

TILINPÄÄTÖS JA

TOIMINTAKERTOMUS 2018

PYHÄRANNAN KUNTA

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo

	sivu
1.Toimintakertomus.	1
1.1.Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	1
1.1.1. Kuntalaisille	1
1.1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	2
1.1.3. Pyhärannan kunnan talous vuonna 2016	7
1.1.4. Henkilöstön määrä ja muutokset	9
1.2. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	9
1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	11
1.3.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen	11
1.3.1.1.Tuloslaskelma	11
1.3.1.2.Tuloslaskelman tunnusluvut	12
1.3.2. Toiminnan rahoitus	13
1.3.2.1. Rahoituslaskelma ja tunnusluvut	13
1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset	16
1.4.1. Tase ja sen tunnusluvut	16
1.5. Kokonaistulot- ja menot	21
1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous	22
1.6.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	22
1.6.2. Konsernin toiminnan ohjaus	22
1.6.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	23
1.6.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	23
1.6.5. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	23
1.6.6. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	24
1.7. Tilikauden tuloksen käsittely	33
1.7.1. Tilikauden tuloksen käsittely	33
1.7.2. Talouden tasapainottamistoimenpiteet	33
1.7.3. Valtioneuvoston asetus kunnan talouden tunnuslukujen eräistä raja-arvoista	34
2. Talousarvion toteutuminen	36
2.1. Tavoitteiden toteutuminen	36
2.1.1. Vastuualueiden toimintakertomukset	36
2.1.2. Rahoituserät	98
2.2. Käyttötalouden toteutuminen	100
2.3. Tuloslaskelmaosan toteutuminen	100
2.3.1. Verotulojen kehitys	103
2.4. Investointien toteutuminen	104
2.5. Rahoitusosan toteutuminen	107
2.6. Sitovuustason olennaiset menojen ja tulojen ylitykset/alitukset	108
3. Tilinpäätöslaskelmat	113
3.1. Tuloslaskelma	114
3.2. Rahoituslaskelma	115
3.3. Tase	115
3.4. Kokonaistulot ja – menot	117
3.5. Konsernituloslaskelma	118
3.6. Konsernirahoituslaskelma	119
3.7. Konsernitase	120
4. Tilinpäätöksen liitetiedot	122
5. Vesihuoltolaitoksen laskelmat	136

SISÄLLYSLUETTELO

5.1. Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma	136
5.2. Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma	139
5.3. Vesihuoltolaitoksen tase	142
5.4. Vesilaitoksen liitetiedot	146
6. Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositteista	150
7. Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tasemerkintä	152
7.1. Tuloksen käsittely	152
7.2. Tilinpäätöksen allekirjoitus	152
7.3. Tasemerkintä	153

1. Toimintakertomus

1.1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1. KUNTALAISILLE

Kunnanjohtajan katsaus

Korkeasuhdanne maailmantaloudessa jatkui Yhdysvaltojen johdolla vuonna 2018. Talous kasvoi reippaasti myös Kiinassa ja muissa kehittyvissä maissa. Euroalueenkin taloudellinen vire jatkui vahvana kevyen rahapolitiikan ja hyvän työllisyyskehityksen myötä. Euroalueen kokonaistuotannon kasvu on kuitenkin hidastumassa poikkeuksellisen vahvalta tasoltaan. Kehitystä Euroopassa varjostavat muun muassa Brexit-sopimuksen kohtaloon ja yleiseen kauppapolitiikkaan liittyvät epävarmuudet. Maailmantalouden kasvun odotetaan hidastuvan tulevina vuosina. Kasvun hidastuminen kertoo maailmantalouden dynamiikan murroksesta ja siihen liittyvästä tuottavuuden kasvun hidastumisesta.

Suomen talouskasvu jatkui vahvana vuonna 2018. Vaikka vientikysyntä näyttääkin jo hiipumisen merkkejä, päästiin talouskasvun osalta lähes kolmen prosentin vauhtiin. Kasvu on edelleen laajapohjaista. Yleisen talouskehityksen ennakoidaan kuitenkin hidastuvan kahden prosentin tuntumaan vuonna 2019 ja 2020. Merkittävin yksittäinen talouskasvua hidastava tekijä on rakennusinvestointien supistuminen. Työllisyyden kehitys oli hämmästyttävän nopeaa alkuvuonna, mutta maltillistui loppuvuonna 2018.

Varsinais-Suomen asema aluetaloudessa on merkittävä niin tuotannon, työllisyyden kuin väestönkin osalta. Teollisen tuotannon osuus on ollut suurempi kuin useimmilla Suomen alueilla ja tämä pätee työllisyydenkin näkökulmasta. Taloudellisen aktiviteetin ja rannikkosijainnin johdosta alue on keskeisessä asemassa myös kuljetuksissa ja logistisissa palveluissa. Työllisyysaste on Varsinais-Suomessa ollut koko maan työllisyysastetta korkeampi ollen toiseksi korkein Uudenmaan jälkeen. Pitkälle ulottuvien positiivisten näkymien oloissa maakunnan muuttovoittoisuus on kohonnut kärkekastiin Turun seudun ja Vakka-Suomen ansiosta. Infrastruktuurin toimivuus on ollut alueen vetovoimaisuutta lisäävä tekijä. Alueella vauhdissa oleva positiivinen rakennemuutos korostaa monin tavoin saavutettavuutta. Varsinais-Suomen yritysten yleinen suhdannetilanne on toiveikas. Vakka-Suomessa toimii useita teollisuusyrityksiä, jotka kasvavat omien tuotteidensa kysynnän ansiosta. Valmet Automotive näkyy toimintansa mittakaavan ansiosta.

Varsinais-Suomessa oli vuoden 2018 lopussa 21 500 työtöntä työnhakijaa. Vuotta aikaisemmasta työttömien määrä väheni 14 prosentilla. Työttömien osuus työvoimasta oli 9,7 prosenttia. Vakka-Suomen työttömyysaste oli 6,5 prosenttia. Pyhärannassa oli vuoden vaihteessa 56 työtöntä työnhakijaa työttömyysasteen ollessa 6,0.

Varsinais-Suomen väestön määrä kasvoi yli 1500 henkilöllä ja Vakka-Suomessakin noin 200 henkilöllä. Pyhärannan kunnan väestömäärä väheni vuoden takaisesta 52 henkilöllä. Väestökehitykseen ja elinvoimaisuuteen liittykin Pyhärannan kunnan merkittävien epävarmuustekijä ja riski. Kunnan taseasema on oleellisesti parantunut kahden viime vuoden aikana, eikä taseeseen enää liity välittömiä ja merkittäviä riskitekijöitä, kun sote- ja maakuntauudistus kaatuivat.

Kunnantalolla 12.3.2019

Harri Hiitiö

vt kunnanjohtaja

1.1.2. KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Pyhärannan kunnan organisaatio 1.1.2018-31.12.2018

- Kunnanvaltuusto
- Tarkastuslautakunta
- Keskusvaalilautakunta
- Kunnanhallitus
  - Elinvoimajaosto
  - Hallintojaosto
  - Palvelujaosto
- Viranomaistoiminnan johtokunta
- Kunnan vaikuttamistoimielimet:
  - Vanhusneuvosto
  - Yhteistoiminta- ja työsuojeluelin

Itsenäiset hallintokunnat on yhdistetty yhdeksi virastoksi, joka jakautuu kolmelle palvelualueelle, joihin kuuluvat seuraavat vastuualueet.

- Elinvoima- ja kehityspalvelut
  - Rahoitus
  - Yleinen hallinto
  - Liikunta ja urheilu
  - Nuorisotyö
  - Kulttuuritoiminta
  - Kirjastotoiminta
  - Muu koulutus
  - Maa- ja metsätilat
  - Rakennusvalvonta
  - Ympäristönsuojelu
  - Yksityistiet

TOIMINTAKERTOMUS

Tuki- ja hallintopalvelut

Keskusvaalilautakunta
Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus
Tuki- ja hallintopalvelut
Tekniset palvelut
Yhdyskuntapalvelut
Toimitilapalvelut
Vesihuoltolaitos

Palvelut

Terveyspalvelut
Lapsiperheiden palvelut
Vanhusten ja vammaisten palvelut
Toimeentuloturva
Varhaiskasvatus
Esiopetus
Perusopetus

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto kokoontui vuoden aikana 6 kertaa ja käsitteli 55 asiaa.
Kunnanvaltuuston puheenjohtajat, jäsenmäärät ja voimasuhteet:

1.1.2018-31.12.2018

Valtuuston puheenjohtaja	Mervi Puonti
I varapuheenjohtaja	Jukka Heinonen
II varapuheenjohtaja	Asko Tanhuanpää

Voimasuhteet: Kok. 10 SDP 5 Kesk. 3 PS 1

Jäseniä 19

	Läsnä kokouksissa
Aaltonen Sari	6/6
Aerila Ville	6/6
Arvonen Heidi	6/6
Fredriksson Veikko	2/6
From Sari	6/6
Heinonen Jukka	5/6
Helminen Mauri	6/6
Huttela Helka	6/6
Joensuu Jukka-Pekka	4/4
Laivo Pauli	5/6
Lehtinen Riitta	5/6
Nurmi Jyrki	1/2
Peltomaa Iiris	6/6
Pirttinokka Sinikka	6/6
Poskiparta Markku	6/6

TOIMINTAKERTOMUS

Puonti Mervi	6/6
Räsänen Mikko	5/6
Sainio Arto	5/6
Tanhuanpää Asko	4/6
Valmunen-Karru Teija	6/6

Varajäsenet	
Niemi Sami	3/3
Impilä Antti	2/2
Luttinen Rauno	1/1

4.6.2018 Nurmi Jyrki --> Joensuu Jukka-Pekka

Tarkastuslautakunta 1.1.-31.12.2018

Pj. Peltomaa Iiris	5/5
Fredriksson Veikko	1/5
Malmsten Taija	5/5
sihteeri tilintarkastaja Aino Lepistö, BDO Audiator Oy	

Varajäsen	
Kati Veijonaho	1/1

Keskusvaalilautakunta 1.1.-31.12.2018

Pj. Niemi Sami	
Vpj. Grönroos Vesa	
Junnila Taru	
Karru Heikki	
Peltomaa Iiris	
sihteeri/esittelijä vt. operatiivinen johtaja Jukka Haapala	

10.12.2018 Niemi Sami --> Heikki Vainio (pj)

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen kokouksia oli 27, joista 10 pidettiin sähköisenä päätöksentekomenettelynä. Kunnanhallitus käsitteli 268 asiaa.

Kunnanhallituksen puheenjohtajat, jäsenmäärät ja voimasuhteet:

1.1.-31.12.2018

Kunnanhallituksen puheenjohtaja	Mauri Helminen
I varapuheenjohtaja	Sari Aaltonen
II varapuheenjohtaja	Teija Valmunen-Karru

Voimasuhteet: Kok. 4 SDP 2 Kesk. 1

TOIMINTAKERTOMUS

Jäseniä 7

	Läsnä kokouksissa
Aaltonen Sari	16/16
Helminen Mauri	16/16
Huttela Helka	13/16
Pirttinokka Sinikka	15/16
Poskiparta Markku	16/16
Sainio Arto	16/16
Valmunen-Karru Teija	16/16

Varajäsenet

Aerila Ville (Helminen)	§ 37 ajan
Arvonen Heidi (Huttela)	3/3
From Sari (Pirttinokka)	1/1
Lehtinen Riitta (Aaltonen)	§ 38 ajan

Kunnanhallituksen jaostot 1.1.-31.12.2018

Elinvoimajaosto

Pj. Aerila Ville
Vpj. Aaltonen Sari
Järvi Oili
esittelijä vt. kunnanjohtaja Harri Hiitiö
sihteeri vt. operatiivinen johtaja Jukka Haapala

10.12.2018 Oili Järvi --> Pauliina Kivimäki

Hallintojaosto

Pj. Sainio Arto
Vpj. Poskiparta Markku
Pirttinokka Sinikka
esittelijä vt. kunnanjohtaja Harri Hiitiö
sihteeri vt. operatiivinen johtaja Jukka Haapala

Palvelujaosto

Pj. Valmunen-Karru Teija
Vpj. Lehtinen Riitta
Räsänen Mikko
esittelijä vt. kunnanjohtaja Harri Hiitiö
sihteeri vt. operatiivinen johtaja Jukka Haapala

Viranomaistoiminnan johtokunta 1.1.-31.12.2018

Pj. Nurmi Jyrki
Vpj. Aerila Ville

TOIMINTAKERTOMUS

Järvi Oili
Lehtinen Riitta
Tattari Mervi
esittelijä, pöytäkirjanpitäjä rakennustarkastaja Olli Lahtonen

4.6.2018 Nurmi Jyrki --> Joensuu Jukka-Pekka
10.12.2018 Oili Järvi --> Taru Junnila

Toimikunnat ja työryhmät

Vanhusneuvosto 1.1.2018-31.12.2018

Pj. Heikinniemi Antti
Vpj. Hala Reijo
Impilä Antti
Mäkinen Tiina Pyhärannan Srk
Kallio Kirsti SPR
Kraappa Armi-Tuulikki SPR
Lehto Aila Eläkeliiton Pyhärannan osasto
Nurmi Markku Eläkeliiton Pyhärannan osasto
Valpola Riitta-Liisa Eläkeliiton Pyhärannan osasto
sihteeri palvelu- ja kehityspäällikkö Hanna Piironen

Teknisen lautakunnan tiejaosto 1.1.-31.12.2018

Pj. Wallenius Jaakko
Fredriksson Veikko
Valmunen-Karru Teija
sihteeri rakennustarkastaja Olli Lahtonen

Yhteistyötoimikunta/ nyk. Yhteistoiminta- ja työsuojeluelin 1.1.-14.3.2018

Grönlund Juha	pääluottamusmies
Kajantola Katri	luottamusmies, JUKO
Nurmi Jyrki	luottamusmies, JHL, puheenjohtaja
Muukkonen Matti	kunnanjohtaja
Rinne Kai	1. työsuojeluvaltuutettu
Salo Outi	työsuojeluvaltuutettu
Törrönen Katja	operatiivinen johtaja, työsuojelupäällikkö
Työterveyden edustus: työterveyshoitaja Ulla Hätilä	

Yhteistyötoimikunta/ nyk. Yhteistoiminta- ja työsuojeluelin 30.11.-31.12.2018

Grönlund Juha	pääluottamusmies
Kajantola Katri	luottamusmies, JUKO
Päivöke Kristian	luottamusmies, JHL,

Hiitiö Harri vt. kunnanjohtaja
Rinne Kai työsuojeluvaltuutettu
Tamminen Oili luottamusmies, KoHo
Haapala Jukka vt. operatiivinen johtaja, työsuojelupäällikkö
Työterveyden edustus: työterveyshoitaja Ulla Hätilä

1.1.3. PYHÄRANNAN KUNNAN TALOUS VUONNA 2018

Pyhärannan kunnan vuosi 2018 oli taloudellisesti ennakoitua parempi. Kunnan tuloslaskelma on 636 238 euroa ylijäämäinen.

Tuotot ja kulut

Ulkoisten toimintatuottojen loppusumma on 1 193 894 euroa (102,7 % TA:sta). Edelliseen vuoteen verrattuna laskua on 178 172 euroa, mikä selittyy omaisuuden myynnin selvänä vähenemisenä.

Vuoden 2018 aikana haettiin lisämäärärahaa rakennusvalvontaan 13 000 € ja vesihuoltolaitokselle 75 000 €. Lisäksi senioripalveluiden toimintatuottoja täsmennettiin 115 818 euron lisäyksellä.

Budjetti on selvästi alijäämäinen arjentuenpalveluissa -90 507 €, vielä marraskuussa 2018 ei ollut aihetta lisämäärärahan hakemisille, sillä budjetti oli vielä 42 187 € ylijäämäinen. Laskuja tuli odottamattoman paljon vielä 2019 puolella, jotka kirjattiin vuoden 2018 menoihin.

Tulojen osalta vesi- ja jätevesimaksut alittivat 19 125 euroa (93,9 %) budjetin. Kotipalvelumaksut olivat 72 682 euroa (90,9 % TA:sta) ja jäivät budjetista 7 318 euroa. Hoitopäivämaksut olivat 229 380 euroa ja jäivät budjetista 34 641 euroa. Muissa sosiaalitoimen maksuissa arviosta tuli selvä ylitys (127,9 %). Rakennusvalvonta- ja -tarkastusmaksuissa jäätiin budjetista (70,9 % toteuma).

Kotikuntakorvausten (tuotot) toteutuma oli 26 048 euroa. Kotikuntakorvausmenot kunnilta (kulut) taas arvioitiin olevan 921 741 euroa, mutta toteumaksi tuli 881 893 euroa.

Ulkoisten toimintakulujen loppusumma on 11 958 057 euroa (97,1 %), kun edellisvuonna se oli 12 229 325 euroa, jolloin vähennystä muodostui 271 268 euroa edelliseen tilinpäätökseen 2017.

Palveluiden ostot olivat 8 489 353 euroa, kun edellisvuonna ne olivat 8 310 792 euroa. Talousarvion toteumaprosentti tältä osin oli (95,6 %), rahassa ero talousarvioon oli 392 354 euroa.

Terveyspalvelukustannukset olivat yhteensä 4 255 916 euroa, joka on edellisvuoden 2017 lukua 4 104 945 euroa suurempi. Talousarvioon nähden toteuma oli 94,5 %, joka on rahassa 248 971 € eli saimme huomattavan palautuksen vuoden 2018 tasauslaskuna.

TOIMINTAKERTOMUS

Henkilöstökulut (palkat sivukuluineen) olivat 2 522 016 euroa (102,8 %), joka oli vähemmän kuin edellisenä vuonna 2017, jolloin kulut olivat 2 937 709 euroa. Palkkamenot olivat 1 941 435 euroa (102,9 %), edellisenä vuonna vastaava summa oli 2 279 369 euroa.

Verotulot ja valtionosuudet

Kunnallisveron tuotto vuonna 2018 oli 7 202 292 € ja ylitti arvion 105 292 € (ta% 101,5). Kunnallisveron tuotto vuonna 2017 oli taasen 6 960 404 euroa ja jäi 107 596 euroa budjetoidusta. Tuloveroa korotettiin vuodelle 2017 21,75 prosenttiin. Vuoden 2018 tuloveroprosentti oli myös 21,75 %.

Yhteisöveron tuotto 307 611 € alitti budjetin 4 389 eurolla ja laski edellisvuoteen verrattuna 4 059 euroa. Kiinteistöveron tuotto 862 474 euroa kasvoi edellisestä vuodesta 9 814 euroa ylittäen budjetin 14 474 eurolla. Vuoden 2018 luvut olivat: yleinen kiinteistövero 1,8 %, vakituinen asuminen 0,7 % ja muut asuinrakennukset ("mökki-asuminen") 1,8 %. Vuoden 2017 vastaavat luvut olivat täsmälleen samat.

Vuoden 2018 koko verotulokertymä on 8 372 377 euroa, joka ylitti 115 377 eurolla budjetin. Verotulot nousivat edellisvuodesta 247 643 eurolla.

Valtionosuudet olivat 3 631 524 euroa ja budjetin toteuma 100%. Kunnan peruspalveluiden valtionosuus oli 3 176 151 euroa, verotulotasaus 851 771 euroa kun taas opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus oli negatiivinen 396 398 euroa.

Lainat

Kunnan lainakanta oli vuoden 2018 lopussa 2 575 000 euroa. Asukasta kohti lainaa oli 1 272 euroa. Kunnalla on käytössä 1 000 000 euron suuruinen kuntatodistuslaina (sisältyy lainakannan lukuun), joka turvaa kassan riittävyyden. Vuoden 2016 lopussa havaittiin maksuvalmiuden selvä heikentyminen, jonka vuoksi kuntatodistuslaina otettiin. Limiittiä nostettiin vuoden 2017 lopulla kahteen miljoonaan, mutta tätä limiitin korotusta ei ole ollut tarvetta käyttää, vaan kassan tilanne on ollut riittävä.

Lainakanta oli vastaavasti vuoden 2017 lopussa 2 955 172 euroa.

Asukasta kohti lainaa oli 1 423 euroa vuonna 2017, kun taas

vastaava summa oli 1 536 euroa vuonna 2016.

Kunnan investoinnit

Talousarviossa lisämäärärahoineen oli investointeihin budjetoitu

718 516 euroa, tuottoihin 65 000 euroa ja nettomenoiksi 653 516 euroa.

TOIMINTAKERTOMUS

Investointien toteutuma oli 686 453 euroa, tulot 145 740 euroa ja nettomenot 540 713 euroa.

Poistoista

Palanut Päiväkoti Satakieli poistettiin kokonaan käyttöomaisuuskirjanpidosta, koska sen toiminnallinen käyttö päiväkotina on loppunut. Poistosumma oli yhteensä 105 330,33 €.

Vuosikate ja tulos

Tilinpäätöksessä kunnan vuoden 2018 vuosikate on 1 231 674 euroa, kun arvio oli alun perin 590 240 euroa. Tilikauden tulos on 636 238 euroa, kun vuoden 2017 tulos oli 444 831 euroa. Tilinpäätöksen ylijäämä siirretään taseen yli-/alijäämätilille 2040, jonne muodostuu nyt 991 470 euroa ylijäämää.

1.1.4. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ JA MUUTOKSET

Henkilöstöstä tehdään erillinen henkilöstötilinpäätös.

1.2. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Yleistä

Kuntien on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa siitä, miten sisäinen valvonta on järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Sisäisen valvonnan tulisi toteutua kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä on vastuussa kunnanhallitus. Sisäinen valvonta on osa johtamista ja sillä varmistetaan, että toimitaan tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti, päätösten perustana oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan.

Kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Pyhärannassa on voimassa 1.1.2010 voimaan tullut Sisäistä valvontaa sekä laskutusta ja perintää koskevan ohje. Lisäksi kunnanvaltuusto on 10.11.2014 hyväksynyt Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet Pyhärannan kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakaudella 2017 tehtiin päätös valmistelun aloittamisesta koskien näiden määräysten päivittämisestä uuden johtamisjärjestelmän mukaisiksi.

Kunnanhallitus hyväksyy vastuualuekohtaiset tilivelvolliset vuosittain, jotka noudattavat kunnanjohtajan tekemiä toimivallan delegointipäätöksiä. Laskujen hyväksyjistä ja tarkastajista pidetään keskusarkistossa ajantasaista listaa.

Kunnan hallintosääntöön on yhdistetty johtosäännöt, taloussääntö ja tarkastussääntö. Hallintosääntöä pidetään jatkuvasti ajan tasalla ja se on uudistettu vuonna 2016 siten, että uuden valtuustokauden alusta 1.6.2017 on otettu käyttöön uusi hallintosääntö. Kevään 2017 aikana voimassa on ollut aikaisemman hallintosäännön osittainen päivitys, jonka jälkeen vanha hallintosääntö kumoutui. Vuonna 2018 hallintosääntöön ei tehty muutoksia.

Kunnanhallitus hyväksyi 22.6.2009 Viestintäohjeen. Johtoryhmä on kokoontunut vuoden 2018 pääsääntöisesti joka viikko joitain poikkeuksia ja loma-aikoja lukuunottamatta. Yhteistyötoimikunta kokoontui tarvittaessa vuonna 2018.

Pyhärannan kunnanhallituksen päätöksestä on tehty yksi oikaisuvaatimus kunnanhallitukselle vuonna 2018. Kunnanvaltuuston päätöksistä tehtiin yksi valitus Turun hallinto-oikeudelle vuonna 2018. Vuonna 2018 viranhaltijoiden päätöksistä on tehty yksi oikaisuvaatimus koskien arjentuenpäällikön viranhaltijapäätöstä. Kunnanhallitus hylkäsi valituksen.

Sisäistä tarkkailua suoritetaan maksuliikenteessä maksumääräysten tarkistamisen ja hyväksymisen yhteydessä. Käteiskassojen määrä on vähennetty kunnassa 1.1.2014 alkaen kahteen. Maksuliikenne muutamia poikkeuksia lukuunottamatta suoritetaan ulkoisen palvelutarjoajan Kunnan Taitoa Oy:n tarjoamia työkaluja hyödyntäen ja palvelutarjoajan tekemillä suorituksilla. Kunnanjohtaja ja vastuualueista vastaavat viranhaltijat ovat tarkastaneet säännöllisesti ostolaskuja ja pääkirjaa kustannuspaikoittain sen varmistamiseksi, että mahdolliset väärin tehdyt kirjaukset korjataan oikeille tileille. Tarvittaessa myös automaattisia reitityksiä on tarkistettu. Viranhaltijoiden päätöksentekoa on tehty avoimemmaksi ja päätöksiä on ryhdytty julkaisemaan verkkosivuilla, jonka lisäksi viranhaltijapäätökset on velvoitettu lähettämään otto-oikeusharkintaa varten kunnanhallituksen puheenjohtajalle ja kunnanjohtajalle.

TOIMINTAKERTOMUS

Taloushallinto siirtyi 1.1.2014 alkaen Taitoa Oy:n hoidettavaksi ja tämän vuoksi sisäistä valvontaa on hoidettu edelleen vuonna 2018. Tämä on ollut osa normaalia toimintaa, eikä tästä ole erikseen raportoitu. Taitoan ja kunnan välisiä yhteisiä Skype-palavereita on pidetty säännöllisesti, jonka lisäksi palvelun häiriöistä on jatkuvasti raportoitu. Syksystä 2016 lähtien on myös pidetty kuukausittaisia fyysisiä neuvotteluja.

Koska sitovuustaso valtuustoon nähden on vastuualueittain, tulee jatkossa kiinnittää yhä enemmän huomiota talouden toteutumisen arviointiin ja siirtää tarvittaessa määrärahoja tulosalueelta toiselle. Joissakin tapauksissa tulosalueen menojen ja tulojen arvioiminen on hankalaa, koska ostopalveluiden lopullisesta kustannuksesta tulee tieto vasta talousarviovuotta seuraavan vuoden helmi-maaliskuussa. Kokonaisuudessaan vuoden 2018 talousarvion yhteydessä loppuvuodesta 2017 tehty määrärahojen arviointi onnistui hyvin.

Kunnanhallitus on pyytänyt vuoden aikana lisämäärärahoja, jotka on myönnetty.

1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1. TILIKAUDEN TULOSEN MUODOSTUMINEN

1.3.1.1. Tuloslaskelma

PYHÄRANNAN KUNTA	TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	
	2018 1 000 €	2017 1 000 €
Toimintatuotot	1 194	1 372
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-11 958	-12 229
Toimintakate	-10 764	-10 857
Verotulot	8 372	8 125
Valtionosuudet	3 632	3 726
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2	3
Muut rahoitustuotot	2	0
Korkokulut	-12	-13
Muut rahoituskulut	-1	0
Vuosikate	1 232	984

TOIMINTAKERTOMUS

Poistot ja arvonalentumiset	-619	-553
Satunnaiset erät	0	-6
Tilikauden tulos	613	425
Tilinpäätössiirrot	23	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	636	425

1.3.1.2. Tuloslaskelman tunnusluvut

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	10,0	11,2
Vuosikate / Poistot, %	199	178
Vuosikate, euroa / asukas	608	475
Asukasmäärä	2 025	2 074

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

Tunnusluvulla kuvataan maksurahoituksen osuutta toimintamenoista. Toimintakate on toimintatuottojen ja -kuluja erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista

100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Toimintatuotot	1 193 894	1 372 066
Toimintakulut	11 958 057	12 229 325
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön	11 958 057	12 229 325
	10,0	11,2

Vuosikate prosenttia poistoista

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on vähintään vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Oletusta voidaan pitää päteväenä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

Jos vuosikate on negatiivinen on kunnan tulorahoitus heikko

100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate	1 231 674	984 247
Poistot ja arvonalentumiset	618 746	553 389
	199	178

Vuosikate, euroa / asukas

TOIMINTAKERTOMUS

Vuosikate	1 231 674	984 247
	608	475

1.3.2. TOIMINNAN RAHOITUS

1.3.2.1. Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

PYHÄRANNAN KUNTA	RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	
	2018 1 000 €	2017 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 232	984
Satunnaiset erät, netto	0	-6
Tulorahoituksen korjaukset	-39	-319
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-686	-581
Rahoitusosuudet investointimenoihin	146	25
Pysyvien vastaav.hyödykk.luovutustulot	43	344
Toiminnan ja investointien rahavirta	694	448
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-380	-230
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	271	175
Rahoituksen rahavirta	-110	-55
Rahavarojen muutos	585	393
Rahavarat 31.12.	2 397	1 813
Rahavarat 1.1.	1 813	1 420

TOIMINTAKERTOMUS

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-2 554	-3 842
Investointien tulo-rahoitus, %	227,8	177,1
Lainanhoitokate	3,2	4,1
Kassan riittävyys, pv	67	51
Asukasmäärä	2 025	2 077

*) Kassastamaksut, M €

13

13

PYHÄRANNAN KUNTA

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavirtoja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeiksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Toiminnan ja investointien rahavirta

v.2013	-593 757	-583 989	897 721,00
v.2014	-1 645 300	-2 229 289	-747 579,00
v.2015	-1 216 426	-3 445 715	-1 964 005,00
v.2016	-834 527	-4 280 242	-2 798 532,00
v.2017	447 994	-3 832 248	-2 350 538,00
v.2018	694 164		

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä yhteensä -2 554 095 -2 554 -2 350,54
huom! Vertailuvuoden luku laskettu 4 vuodelta (v.2014-2017)

Investointien tulo-rahoitus, %

. = 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä

Vuosikate 1 231 674 984 246,84

TOIMINTAKERTOMUS

Investointimenot	686 453		580 723	
./ Rahoitusosuudet	<u>145 740</u>	540 713	<u>25 000</u>	555 723,42
		227,8		177,11

Lainanhoitokate (Lainanhoitokyky; arvo yli 2 = hyvä, 1-2 = tyydyttävä, alle 1 = heikko)

. = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-
rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, jou-
dutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään
rahavaroja

Vuosikate	1 231 674		984 247	
korkokulut	<u>11 829</u>	1 243 503	<u>12 518</u>	996 765,10
Korkokulut	11 829		12 518	
Lainanlyhennykset	<u>380 172</u>	392 001	<u>230 172</u>	242 690,26
		3,2		4,11

Kassan riittävyys, pv

365 pv * rahavarat 31.12 / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Rahavarat 31.12	2 397 090		1 812 524	
Kassastamaksut tilikaudella	13 037 030	67	13 052 953	50,68

*) Kassastamaksut, M e

Tuloslaskelmasta

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön	11 958 057		12 229 325	
Korkokulut	11 829		12 518	
Muut rahoituskulut	519		214	

Rahoituslaskelmasta

Investointimenot	686 453		580 723	
Antolainojen lisäys	0		0	
Pitkäaik.lainojen vähennys (lyhennykset)	<u>380 172</u>	13 037 030	<u>230 172</u>	13 052 952,77
		13		13,05

TOIMINTAKERTOMUS

1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset

1.4.1. TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

PYHÄRANNAN KUNTA	TASE JA SEN TUNNUSLUVUT	
	2018 1 000 €	2017 1 000 €
VASTAAVAA	9 421	9 502
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	112	120
Muut pitkävaikutteiset menot	112	120
Aineelliset hyödykkeet	7 862	7 934
Maa- ja vesialueet	887	890
Rakenukset	2 650	2 884
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 852	3 994
Koneet ja kalusto	3	25
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	469	141
Sijoitukset	1 447	1 447
Osakkeet ja osuudet	1 443	1 443
Muut lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	4	4
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	11	6
Lahjoitusrahastojen varat	6	6
Muut toimeksiantojen varat	5	1
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 881	2 346
Saamiset	484	533
Lyhytaikaiset saamiset	484	533
Myyntisaamiset	155	252
Lainasaamiset	8	0
Muut saamiset	51	36
Siirtosaamiset	269	245
Rahat ja pankkisaamiset	2 397	1 813

TOIMINTAKERTOMUS

VASTAAVAA

12 312

11 854

PYHÄRANNAN KUNTA

TASE JA SEN
TUNNUSLUVUT

VASTATTAVAA

2018

2017

1 000 €

1 000 €

OMA PÄÄOMA

6 654

5 996

Peruspääoma

5 663

5 663

Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)

355

-112

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

636

445

POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET

657

680

Poistoero

657

680

Vapaaehtoiset varaukset

0

0

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

94

90

Valtion toimeksiannot

0

0

Lahjoitusrahastojen pääomat

54

54

Muut toimeksiantojen pääomat

39

35

VIERAS PÄÄOMA

4 907

5 089

Pitkäaikainen

2 523

2 651

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

1 325

1 650

Liittymismaksut ja muut velat

1 198

1 001

Lyhytaikainen

2 385

2 438

Joukkovelkakirjalainat

1 000

1 000

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta

250

305

Saadut ennakot

47

59

Ostovelat

541

566

Muut velat

49

54

Siirtovelat

498

454

TOIMINTAKERTOMUS

VASTATTAVAA	12 312	11 854
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	59,6	56,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	36,8	38,0
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	37,2	38,1
Kertynyt yli/-alijäämä, 1000 €	991	333
Kertynyt yli/-alijäämä, e/asukas	490	160
Lainakanta 31.12., 1000 €	2 575	2 955
Lainakanta 31.12., e/asukas	1 272	1 423
Lainasaamiset, 1000 €	0	0
Asukasmäärä	2 025	2 077
*) Oman pääoman sidottujen erien osuus,%	46,2	48,0
*) Rahoitusvarallisuus, e/asukas	-978	-1 292

PYHÄRANNAN KUNTA

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste,%

$\% = 100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

oma pääoma	6 654 322		5 995 717	
poistoero ja vapaaeht.varaukset	<u>657 050</u>	7 311 371	<u>680 360</u>	6 676 076
koko pääoma	12 312 211		11 854 462	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	<u>46 658</u>	12 265 553	<u>59 303</u>	11 795 159
		59,6		56,6

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

TOIMINTAKERTOMUS

vieras pääoma	4 907 108		5 088 778	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	<u>46 658</u>	4 860 450	<u>59 303</u>	5 029 475
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	1 193 894		1 372 066	
* verotulot	8 372 377		8 124 734	
* valtionosuudet	<u>3 631 524</u>	13 197 795	<u>3 725 704</u>	13 222 504
		36,8		38,0

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, % = 100 x (vieras pääoma-saadut ennakot+vuokravastuut)/käyttötulot
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

vieras pääoma	4 907 108		5 088 778	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	46 658		59 303	
vuokravastuut	<u>51 727</u>	4 912 177	<u>11 517</u>	5 040 992
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	1 193 894		1 372 066	
* verotulot	8 372 377		8 124 734	
* valtionosuudet	<u>3 631 524</u>	13 197 795	<u>3 725 704</u>	13 222 504
		37,2		38,1

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	355 233		-111 966	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>636 238</u>	991 470	<u>444 831</u>	332 866
		991		333

Kertynyt yli-/alijäämä, e/asukas 991 470 490 332 866 160

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän

Lainakanta 31.12., 1000 € = Vieras pääoma -(saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa

vieras pääoma	4 907 108	5 088 778
saadut ennakot, lyhytaikaiset	46 658	59 303
ostovelat lyhytaikaiset	541 390	566 442
siirtovelat lyhytaikaiset	497 815	453 753

TOIMINTAKERTOMUS

muut velat pitkäaikaiset	1 197 573		1 000 548	
muut velat lyhytaikaiset	<u>48 671</u>	2 575 000	<u>53 560</u>	2 955 172

Lainakanta = **korollinen vieras pääoma**; tarkistus

lainat rah.ja vakuutuslaitoksilta (pit+lyh)	2 575 000		2 955 172	
lainat muilta luotonantajilta	0	<u>2 575 000</u>	0	<u>2 955 172</u>
		2 575		2 955

Lainakanta 31.12., e/asukas 2 575 000 1 272 2 955 172 1 423

PYHÄRANNAN KUNTA

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

Lainasaamiset, 1000 € = Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Sijoitukset, muut lainasaamiset	0	0	0	0
---------------------------------	---	---	---	---

Oman pääoman sidottujen erien osuus,

*) % = 100 x (peruspääoma + sijoitusrahaston pääoma + käyttöomaisuuden arvonkorotukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

peruspääoma	5 662 851		5 662 851	
käyttöomaisuuden arvonkorotukset	<u>0</u>	5 662 851	<u>0</u>	5 662 851
koko pääoma	12 312 211		11 854 462	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	<u>46 658</u>	12 265 553	<u>59 303</u>	11 795 159
		46,2		48,0

*) Rahoitusvarallisuus, e/asukas

.(saamiset + rahoitusarvopaperit + rahat ja pankkisaamiset) - (vieras pääoma - saadut ennakot)/asukasmäärä
Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman positiivinen erotus osoittaa määrän, mikä rahoitusomaisuudesta jää jäljelle kun vieras pääoma on maksettu. Negatiivinen erotus osoittaa määrän joka vieraasta pääomasta jää rahoitusomaisuudella kattamatta.

Saamiset	483 597		533 302	
rahat ja pankkisaamiset	<u>2 397 090</u>	2 880 687	<u>1 812 524</u>	2 345 826
vieras pääoma	4 907 108		5 088 778	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	<u>46 658</u>	4 860 450	<u>59 303</u>	5 029 475
		-1 979 763		-2 683 649
		-978		-1 292

TOIMINTAKERTOMUS

1.5. Kokonaistulot- ja menot

PYHÄRANNAN KUNTA	KUNNAN KOKONAISTULOT JA - MENOT	
	2018	2017
TULOT		
Toiminta		
Toimintatotot	1 193 894,40	1 372 066,04
Verotulot	8 372 376,66	8 124 733,79
Valtionosuudet	3 631 524,00	3 725 704,00
Korkotuotot	1 837,83	3 430,66
Muut rahoitustuotot	2 446,10	369,70
Tulorahoituksen korjauserät	-39 296,81	-319 122,24
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	145 739,75	25 000,00
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	42 500,00	344 260,00
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	10,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (netto)	0,00	0,00
Kokonaistulot yhteensä	13 351 021,93	13 276 451,95
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	11 958 056,77	12 229 325,17
Korkokulut	11 828,53	12 518,26
Muut rahoituskulut	519,48	213,92
Satunnaiset erät	0,00	5 666,93
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investoinnit		
Investointimenot	686 453,15	580 723,42
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	380 172,00	230 172,00
Kokonaismenot yhteensä	13 037 029,93	13 058 619,70
Täsmäytys		
Kokonaistulot - Kokonaismenot	313 992,00	217 832,25
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	270 573,49	175 062,25

TOIMINTAKERTOMUS

Rahavarojen muutos	584 565,49	392 894,50
	313 992,00	217 832,25
	0,00	0,00

1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1. YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

PYHÄRANNAN KUNTA

Tilinpäätös 31.12.2018

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä
Yhdistelty konsernitilinpäätökseen

KONSERNIYHTEISÖT

Pyhärannan kunnan konsernirakenne Kuntayhtymät

	Kotikunta	Omistus%
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin Ky	Turku	0,497515
Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin Ky	Paimio	1,228416
Varsinais-Suomen Liitto	Turku	0,469322

Lisäksi on tytäryhtiö Pyhärannan Energia Oy, josta kunnan omistusprosentti on 100%.

1.6.2. KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kolme kuntayhtymää, joissa kunta on jäsenenä. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiö Pyhärannan Energia Oy, kunnalla ei ole muita tytäryhteisöjä eikä osakkuusyhteisöjä. Pyhärannan kunnalla ei ole täydellisen konsernitilinpäätöksen laadintavelvollisuutta.

TOIMINTAKERTOMUS

Tiedonkulku kunnan ja kuntayhtymien välillä tapahtuu kuntayhtymien hallinnossa olevien kunnan edustajien sekä säännöllisesti toimitettavien hallinnon kokousasiakirjojen ja erilaisten raporttien välityksellä.

1.6.3. OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Ei olennaisia tapahtumia.

1.6.4. ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Valtakunnallinen sote-ratkaisu saattaa joskus tulevaisuudessa vaikuttaa kunnan konserniin, koska konsernitilinpäätöksessä ovat mukana Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri ja erityishuoltopiiri.

1.6.5. SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kunnalla on valtuuston hyväksymä konserniohje. Kuntayhtymien toimintaa seurataan säännöllisesti. Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kustannukset kuuluvat perusturvalautakunnan talousarvioon ja Varsinais-Suomen liiton ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kunnanhallituksen talousarvioon. Kunnanhallitus lausuu vuosittain kuntayhtymien talousarvioista. Kunnanjohtaja seuraa kuukausittain sairaanhoitopiirin kustannusten kehitystä ja raportoi niistä kunnanhallitukselle säännöllisesti. Kunnanjohtaja osallistuu myös Varsinais-Suomen liiton ja sairaanhoitopiirin järjestämiin taloutta koskeviin neuvotteluihin. Kunnanjohtaja seuraa myös erityishuoltopiirin kustannuksia. Esityslistat ja pöytäkirjat kuntayhtymistä laitetaan tiedoksi myös kunnanhallitukselle tiedoksi merkittävänä asioina esityslistoihin/pöytäkirjoihin.

TOIMINTAKERTOMUS

1.6.6. KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

PYHÄRANNAN KUNTA

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	TP 2018	TP 2017
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	5 698	5 754
Toimintakulut	-16 196	-16 328
Osuus osakkuusyht.voitosta+/tappiosta-	1	1
Toimintakate	-10 497	-10 573
Verotulot	8 372	8 125
Valtionosuudet	3 632	3 726
Korkotuotot	2	3
Muut rahoitustuotot	3	2
Korkokulut -	-31	-34
Muut rahoituskulut -	-1	0
**Rahoitustuotot ja kulut yht.	-27	-29
Vuosikate	1 480	1 248
Suunnitelman mukaiset poistot	-830	-787
Satunnaiset tuotot+/kulut-	0	-6
Tilikauden tulos	650	456
Tilinpäätössiirrot	0	0
Vähemmistöosuudet	-1	0
Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-	649	455
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	35,2	35,2
Vuosikate / Poistot, %	178,1	158,6
Vuosikate, euroa / asukas	730,9	601,0
Asukasmäärä	2 025	2 077

TOIMINTAKERTOMUS

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista (%)

$. = 100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja

lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen on konsernin tulorahoitus riittävä.

Toimintatuotot	5 698 120,92	5 754 226,27
Toimintakulut	-16 195 677,30	-16 327 956,13
	35,18	35,24

Vuosikate prosenttia poistoista (%)

$. = 100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{arvonalentumiset})$

Vuosikate	1 480 072,11	1 248 262,09
Poistot	-831 266,06	-787 058,14
	178,05	158,60

Vuosikate euroa / asukas

Vuosikate	1 480 072,11	1 248 262,09
Asukasmäärä	2 025	2 077
	730,90	600,99

PYHÄRANNAN KUNTA

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 480	1 248
Satunnaiset erät	0	-6
Tulorahoituksen korjauserät	-26	-296
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-903	-761
Rahoitusosuudet investointimenoihin	156	31
Pysyvien vastaavien luovutustulot	66	352
Toiminnan ja investointien rahavirta	773	568
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	124	79

TOIMINTAKERTOMUS

Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-549	-394
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Oman pääoman muutokset	-6	-3
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja po muutos	-1	-3
Vaihto-omaisuuden muutos	-2	-3
Saamisten muutos	10	45
Korottomien velkojen muutos	234	189
Rahoituksen rahavirta	-191	-91
Rahavarojen muutos	582	478
Rahavarat 31.12.	2 602	2 021
Rahavarat 1.1.	2 021	1 543
	0	0

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-1 962	-3 431
Investointien tulorahoitus, %	197,9	170,9
Lainanhoitokate	2,6	3,0
Kassan riittävyys, pv	54	42
*) Kassastamaksut M €	18	18

PYHÄRANNAN KUNTA

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

2018

2017

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavirtoja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeiksi päättyneenä

TOIMINTAKERTOMUS

tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Toiminnan ja investointien rahavirta

v.2013	-697216	-697 216	-697 216
v.2014	-1 475 701	-2 172 917	-2 172 917
v.2015	-1 117 653	-3 290 570	-3 290 570
v.2016	-709 069	-3 999 639	-3 999 639
v.2017	568 285	-3 431 354	-3 431 354
v.2018	772 514		

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä yhteensä

-1 961 624   -1 962   -3 431

huom! Vertailuvuoden luku laskettu 4 vuodelta (v.2014-2017)

Investointien tulorahoitus, %

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintameno on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Vuosikate		1 480 072		1 248 262
Investointimenot	903 327		761 308	
./ Rahoitusosuudet	<u>155 585</u>	747 743	<u>30 852</u>	730 455
		197,9		170,9

LAINANHOITO

Lainanhoitokate (Tunnusluvun arvo > 2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, <1 heikko)

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainalyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhtiöiden

omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Vuosikate	1 480 072		1 248 262	
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	<u>30 805</u>	1 510 877	<u>34 278</u>	1 282 540
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	30 805		34 278	
Lainalyhennykset	<u>548 727</u>	579 533	<u>394 194</u>	428 472
		2,6		3,0

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys, pv

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

Rahavarat 31.12.	2 602 453		2 020 689	
------------------	-----------	--	-----------	--

TOIMINTAKERTOMUS

Kassastamaksut tilikaudella	17 679 297	54	17 518 226	42
*) Kassastamaksut M €				
<i>Konsernituloslaskelmasta</i>				
<i>Toimintakulut (konsernituloslaskelmasta)</i>	16 195 677		16 327 956	
<i>Korkokulut</i>	30 805		34 278	
<i>Muut rahoituskulut (konsernituloslaskelmasta)</i>	741		446	
<i>Konsernirahoituslaskelmasta</i>				
Investointimenot	903 327		761 308	
Antolainasaamisten lisäykset	19		44	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	548 727	17 679 297	394 194	17 518 226

PYHÄRANNAN KUNTA

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	TP 2018	TP 2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	10 956	11 064
Aineettomat hyödykkeet	119	139
Aineettomat oikeudet	0	1
Muut pitkävaikutteiset menot	119	137
Ennakkomaksut	0	2
Aineelliset hyödykkeet	10 239	10 337
Maa- ja vesialueet	952	957
Rakennukset	4 619	4 840
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 856	4 000
Koneet ja kalusto	261	295
Muut aineelliset hyödykkeet	1	1
Enn.maksut ja keskeneräiset	549	244
Sijoitukset	599	588
Osakkuusyhteisöosuudet	16	6
Muut osakkeet ja osuudet	570	569
Muut lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	13	13
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	62	51

TOIMINTAKERTOMUS

VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 576	3 002
Vaihto-omaisuus	54	52
Saamiset	920	930
Pitkäaikaiset saamiset	94	73
Lyhytaikaiset saamiset	826	857
Rahoitusarvopaperit	5	5
Rahat ja pankkisaamiset	<u>2 597</u>	<u>2 016</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>14 595</u>	<u>14 117</u>

PYHÄRANNAN KUNTA

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	TP 2018	TP 2017
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	7 432	6 761
Peruspääoma	5 663	5 663
Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut omat rahastot	4	4
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	1 116	639
Tilikauden yli-/ alijäämä	649	455

TOIMINTAKERTOMUS

VÄHEMMISTÖOSUUKSET	1	5
PAKOLLISET VARAUKSET	177	163
Eläkevaraukset	1	1
Muut pakolliset varaukset	177	162
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	146	136
VIERAS PÄÄOMA	6 838	7 051
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	2 376	2 640
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 198	1 001
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 309	1 470
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 955	1 941
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 595	14 117
 KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	51,1	48,2
Suhteellinen velkaantuneisuus %	38,3	39,7
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	40,0	41,4
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, 1000 €	1 766	1 094
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, € / asukas	872	527
Konernin lainakanta 31.12., 1000 €	3 686	4 110
Konsernin lainat, € / asukas	1 820	1 979
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0
Asukasmäärä	2 025	2 077
 *) Oman pääoman sidottujen erien osuus, %	39,0	40,3
*) Rahoitusvarallisuus, e/asukas	-1 608	-1 940

PYHÄRANNAN KUNTA

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

TOIMINTAKERTOMUS

Omavaraisuusaste, %

$100 \times (\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$. Lyhennetyssä konsernikaavassa laskennasta voi jättää pois saadut ennakot Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Tavoitetasona pidetään yli 50%:n ylittävää omavaraisuutta.

oma pääoma	7 432 395,78		6 761 215,98	
Vähemmistöosuus	637,78		5 341,66	
Konsernireservi	0,00		0,00	
poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	<u>0,00</u>	7 433 033,57	<u>0,00</u>	6 766 557,64
koko pääoma		14 594 547,94		14 117 103,91
saadut ennakot		59 052,32		70 946,32
		51,14		48,17

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

vieras pääoma	6 838 067,90		7 051 283,12	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0,00		0,00	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	<u>59 052,32</u>	6 779 015,58	<u>70 946,32</u>	6 980 336,80
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	5 698 120,92		5 754 226,27	
* verotulot	8 372 376,66		8 124 733,79	
* valtionosuudet	<u>3 631 524,00</u>	17 702 021,58	<u>3 725 704,00</u>	17 604 664,06
		38,30		39,65

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, % = $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot} + \text{vuokravastuut}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

vieras pääoma	6 838 067,90		7 051 283,12	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0,00		0,00	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	59 052,32		70 946,32	
vuokravastuut	<u>303 028,02</u>	7 082 043,60	<u>303 028,02</u>	7 283 364,82
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	5 698 120,92		5 754 226,27	
* verotulot	8 372 376,66		8 124 733,79	
* valtionosuudet	<u>3 631 524,00</u>	17 702 021,58	<u>3 725 704,00</u>	17 604 664,06
		40,01		41,37

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 116 347,24		638 725,00	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>649 371,69</u>	1 765 718,92	<u>455 255,43</u>	1 093 980,43

TOIMINTAKERTOMUS

		1 765,72		1 093,98
Kertynyt yli/-alijäämä, € / asukas	1 765 718,92	871,96	1 093 980,43	526,71

Konsernin lainakanta 31.12., 1000 € = Vieras pääoma - pitkäaikainen ja lyhytaikainen koroton vieraspääoma

vieras pääoma	6 838 067,90		7 051 283,12	
pitkäaikainen koroton vieraspo	1 197 573,02		1 000 547,97	
lyhytaikainen koroton vierapo	<u>1 954 950,70</u>	3 685 544,18	<u>1 940 842,35</u>	4 109 892,80
lainakanta = korollinen vieras pääoma ; tarkistus				
pitkäaikainen korollinen vieraspo	2 376 386,66		2 639 590,54	
lyhytaikainen korollinen vieraspo	<u>1 309 157,51</u>	3 685 544,18	<u>1 470 302,26</u>	4 109 892,80
		3 685,54		4 109,89

Lainakanta 31.12., e/asukas	3 685 544,18	1 820,02	4 109 892,80	1 978,76
------------------------------------	--------------	----------	--------------	----------

Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€ = Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Sijoitukset, muut lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
---------------------------------	------	------	------	------

*) Oman pääoman sidottujen erien osuus, %

$100 \times (\text{peruspääoma} + \text{sijoitusrahaston pääoma} + \text{käyttöom.arvonkorotukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

peruspääoma	5 662 851,07		5 662 851,07	
muut (sijoitus) rahaston pääoma	3 825,79		4 384,48	
käyttöomaisuuden arvonkorotukset	<u>0,00</u>	5 666 676,86	<u>0,00</u>	5 667 235,55
koko pääoma		14 594 547,94		14 117 103,91
saadut ennakot		59 052,32		70 946,32
		38,99		40,35

*) Rahoitusvarallisuus, e/asukas

$(\text{saamiset} + \text{rahoitusarvopaperit} + \text{rahat ja pankkisaamiset}) - (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{asukasmäärä}$

Saamiset	920 008,42		929 543,12	
rahoitusarvopaperit	5 079,03		5 066,14	
rahat ja pankkisaamiset	<u>2 597 374,21</u>	3 522 461,67	<u>2 015 623,26</u>	2 950 232,52
vieras pääoma		6 838 067,90		7 051 283,12
saadut ennakot		59 052,32		70 946,32
		-1 608,17		-1 940,35

1.7. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1. Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 § mukaan tehtävä toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasa-painottamista koskevista toimenpiteistä.

Kunnanhallituksen esitys tuloksen käsittelystä voi tarkoittaa investointivarauksen, poistoeron tai rahaston lisäystä tai vähennystä Suomen Kuntaliiton tilinpäätöstä koskevan suosituksen ehtojen mukaan.

Kunnanhallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 636 237,83 euroa siirretään taseen yli/alijäämätilille.

1.7.2. Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 115 § mukaan kunnan tulokehitys edellyttää tasapainottamista, mikäli päättyneen tilikauden tulos on alijäämäinen eikä taseessa ole edellisten vuosien ylijäämää sen kattamiseen.

Pyhärannan kunnalla on ollut taseessa ylijäämää vuonna 2018. Edellisten tilikausien ylijäämätilillä on 332 865 euroa eli ylijäämää kertyy 969 102 euroa.

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (Kuntalaki §110). Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n säädettyssä määräajassa.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

1.7.3. Valtioneuvoston asetus kunnan talouden tunnuslukujen eräistä raja-arvoista

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63 a §:ssä tarkoitetut raja-arvot alittuvat, jos kunnan tilinpäätöksen mukainen taseen kertynyt alijäämä asukasta kohti oli viimeisessä selvityksen käynnistämistä edeltäneessä hyväksytyssä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.

Raja-arvot alittuvat myös jos edellä 1 momentissa tarkoitettujen kunnan tilinpäätösten mukaan kunnan taloudessa täyttyvät kaikki seuraavat edellytykset:

- 1) kunnan vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
- 2) kunnan tuloveroveroprosentti on vähintään 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;
- 3) asukasta kohti laskettu kunnan lainamäärä ylittää kaikkien kuntien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kunnan taseessa on kertynyttä alijäämää;

TOIMINTAKERTOMUS

- 5) kunnan omavaraisuusaste on alle 50 prosenttia; sekä
- 6) kunnan suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2. Talousarvion toteutuminen

2.1. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1.1. Vastuualueiden toimintakertomukset

KÄYTTÖTALOUSOSA (ulkoinen)

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	468 658	486 200	328 714	67,61%	403 228
320 MAKSUTUOTOT	402 751	402 751	363 652	90,29%	443 046
330 TUET JA AVUSTUKSET	60 832	60 832	122 838	201,93%	80 440
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	97 162	212 980	378 690	177,81%	445 351
YHTEENSÄ	1 029 403	1 162 763	1 193 894	102,68%	1 372 066
TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-1 876 913	-1 887 113	-1 941 435	102,88%	-2 279 369
401 HENKILÖSIVUKULUT	-565 056	-566 856	-580 581	102,42%	-658 340
430 PALVELUJEN OSTOT	-8 842 467	-8 881 707	-8 489 353	95,58%	-8 310 792
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-413 254	-449 254	-480 868	107,04%	-451 960
470 AVUSTUKSET	-464 352	-464 352	-409 819	88,26%	-479 600
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-66 108	-66 108	-56 001	84,71%	-49 265
YHTEENSÄ	-12 228 150	-12 315 390	-11 958 057	97,1%	-12 229 325
TOIMINTAKATE	-11 198 747	-11 152 627	-10 764 162	96,52%	-10 857 259

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

ELINVOIMA- JA KEHITYSPALVELUT

1000 Rahoitus (vastuuhenkilö: talous- ja hallintojohtaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
verotulojen seuranta	L	OMA	
valtionosuuksien seuranta	L	OMA	
muiden rahoituslähteiden seuranta	Y	OMA	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
verorahoitusmekanismin ymmärtäminen ja tiedon tuottaminen tarkoituksenmukaisista toimenpiteistä	arvio tietotasosta	alustava ymmärrys, ei soveltamiskykyä	kunta ottaa päätöksenteossaan huomioon vero- ja valtionosuusvaikutuksen

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
tiedon ja ymmärryksen hankkiminen verotulojen ja valtionosuuksien muodostumisesta	0	päätöksiä pystytään tekemään tietoon perustuen	päätökset tuottavat lisätuloja

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
laskentakaaviot		0	ostopalvelu
koulutustilaisuuden järjestäminen jonkun kokouksen yhteydessä		0	ostopalvelu

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Verotulot toteutuivat suurempina, mitä budjetissa oli arvioitu. Kokonaisverotulot olivat 8 372 377 euroa eli 115 377 euroa enemmän kuin budjetoitu. Valtionosuuksiin tehtiin talousarviomuutos positiiviseen suuntaan 85 132 €. Alunperin oli arvioitu valtionosuuksien määräksi 3 545 937 € ja toteuma oli 3 631 524 €. Vuoden lopussa uusittiin yhden miljoonan kuntatodistuslaina.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

1300 Yleinen hallinto (vastuhenkilö: talous- ja hallintojohtaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
toiminnan ohjaus- ja seuranta	L	OMA	
valtuusto	L	OMA	
hallitus	L	OMA	
maankäytön suunnittelu	L	OMA+OSTO	
elinkeinoelämän kehittäminen	Y	OMA+OSTO	
kuntien välinen yhteistoiminta	Y	OMA	
joukkoliikenne	Y	OMA+OSTO	
maaseututoimi	L	OSTO	
suhdetoiminta ja edustus	Y	OMA	
myyntivoitot kiinteistöistä ja irtaimistosta	Y	OMA	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
kunnan johtamisjärjestelmän vakiinnuttaminen	henkilöstö- ja esimiesarviot/kysely	valmistelussa	Suomen toimivin johtamisjärjestelmä
strategian täytäntöönpano	valmis	valmistelussa	Osaava ennakointi
Ihoden osayleiskaavan toteutus	valmiusaste	liikenne- ja kaupalliset selvitykset tilattu	toimiva kaava
yksityisten investointien hankkiminen kuntaan	investointien koko	keskustelut käynnissä useiden tahojen kanssa	1-2 miljoonaa euroa vuosittain investointeja kuntaan
yksityisten kaavahankkeiden eteneminen	läpivirtausaika	ei jäsentynyttä projektia	2-3 yksityistä onnistunutta kaavahanketta vuodessa
uusien yritysten syntyminen	määrä	Tarkista tieto!	5 uutta yritystä vuodessa
työpaikkojen määrän kehitys	määrä	Tarkista tieto!	650 vuoden loppuun mennessä

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
--------	-----------	-----	-------

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

johtamisjärjestelmän jalkauttaminen	selkeämmät kokonaisvastuut	joustavampi ja nopeampi päätöksenteko
uusien luottamushenkilöiden kouluttaminen	tietoiset luottamushenkilöt	asiantunteva lisäarvo päätöksentekoon
Ihoden osayleiskaavaselvitysten tekeminen	selkeä kehittämissuunnitelma	Ihoden alueen kasvu ja kehitys
pääomasijoittajien ja yritysten kontaktointi	uuden liiketoiminnan syntyminen	kunnan verotulojen kasvu, asukasluvun kasvu
palveluprosessien luominen ja palvelujen läpivirtauksen seuranta	tieto miten asiat liikkuvat kunnan sisällä	tehokkaammat prosessit
pitkäaikaistyöttömien aktivointimalli	ihmiset saavat uuden alun	pienemmät tmt-sakkomaksut ja verotulojen lisäys
elinkeinoneuvontapalvelun luominen	yrittäjyyskarikoiden välttäminen	uusia työpaikkoja ja yrityksiä

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
kunnanjohtaja	TYÖ		ei ole
kaavoituskonsultaatio	PALVELU		ei tehdä
asiantuntijapalvelut	PALVELU		ei tarjota
yhteistoimintaosuudet	PALVELU		erotaan edunvalvontayhteisöistä

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Yleisen hallinnon toimintakuluissa budjetin toteumaprosentti oli 88,29 %. Toimintatuotoissa jäätiin jonkin verran, vaikkakin tuottoja tuli yhden kiinteistön myynnistä. Vastuualueen toiminnallisten tavoitteiden on eteen on tehty paljon työtä ja osin tavoitteet saavutettu.

TALOUS

1300 YLEINEN HALLINTO

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	57 552	57 552	0	0,0%	1 411
320 MAKSUTUOTOT	0	0	0		2 982
330 TUET JA AVUSTUKSET	1 200	1 200	11 399	949,91%	605
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	43 033		323 376
YHTEENSÄ	58 752	58 752	54 432	92,65%	328 374

1300 YLEINEN HALLINTO

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-133 622	-133 622	-111 148	83,18%	-154 493
401 HENKILÖSIVUKULUT	-30 275	-30 275	-22 996	75,96%	-32 656
430 PALVELUJEN OSTOT	-130 655	-130 655	-124 897	95,59%	-138 129
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 494	-5 494	-4 241	77,2%	-8 999
470 AVUSTUKSET	-9 750	-9 750	-5 085	52,15%	-5 208
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-16 633	-16 633	-19 839	119,28%	-10 206
YHTEENSÄ	-326 429	-326 429	-288 206	88,29%	-349 691
TOIMINTAKATE	-267 677	-267 677	-233 774	87,33%	-21 317

3650 Liikunta ja urheilu (vastuhenkilö: talous- ja hallintojohtaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
kuntalaisten liikuttaminen	L/Y	OMA	
kuntalaisten kohtauttaminen	L/Y	OMA	
puitteiden luominen	L/Y	OMA	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
kuntalaiset liikkuvat enemmän yhdessä	yhä toteutuneet tapahtumien määrä	järjestettyjen tapahtumien	olosuhteet ja tilat tukevat yhdessä

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

	asiakaspalaute kyselyn tulos	lukumäärää seurataan/a toimintojen palautekysely kevät/syyskaudella	liikkumisen mahdollisuuksia
kuntalaisilla mahdollisuus kokeilla erilaisia lajeja sekä ryhtyä harrastamaan niitä yhdessä	määrä	tarjottu tilaresursseja ja eri kokeiluja	erilaisten harrastusmahdollisuuksien esille tuominen ja järjestäminen
tietoisuus hyvinvoinnista ja liikummisen tuomasta synergiaa lisääntyy	kyselyn tulos asiakaspalaute	ei seurantaa	vaikutus terveystalveluiden kuluihin
yhteistyön lisääminen liikunnallisen elämäntavan ja valintojen välittämisessä		satunnaista	ennaltaehkäisyä ylimääräisiin, turhiin terveystalveluihin

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
palveluprosessien kuvaus	kunnan resursseilla	nykytila selvillä	
liikuttamishankkeiden rahoituksen etsiminen ja sitominen osaksi osallistamishanketta	kunnan resursseilla		
toimintakykyä tukevat ja ylläpitävät toimintaryhmät, mittaaminen	kunnan resursseilla		
asukkaiden tarpeiden ja niiden toteuttamismahdollisuuksien selvittäminen	asiakaspalaute/kysely	nykytila ja tahtotila selvillä	
liikuntaneuvosto (liikuntaväen säännöllinen kokoontuminen)	400 2 krt/vuosi	yhteinen tahtotila ja kumppaneiden tuntemus	
neuvontapalvelut ja luentotilaisuudet, vertaisohjaajien tukeminen	omat resurssit, luennoitsijoiden palkkiot ja matkat		

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
liikunnanohjaaja 40 %, n.15 h/vko	TYÖ PALVELU		
lisäksi hallinnolliset asiat/työpari tarvittavissa tehtävissä	TYÖ		

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

60+ liikuntaryhmät ovat toimineet aktiivisesti vuonna 2018. Kevät ja syyskaudella on järjestetty kerran viikossa toimintaa Reilan, Ihoden ja Rohdaisten koululla ja toimintaan osallistui yli 50 seniori-ikäistä. Senioriliikunta on koettu kohderyhmässä tärkeäksi ja on saanut kiitosta siitä, että toimintaa järjestetään kolmessa kyläkeskuksessa. Lisäksi Ihodessa järjestettiin joka toinen viikko perheliikuntaa, toimintaan osallistui 30 eri henkilöä keskimääräisen osallistujamäärän ollessa 13 henkeä. Rohdaisissa järjestettiin yhdessä Pyhärannan Myrskyn kanssa viikoittainen 4-7 vuotiaiden Liikuntaleikkikoulu.

Liikunnanohjausta on hoitanut toimistosihteerin, jonka tehtäväkokonaisuuteen on kuulunut liikunnan vastuualueen tehtävien lisäksi toimistotehtäviä. Lisäksi kouluilla on ollut monia vapaaehtoisten vetämänä salivuoroja aikuisille ja lapsille, esim lentopallo ja sählyvuoroja. Nämä salivuorot vastuuvetäjineen ovat tärkeässä roolissa kuntalaisten liikuttamisessa.

Kunnanmestaruuskisat järjestettiin hiihdossa (12 os.) ja yleisurheilussa (32 osallistujaa). Kesän leikkikenttä/pelikerhotoimintaa järjestettiin Reilassa, Rohdaisissa ja Lahdenvainiossa/ Ihodessa, osallistujia oli vain vähän keskimäärin 3-5/ kerta. Uimakouluissa Lahdenvainiossa, Reilassa ja Särkijärvellä (siirtyi Rohdaisista sinilevän takia) oli yhteensä 34 lasta. Kunta järjesti erilaisia liikuntatapahtumia esim. senioreiden kuntosalitutumisia, vesijumppa Ukin uimahallissa, lasten tempurataa, pyöräretki, yhteislenkkejä sekä ulkojumppia. Yhdessä Laitilan-Pyhärannan Sydänyhdistyksen ja Laitilan kaupungin kanssa toukokuussa järjestettyyn Sydänpyöräilyyn osallistui Pyhärannassa 57 henkeä ja Laitilassa reilusti yli 100.

Ohjattuja toimintoja kertyi 148 kertaa, joissa yhteensä 1939 osallistumista, keskimäärin 13 osallistujaa/kerta. Kunta osallistui valtakunnalliseen Haastepyöräily-kampanjaan, jossa kirjauksia vapusta juhannukseen kertyi 10640. Kuntopolkukirjauksia 14 kirjauspisteellä kertyi yhteensä n. 6 100.

Talouden osalta kulupuoli alittui selvästi. Palvelujen ostoihin käytettiin huomattavasti vähemmän rahaa mitä oli suunniteltu.

TALOUS

3650 LIIKUNTA JA URHEILU

TOIMINTATUOTOT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	2 000	2 000	1 533	76,64%	875
YHTEENSÄ	2 000	2 000	1 533	76,64%	875

3650 LIIKUNTA JA URHEILU

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-13 917	-13 917	-15 050	108,14%	-9 913
401 HENKILÖSIVUKULUT	-2 797	-2 797	-2 947	105,36%	-2 021
430 PALVELUJEN OSTOT	-12 950	-12 950	-3 334	25,75%	-7 260
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 480	-3 480	-1 711	49,16%	-1 560
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-900	-900	-539	59,93%	-842
YHTEENSÄ	-34 044	-34 044	-23 581	69,27%	-21 596
TOIMINTAKATE	-32 044	-32 044	-22 048	68,81%	-20 721

3700 Nuorisotyö (vastuhenkilö: talous- ja hallintojohtaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
Nuorisotoiminta	L/Y	OMA	
Nuorisotilat	L/Y	OMA	
Etsivä nuorisotyö	L	OMA	voidaan toteuttaa myös ostopalveluna, alue ja nuorten liikkuvuus huomioituna ei järkevää

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
Olla nuoren tukena	kontaktit	tavoitetaan eri yhteyksissä eri tahojen yhteydenottojen perusteella	
Mahdollistaa tekeminen, kokeminen ja osallistuminen	määrä	nuorisotyössä perinteisesti käytetty	jokaisella nuorella on mahdollisuus osallistumiseen

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

		kokemusperäistä työskentelytapaa	ja haastamiseen
Ehkäistä syrjäytymistä	etsivä nuorisotyö toimii ja näkyy kunnassa	etsivä työ toimii, ongelmallista nuorten kannalta liikenneyhteydet ja olemassa olevien palvelujen rajallisuus	nuorisotakuu toteutuu Pyhärannassa, nuoren asia hoituu ja palveluverkko on selkeä ja kattava

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
Tukeminen omaehtoisen toiminnan ja tapahtumien järjestelyssä	materiaalit tilat henkilöstöresurssi		
Tarjota toimiva ympäristö nuorisotoiminnalle ja kokemisen mahdollistaja olla	tilojen välineistö ja ylläpitokustannukset		toiminta lähtee nuoren omasta halusta osallistua
Olla läsnä	palkkaresurssi		aikuisen tuki ja läsnäolo
Oman nuorisovaltuuston perustaminen ja nuorisofoorumin toiminnan tehostaminen	kokoontumisten kustannukset, matkat/palkkiot, sekä toimintaraha		nuorten mielipiteitä kuunnellaan aidosti ja vaikuttaminen lisääntyy
Etsivä nuorisotyö -toiminta	haettu avustusta AVISTA puolikkaan etsivän palkkaamiseen		
Digitaalisten ja verkossa toimivien palveluiden mahdollisuuksien käytön kartoittaminen	valmistellaan hanke (haetaan avustusta) jossa käynnistetään tai kehitetään nuorten tieto- ja neuvontatyötä, tai digitaalista teknologiaa ja mediaa hyödyntävää toimintaa		nuorisotyö tavoittaa nuoret siellä missä nuoret ovat

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
Asiantuntija, (lapset, nuoret, perheet) 50 % nuorisotyön vastuualueella	TYÖ		
Asiantuntija, (työtoiminta, etsivä työ) 40 % nuorisotyön vastuualueella	TYÖ		
Ohjaaja 30 % (Ihoden tila)	TYÖ		

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Nuorisopalveluiden toimintakate on ollut vuonna 2018 78,2% eli noin yhdeksän tuhatta euroa jäi budjetista käyttämättä. Vuoden 2017 tehtävien uudelleen järjestelyssä sijaisuuteen palkattu asiantuntija, perhe- ja nuorisotyö purki työsuhteen koeajalla tammikuussa 2018. Helmikuussa 2018 työhön liittyviä tehtäviä (mm. nuorisotilan aukiolo) hoiti erillispalkkiolla asiantuntija (työllisyys ja etsivä nuorisotyö). Sijaisuutta tekemään valittiin henkilö, joka hoiti virkavapaan sijaisuuden maaliskuusta syyskuuhun. Varsinainen viranhaltija palasi tehtäväänsä lokakuussa 2018. Henkilöstökulut toteutuivat nuorisotyön vastuualueella hieman suunniteltua alempana.

Nuorisotyön vastuualueella on järjestetty nuorisotilatoimintaa, Ihoden ja Rohdaisten nuorisotiloilla molemmissa tiloissa on toimintaa järjestetty noin 2 kertaa viikossa. Rohdaisissa iltakohtainen keskiarvo kävijämäärä on ollut 10 ja Ihodessa 8, eli hieman aiempaa vähemmän. Kävijämäärän putoaminen selittyy henkilöstövaihdoksilla, sekä muuttuneilla ikärajoilla, kun Rohdaisten nuorisotilan ikäraja nostettiin, toiminta koskee vain yläkouluikäisiä. Ihodessa toiminta jatkunut hyvin samankaltaisena ja tavoittanut nuoria edellisten vuosien tapaan, pieni notkahdus sielläkin kävijämäärässä on tapahtunut. Nuorisotyön vastuualueella on toteutettu lisäksi 1 yön yli tapahtuma, joka tavoitti 6 nuorta, sekä retket Särkänniemeen (mukana lapsiperheitä, sekä nuoria) ja Turun trapolinparkkiin (12 nuorta). Loppuvuonna 2018 aloitettiin Rohdaisten nuorisotilan keittiön uusiminen hankkimalla keittiökalusteet Ikeasta. Asennustyön toteuttaa kuntouttava työtoimintaryhmä. Lisäksi hankittiin uusi biljardipöytä Rohdaisten nuorisotilalle ja puolapuut Ihoden nuorisotilalle.

Vastuualueella näkyy tuloina etsivään nuorisotyöhön saatu avustus. Etsivää nuorisotyötä on toteutettu vuoden 2018 aikana työparina, asiantuntija (työllisyys ja etsivä nuorisotyö), sekä tuntiohjaaja. Etsivä nuorisotyö on järjestänyt yhteishakupajoja, osallistunut nuorisotila -iltoihin, kutsuntoihin ja yhteistyössä Vakka-Suomen muiden etsivien kanssa osallistunut erilaisiin markkinointitempauksiin ja jalkautumalla tilanteisiin/tapahtumiin, joissa tavoittaa kohderyhmän nuoria (ammattiopiston ja lukion "päivystykset", Karju-Rock, autotehtaan perhepäivä). Yksilötyötä etsivässä nuorisotyössä on tehty 5 nuoren kanssa vuoden 2018 aikana.

TALOUS

3700 NUORISOTYÖ

TOIMINTATUOTOT

Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
--------------------------	--------------------------	-----------------------	-------	-----------------

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

306 MYYNTITUOTOT	0	0	0		810
330 TUET JA AVUSTUKSET	14 000	14 000	13 473	96,24%	11 761
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	1 500	1 500	298	19,9%	541
YHTEENSÄ	15 500	15 500	13 772	88,85%	13 112

3700 NUORISOTYÖ

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-37 080	-37 080	-31 387	84,65%	-22 578
401 HENKILÖSIVUKULUT	-7 357	-7 357	-6 173	83,9%	-4 569
430 PALVELUJEN OSTOT	-7 400	-7 400	-5 329	72,02%	-5 343
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 600	-3 600	-2 202	61,15%	-2 962
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-300	-300	-128	42,76%	-29
YHTEENSÄ	-55 737	-55 737	-45 219	81,13%	-35 482
TOIMINTAKATE	-40 237	-40 237	-31 447	78,15%	-22 370

3800 Kulttuuritoiminta (vastuhenkilö: kunnanjohtaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
Pyhärannan kulttuuripalvelut	L	oma/palvelu	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
Pyhärannan kulttuuritoimi edistää, tukee ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa sekä toimii seudullisessa kulttuuriyhteistyössä.		toteutetaan resurssien mukaan	kuntalaiset ja kunnassa toimivat järjestöt järjestävät paljon tapahtumia

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
Kulttuurin kohdeavustukset			
Yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa			

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
Paikallisen konserttitoiminnan tukeminen	palvelu	1000,00	
Avustusmääräraha			
15 % erityisasiantuntija tietopalvelut	oma		

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kulttuuripalvelujen osalta tilanne on haastava, sillä nykyisellään vastuualue on pieni, vaikka sen merkityksen pitäisi paikallisyhteisössä olla merkittävä. Tulee tarkastella miten kulttuuripalvelut kunnassa järjestettäisiin, että ne saataisiin parhaalla mahdollisella tavalla toteutettua ja kuntalaiset voisivat nauttia kulttuurista aikaisempaa enemmän. Nykyisellään kulttuuritoiminta on ollut pääasiassa kolmannen sektorin (yhdistykset) toiminnan varassa. Yhdistysten toiminta suuntautuu vahvasti yhdistysten kotikyliin, mihin vaikuttaa maantieteelliset seikat.

Kunta järjestää ainoastaan yhden kulttuuritilaisuuden, itsenäisyysjuhlan, johon vuosittainen määräraha menee. Pienimuotoiset kulttuuritilaisuudet on järjestetty yhteistyössä yhdistysten kanssa ja kustannettu pääsymaksutuloilla. Näin taloudelliset riskit on saatu minimoitua toimimalla yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Aktiivisina yhteistyökumppaneina paikallisyhdistyksistä ovat toimineet Hantla, Ihoden Seutuyhdistys ry sekä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pyhärannan paikallisyhdistys ry.

Jatkotoimenpiteinä kunnan tulee ottaa huomioon kulttuuri peruspalveluna ja erityisesti kiinnittää huomiota kulttuuriin tasapuoliseen saavutettavuuteen osana hyvinvointipalveluja. Yhteistyötä kunnan omien toimijoiden sosiaali-, nuoriso- sekä opetustoimen kanssa tulisi lisätä, nyt yhteistyö on lähes olematonta. Kulttuurin avustuksia jaettaessa tulee noudattaa Pyhärannan kunnanhallituksen päätöstä jakoperusteista (KH 6.3.2017 §67).

Talouden puolesta budjetissa pysyttiin hyvin.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TALOUS

3800 KULTTUURITOIMINTA

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	220		0
YHTEENSÄ	0	0	220		0

3800 KULTTUURITOIMINTA

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-4 742	-4 742	-4 645	97,94%	-4 895
401 HENKILÖSIVUKULUT	-941	-941	-916	97,4%	-982
430 PALVELUJEN OSTOT	-2 045	-2 045	-646	31,6%	-261
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 080	-1 080	-1 027	95,07%	-930
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-800	-800	-340	42,45%	-248
YHTEENSÄ	-9 608	-9 608	-7 574	78,83%	-7 316
TOIMINTAKATE	-9 608	-9 608	-7 354	76,54%	-7 316

3900 Kirjastotoiminta (vastuhenkilö: kunnanjohtaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
Kunta järjestää kirjasto- ja tietopalvelut kuntalaisille	L	oma/palvelu	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
Toimivat tieto- ja informaatiopalvelut			

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
--------	-----------	-----	-------

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Kirjastoautopalvelut	7000 e	Reilan ja Rohdaisten koululaiset saavat kirjastopalvelun
Kouluyhteistyö		
Palvelumuotoilu		palveluiden oikea mitoitus jakohdennus

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
85 % erityisasiantuntija tietopalvelut	Oma		ostopalvelu

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Uusi kirjastolaki tuli voimaan 1.1.2017, asiakkaille näkyvin muutos on, että kirjaston omien aineistojen käyttö, lainaus ja varaaminen sekä ohjaus ja neuvonta ovat maksutonta. Varausten maksuttomuus on lisännyt lainausten määrää ja kirjastossa työtä aineistojen hakemisessa sekä pakkaamisessa lähetyksuntoon. Pyhärannan pääkirjaston lainaajamäärä 251 lainaajaa (kirjastokortti) on yksi pienimmistä Suomessa. Määrässä ei oteta huomioon yhteisölainaajia (koulut, varhaiskasvatus), jotka lainaavat aineistoa usealla henkilölle, eikä niitä kävijöitä, jotka käyvät kirjastolla lainaamatta aineistoa. Fyysisiä käyntejä kirjastolla oli viime vuonna 1760.

Kirjojen lainaus on kuitenkin lisääntynyt huomattavasti ja yhtenä syynä tähän on, että muista Vaski-kirjastoista tilataan aineistoa Pyhärannasta. Viime vuonna lähti Pyhärannan kirjastosta 3999 lainaa muihin Varsinais-Suomen kuntiin.

Muiden kirjastojen aineistoa Pyhärannassa lainataan lähinnä kirjastoautojen osalta, joiden palvelut kunta ostaa Laitilalta sekä Raumalta. Lainausmäärät Rohdaisissa Laitilan kirjastoautolla ovat vähentyneet, sen sijaan Reilan kirjastoauton lainausluvut ovat kasvaneet.

Pyhärannan kirjaston aineisto on edelleen vanhaa, sillä kokoelman uudistamiseen ei aiempina vuosina ole käytetty täysimääräisesti myönnettyjä varoja ja aineisto on päässyt vanhenemaan.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Kirjastopalveluiden tapahtumatoiminta kasvoi vuoden 2018 aikana. Kirjallisuustapahtumia; satutunteja ja kirjailijavierailuja sekä yhdistysten organisoimia tapahtumia kirjastolla järjestettiin kaikkiaan 83 kappaletta, joista kirjasto oli päävastuullisena järjestäjänä 74 tapahtumassa. Tapahtumien osallistujamäärä oli yhteensä 249. Kunnan muiden toimijoiden järjestämiä tapahtumia kirjastossa oli 3 ja ulkopuolisten järjestämiä tapahtumia oli 6. Näyttelyjä kirjastossa järjestettiin vuonna 2018 8 kappaletta.

Ihoden monitoimitalon tiloille ja kirjaston tiloille oli kasvavaa kysyntää. Kirjaston toimintaa tulisi jatkossa kehittää siten, että kirjastolain edellyttämä tehtävä tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalasioimintaan toteutuisi myös Pyhärannassa. Monipuolisen ja uudistuvan kokoelman ylläpito on myös jatkuva tärkeä tehtävä.

Talouden osalta tavoitteet saavutettiin.

TALOUS

3900 KIRJASTOTOIMINTA

TOIMINTATUOTOT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
320 MAKSUTUOTOT	0	0	0		-26
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	82		150
YHTEENSÄ	0	0	82		124

3900 KIRJASTOTOIMINTA

TOIMINTAKULUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-29 522	-29 522	-30 184	102,24%	-27 958
401 HENKILÖSIVUKULUT	-8 295	-8 295	-7 107	85,67%	-6 438
430 PALVELUJEN OSTOT	-19 700	-19 700	-13 634	69,21%	-12 680
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 300	-11 300	-10 814	95,7%	-11 338
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-1 200	-1 200	-140	11,66%	-105
YHTEENSÄ	-70 017	-70 017	-61 878	88,38%	-58 520
TOIMINTAKATE	-70 017	-70 017	-61 796	88,26%	-58 396

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

3950 Muu koulutus (vastuhenkilö: osaamispalvelupäällikkö)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
Kansalaisopiston rahoitus	L	OSTO	
Musiikkiopiston rahoitus	Y	OSTO	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
Monipuolinen koulutustarjonta	Asukaskokemus	ei kerätty	5/6
Uudet innovaatiot koulutuksien toteuttamisessa Pyhärannassa	Asukaskokemus	ei kerätty	5/6

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
Vaikuttaminen palveluntarjoajiin asiakastarpeiden toteuttamiseksi		Palveluntarjoajat tulevat tietoisiksi mahdollisuuksista	Kuntalaiset saavat enemmän tarvitsemaansa koulutusta
Osallistuminen kehittämistyöhön		Kohdennetaan koulutusta kuntalaisten tarpeisiin	Toiminta tehostuu ja vastaa paremmin tarpeisiin

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
Osaamisen kasvattaminen Pyhärannassa -strateginen hanke	Hanke	Osaamispalvelupäällikön työaikaresurssi	-

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vastuualueen "3950 Muu koulutus" -tavoitteena on tarjota monipuolista koulutustarjontaa ja tarkastella mahdollisuuksia uusien innovaatioiden hyödyntämisestä koulutustarjonnan lisäämiseksi.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Koulutustarjonta pohjautuu Vakka-Opiston sekä Vakka-Suomen musiikkiopiston lukuvuosisuunnitelmaan ja niiden tarjontaan. Uutta lukuvuotta suunniteltaessa on mahdollista vaikuttaa tarjontaan. Vakka-Opiston Pyhärannan osastonjohtaja (0,2 htv) ilmoitti loppuvuodesta 2018 luopuvansa tehtävästä. Vakka-Opisto tarjosi Pyhärannan kunnalle mahdollisuutta tuottaa osastonjohtajan tehtävät itse ja 1.1.2019 alkaen Anne Laivo toimii Pyhärannan osastonjohtajana.

Talouden osalta vastualueen toteumassa ei ole raportoitavaa. Kuntaosuusmaksut tulevat Vakka-Opiston osalta neljä kertaa vuodessa ja Vakka-Suomen Musiikkiopiston osalta kaksi kertaa vuodessa. Kokonaistoteuma vuodelta 2018 94,4%, joten kulut jäivät hieman arvioitua pienemmiksi.

TALOUS

3950 MUU KOULUTUS

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0		7 021
YHTEENSÄ	0	0	0		7 021

3950 MUU KOULUTUS

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
430 PALVELUJEN OSTOT	-49 025	-49 025	-46 264	94,37%	-50 802
482 MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0		-20
YHTEENSÄ	-49 025	-49 025	-46 264	94,37%	-50 821
TOIMINTAKATE	-49 025	-49 025	-46 264	94,37%	-43 801

4400 Maa- ja metsätilat (vastuuhenkilö: rakennustarkastaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
maa- ja metsätilojen vallinta	Y	OMA	
alueiden vuokraus	Y	OMA	
uusien alueiden hankinta	Y	OMA	

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
maa- ja metsäomaisuuden realisointi	omistuksen arvo		omistuksista luopuminen vuoden 2018 aikana noin 200 000-300 000 € arvosta
jäljelle jäävien vuokrasopimusten tuoton nostaminen	vuokrasopimusten arvo	6000-7000 euroa vuodessa	vuokratuottojen nostaminen

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
suoritetaan arvonmääritys nykyiselle maa- ja metsäomaisuudelle sekä realisoidaan se		hintataso tiedossa	kunta saa "oikean" tulon
hankitaan tarkoituksenmukaisia kehittäväksi uusia alueita		kunnalla omistuksessaan alueita, joita voidaan kehittää	kuntaan tulee uusia asuin-, palvelu- ja teollisuustontteja

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
myyntiapu	O	prosenttipohjainen	itsenäinen myynti

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Maa- ja metsätiloissa yhtenä tavoitteena oli omistuksista luopuminen vuoden 2018 aikana noin 200 000-300 000 euron arvosta. Taloudellinen tilanne on muuttunut vuoden aikana ja käytännössä tavoitteen toteutuminen olisi edellyttänyt suuren metsäalan myymistä Rihtniemestä. Vuoden aikana kuitenkin myytiin metsäalue Rihtniemestä hintaan 42 500 euroa, mitä ei kylläkään ole tilitetty maa- ja metsätilojen tuottojen kohdalle (kirjattu yleiseen hallintoon).

Kunnanhallitus on hyväksynyt 24.9.2018 pystykaupan Luvian Saha Oy:n kanssa. Kauppahinta on ollut 38 296 euroa. Kauppakirjassa ostajalla on kuitenkin ollut aikaa hakkuiden suorittamiseen, joten tilitys ei ole tullut vuoden 2018 aikana.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Toimintakuluissa ei oltu tehty riittävää määrärahavarausta. Edellisvuoden puukaupan yhteydessä päätettiin tehdä 10 000 euron varaus jälkitöihin (istutus). Kustannuksia on syntynyt myös muu kiinteistötoimen osalta ennakoitua enemmän.

Taloudellisesti maa- ja metsätilat osoittaa 80 211 euron alijäämää talousarvioon nähden.

TALOUS

4400 MAA- JA METSÄTILAT

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	80 000	80 000	6 564	8,21%	102 415
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	5 000	5 000	7 371	147,42%	7 519
YHTEENSÄ	85 000	85 000	13 935	16,39%	109 934

4400 MAA- JA METSÄTILAT

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
430 PALVELUJEN OSTOT	-7 350	-7 350	-14 923	203,03%	-11 604
450 AINEET,TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	-1 574		0
482 MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0		-3 923
YHTEENSÄ	-7 350	-7 350	-16 497	224,44%	-15 527
TOIMINTAKATE	77 650	77 650	-2 561	-3,3%	94 407

4500 Rakennusvalvonta (vastuuhenkilö: rakennustarkastaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
rakentamisen ohjeistus ja ohjaus	L	OMA	
rakennuslupien myöntäminen	L	OMA	
rakennuslupien noudattamisen valvonta	L	OMA	

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
ajantasainen opastus	vastausaika		48 h
sähköisesti tulevien hakemusten osuuden lisääminen	prosenttiosuus	0	30 hakemuksista

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
osaamisen ylläpito		kunnassa on asiantunteva ja riittävä resurssi	asianmukainen rakennusvalvonta
UKK-listan ja asiakaspalvelumallin luominen		vastaukset yleisimmin kysytyihin kysymyksiin löytyvät verkkosivuilta	rakennustarkastukseen tulevien kysymysten määrä vähenee
rakennustarkastajan työtaakan vähentäminen		mahdollisuus keskittyä paremmin rakennusvalvontatehtäviin	nopeampi ja asianmukainen palvelu
digitaalinen lupaprosessi		asiakas syöttää suoraan kaikki tiedot järjestelmään	rakennustarkastajan työ tehostuu
rakennusjärjestyksen uusiminen		ajantasainen ja yhtenäinen rakennusjärjestys lähialueiden kanssa	selkeyttää ja "helpottaa" rakentamista

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
rakennustarkastaja 40 %	työ		ostopalvelu / yhteistoiminta-alue
viranomaistoiminnan johtokunta			ei ole

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Rakennusvalvonnassa sähköisten lupahakemusten käyttöönotto on lähtenyt käyntiin.

Opastusta ja ohjeistusta niin rakentajien kuin suunnittelijoiden suuntaan asia vielä vaatii.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Vuonna 2018 rakentaminen on ollut vuosikymmenen hiljaisiin. Vähäinen rakentaminen on näkynyt myös saaduissa lupamaksuissa. Uusien kaavahankkeiden myötä rakentamiseen on odotettavissa muutosta.

Rakennusvalvontaan on myönnetty 13 000 euron lisämääräraha. Rakennusvalvonnan toimintakate on ylittynyt 2 170 euroa.

TALOUS

4500 RAKENNUSVALVONTA

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
320 MAKSUTUOTOT	23 000	23 000	16 312	70,92%	20 379
YHTEENSÄ	23 000	23 000	16 312	70,92%	20 379

4500 RAKENNUSVALVONTA

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-16 037	-26 237	-26 521	101,08%	-25 459
401 HENKILÖSIVUKULUT	-8 940	-10 740	-7 853	73,12%	-7 795
430 PALVELUJEN OSTOT	-13 200	-13 200	-11 129	84,31%	-8 299
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-150	-1 150	-1 059	92,05%	-117
482 MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	-247		0
YHTEENSÄ	-38 327	-51 327	-46 809	91,2%	-41 670
TOIMINTAKATE	-15 327	-28 327	-30 497	107,66%	-21 291

4600 Ympäristönsuojelu (vastuhenkilö: rakennustarkastaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
rakennetun ja rakennettavan ympäristön parantaminen	L	OMA	
lupavalvonta	L	OMA	

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
ympäristön pitäminen viihtyisänä	asukaskokemus	ei ole arvioitu	asukaskokemus vähintään 5/6 tavoitteena, ettei
puuttuminen epäkohtiin	katselmuks	ei ole arvioitu	katselmuksille tule tarvetta, koska asioita, joihin tulee puuttua, ei ole

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
ympäristösuojelumääräysten tarkistaminen		määräykset muuttuvan lainsäädännön mukaiset	määräykset selkeät ja mahdollistavat asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun
ohjaus ja neuvonta		kuntalaiset tiedostavat oman vastuunsa paremmin	kuntalaiset ennaltaehkäisevät ympäristöriskejä

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
rakennustarkastaja 5 %	työ		ostopalvelu
viranomaistoiminnan johtokunta			ei ole

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Ympäristönsuojelun tavoitteena ja ohjelankana on ollut ympäristön pitäminen viihtyisänä ja epäkohtiin puuttuminen. Vuonna 2018 järjestettiin jälleen ongelmajätekeräys ja jatkossa se suoritetaan vuosittain. Ympäristökatselmusta ei ole suoritettu ja toimivampi vaihtoehto onkin rakennustarkastajan omatoiminen puuttuminen rakennetun ympäristön hoitoon liittyvissä ongelmatapauksissa.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Taloudellisesti ympäristönsuojelun tulos on ollut talousarvion mukainen.

TALOUS

4600 YMPÄRISTÖNSUOJELU

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
320 MAKSUTUOTOT	1 300	1 300	1 274	98,0%	1 274
YHTEENSÄ	1 300	1 300	1 274	98,0%	1 274

4600 YMPÄRISTÖNSUOJELU

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-2 673	-2 673	-2 837	106,15%	-2 948
401 HENKILÖSIVUKULUT	-531	-531	-557	104,87%	-608
430 PALVELUJEN OSTOT	-8 000	-8 000	-6 351	79,39%	-8 136
YHTEENSÄ	-11 204	-11 204	-9 746	86,98%	-11 691
TOIMINTAKATE	-9 904	-9 904	-8 472	85,54%	-10 417

4700 Yksityistiet (vastuuhenkilö: rakennustarkastaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
yksityistieverkostosta huolehtiminen	L	OMA	
tiejaostona toimiminen	L	OMA	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
edesauttaa kunnossapitoa	teiden kuntoarvio (asukas/asiantuntija)	tieverkosto kunnossa	tieverkosto edelleen kunnossa huolimatta määrärahaliekkauksista
hoitaa tietoimitukset viipymättä	käsittelyaika	ei ole seurattu	enintään 1 kk

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
tiekuntien yhteyshenkilökoulutus		parempi tietoisuus teiden hoidosta ja sitä kautta syntyvä toiminta	mahdolliset kustannussäästöt kuntalaisille ja kunnalle
uusien rahoitusmallien tutkiminen		tierahoitukseen uusia rahoituslähteitä	kuntalaisten ja kunnan kustannussäästöt

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
rakennustarkastaja 5 %	työ		ostopalvelu
viranomaistoiminnan johtokunta			ei ole

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Yksityistieavustukset myönnetty ja valittu mursketoimittaja kausille 2018-2020.

Viranomaistoiminnanjohtokunta pitänyt toimituksia, joissa perustettu tiekunta sekä käsitelty valituksia. Uuden yksityistielain myötä ns. tiejaoston toiminta loppuu kunnassa vuoden 2019 loppuun mennessä.

Taloudellisesti yksityisteiden tulos on talousarvion mukainen. Tieavustusten kirjausten johdosta toimintatuottoihin tuloa runsaat 12.300 euroa ja vastaavasti toimintakuluissa ylitystä 11.800 euroa.

TALOUS

4700 YKSITYISTIET

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	12 304		9 341
YHTEENSÄ	0	0	12 304		9 341

4700 YKSITYISTIET

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
---------------	--------------------------	--------------------------	-----------------------	-------	-----------------

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

400 PALKAT JA PALKKIOT	-2 673	-2 673	-2 837	106,15%	-2 948
401 HENKILÖSIVUKULUT	-531	-531	-557	104,87%	-608
430 PALVELUJEN OSTOT	-380	-380	-362	95,36%	-276
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	-18 265		0
470 AVUSTUKSET	-10 000	-10 000	-3 357	33,57%	-12 985
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-360	-360	-380	105,56%	-360
YHTEENSÄ	-13 944	-13 944	-25 759	184,73%	-17 177
TOIMINTAKATE	-13 944	-13 944	-13 455	96,49%	-7 835

TUKI- JA HALLINTOPALVELUT

1100 Keskusvaalilautakunta (vastuhenkilö: talous- ja hallintojohtaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
Presidentinvaalit ja maakuntavaalit 2018	L	OMA	
Eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit 2019	L	OMA	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
kunnan keskusvaalilautakunnan sekä äänestysalueiden vaalilautakunnan tehtävät	palaute	stabiili	oikein suoritettu

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
tiedottaminen			
vaaliviranomaisten kouluttaminen			
vaalimateriaalin ja kalusteiden toimittaminen			

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

vaalitietojärjestelmän toimivuus

vaalitoimijoiden määrääminen

ennakkoäänestyksen/kotiäänestyksen järjestäminen

esteettömyydestä huolehtiminen

uutena laitosäänestyksen järjestäminen

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
oma henkilöstö	TYÖ	palkka	ostopalvelu
vaalimateriaali	MATERIAALI	rahallinen	-

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Presidentinvaalit olivat tammikuussa 2018, lisäksi varauduttiin budjetissa maakuntavaaleihin, jotka eivät toteutuneet.

TALOUS

1100 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	3 759		0
YHTEENSÄ	0	0	3 759		0

1100 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-5 880	-5 880	-2 960	50,34%	-5 801
401 HENKILÖSIVUKULUT	-510	-510	-272	53,39%	-361
430 PALVELUJEN OSTOT	-2 210	-2 210	-642	29,05%	-1 183
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-980	-980	-220	22,49%	-494
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-100	-100	-20	19,6%	-135
YHTEENSÄ	-9 680	-9 680	-4 114	42,5%	-7 974
TOIMINTAKATE	-9 680	-9 680	-355	3,67%	-7 974

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

1200 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus (vastuhenkilö: talous- ja hallintojohtaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
tarkastuslautakunta	L	oma/osto	ei ole
tilintarkastus	L	osto	ei ole

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
valtuuston määrittelemien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen			
hallinnon ja talouden tavoitteet toteutuvat			
Itk vastaa valtuuston ohella siitä, että tilintarkastuksen voimavarat ovat riittävät			

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
oikean ja ajantasaisen tiedon tuottaminen			kuntalaiset saavat tietoa riittävästi
arvioinnin suunnittelu			tavoitteellista
raportointi ja kuuleminen			opastava vaikutus
arviointikertomus		tietoiset luottamushenkilöt	saadaan selvä käsitys siitä miten tilivelvolliset ovat onnistuneet
raportointi epäkohdista		pohja selkeälle kehittämissuunnitelmille	läpinäkyvää
tilintarkastusten riittävä määrä		vältetään väärinkäytökset ja yllätykset esim.	

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

taloudenhoidon
suhteen

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
valmistelutyö	TYÖ		
tarkastuslautakunnan jäsenet	TYÖ		
tilintarkastus	PALVELU		

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vastuualue sisältää tilintarkastuksen ja tarkastuslautakunnan kulut. Budjetissa pysyttiin.

TALOUS

1200 TARKASTUSLTK JA TILINTARKASTUS TOIMINTAKULUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-1 000	-1 000	-900	90,0%	-1 360
401 HENKILÖSIVUKULUT	0	0	-15		0
430 PALVELUJEN OSTOT	-5 800	-5 800	-5 831	100,54%	-4 862
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	-5		0
482 MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	-2		0
YHTEENSÄ	-6 800	-6 800	-6 754	99,32%	-6 221
TOIMINTAKATE	-6 800	-6 800	-6 754	99,32%	-6 221

1400 Tuki- ja hallintopalvelut (vastuuhenkilö: talous- ja hallintojohtaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
keskushallinto	L	oma/osto	

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

toimistopalvelut	L/Y	oma/osto
taloushallintopalvelut	L	oma/osto
henkilöstöhallintopalvelut	L	oma/osto

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
tiedon tuottaminen johdon tueksi		suunnitelmallista	asiantunteva lisäarvo, tavoitteellisuus
tiedon tuottaminen viranomaisraporteille	ajallaan toteutunut raportointi	toteutuu	joustavammin digitalisaatiota hyödyntäen
selkeä kokonaisarkkitehtuuri, joka kuvaa kunnan toimintaprosessit, tiedot, järjestelmien toimivuuden kokonaisuutena	tuotos	kuvattu työ jatkuu	tehokkaammat prosessit
selkeät ja tehokkaat sisäiset toimintamallit, jotka helpottavat PALVELUT alueen toimintaa	tuotos	valmistelu alkanut	asiakkaan arki helpottuu tätä kautta kun substanssitahot toimivat
työhyvinvoinnin kehittäminen, tutkiminen, ohjaus ja raportointi	tuotos asiakaspalaute työterveyden keräämä palaute	säännöllistä	hyvinvoiva henkilöstö on yrityksen voimavara, sairauspoissaolot keskimääräistä alemmalla tasolla
myyntilaskutus, kirjanpito, ostolaskutus, maksuliikenne ja palkkahallinto toimivaa	volyymit kontra kustannukset	palveluprosesseissa kehittämistä vielä myös oman toiminnan osalta	palvelu toimii nopeasti (vasteajat, palveluajat) ja joustavasti ja kustannustehokkaasti

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
ohjaus, koulutus ja neuvonta			palvelu toimii asiakkaalle kun prosessit ovat selkeästi kuvattu ja tunnistettu,
prosessien kuvaus ja tunnistaminen			

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

		olematta liikaa henkilösidonnaisia
ajantasainen, ystävällinen ja osaava asiakaspalvelu		asiakas saa palvelun nopeasti, lainmukaisia määräaikoja ja suosituksia noudattaen
tiimin vahvistaminen		muiden työn tunteminen lisääntyy sijaistajajärjestelyt toimivat
asianhallinnan ohjeistus (tiedon käsittely ja arkistointi), uusiminen ja jalkauttaminen, sähköisen arkistointiin siirtyminen	OMA TYÖ OSTOPALVELU OHJELMAT	

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
operatiivinen johtaja	TYÖ		
taloussuunnittelija	TYÖ		
ict-asiantuntemus, laitteisto, ohjelmaresurssit	PALVELU		
työterveys	PALVELU		
henkilöstö- ja taloushallintopalvelu	PALVELU		
asiantuntija (hallinto)	TYÖ		
asiantuntija (talous)	TYÖ		
asiantuntija (palvelut)	TYÖ		
toimistos sihteeri 60 % (myös strategian mukaisiin hankkeisiin työpanosta)	TYÖ	palkkakustannus	ei palkata

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Työresurssi pienentyi yhdellä henkilöllä vuoden aikana, kun taloussuunnittelijan ja operatiivisen johtajan töitä yhdistettiin. Budjettiin nähden toimintakate on 45 073 euroa ylijäämäinen. Myyntituotoissa varauduttiin henkilökunnan lounaskortin tuottoihin mutta ne eivät toteutuneet paikallisen lounaskahvilan toiminnan loppumisen vuoksi.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Keskus-, henkilöstö- ja taloushallinto on tarjonnut sisäistä palvelua kattavasti henkilökunnan ja yleistä asiakaspalvelua kuntalaisten ja muiden yhteistyökumppanien käyttöön. Painopistettä on laitettu erityisesti talousasioiden, henkilöstöasioiden ja hankintojen osaamisen jakamiseen sisäisesti.

TALOUS

1400 TUKI- AJ HALLINTOPAL

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	11 600	11 600	1 523	13,13%	1 925
320 MAKSUTUOTOT	50	50	24	48,38%	0
330 TUET JA AVUSTUKSET	14 000	14 000	1 030	7,36%	17 872
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	250	250	395	158,0%	574
YHTEENSÄ	25 900	25 900	2 972	11,47%	20 371

1400 TUKI- AJ HALLINTOPAL

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-171 897	-171 897	-178 721	103,97%	-219 637
401 HENKILÖSIVUKULUT	-58 851	-58 851	-52 717	89,58%	-65 285
430 PALVELUJEN OSTOT	-221 164	-221 164	-187 655	84,85%	-212 574
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-8 260	-8 260	-1 781	21,56%	-2 995
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-15 358	-15 358	-9 584	62,4%	-10 586
YHTEENSÄ	-475 530	-475 530	-430 457	90,52%	-511 076
TOIMINTAKATE	-449 630	-449 630	-427 486	95,08%	-490 705

4200 Yhdyskuntapalvelut (vastuuhenkilö: rakennustarkastaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
jätehuolto	L	OSTO	
liikenneväylät	L	OSTO	
muut yleiset alueet	Y	OMA/OSTO	
palo- ja pelastustoimen rahoitus	L	OSTO	

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
pitää kaavatiet ajokunnossa	asukaskokemus	ei tiedossa	
ylläpitää urheilualueita	asukaskokemus	ei tiedossa	
parantaa urheilualueita	asukaskokemus	ei tiedossa	

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
kunnossapitosopimukset, kaavatiet		tiet tulee hoidettua	vastuullinen urakoitsija tiedossa
yhteistyösopimukset urheiluseurojen kanssa		urheilualueet tulee pidettyä kunnossa	kunnan omat resurssit ohjataan muualle

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
rakennustarkastaja 20 % erityis asiantuntija			erillinen resurssi, ostopalvelut
urakoitsijat			
urheiluseurat			

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Yhdyskuntapalveluissa kulunut vuosi on ollut haasteellinen. Kaavateiden kunnossapito on tullut kalliiksi ja ollut hankala. Yleisten alueiden kuten urheilualueiden kunnossapidossa on tehty yhteistyötä eri tahojen kanssa, jatkossa vielä syytä syventää yhteistyötä. Urheiluseurojen suurta roolia ei voida jatkossakaan olla ottamatta huomioon, seurat ovat kaikkialla Pyhärannassa tehneet paljon työtä esim. jääkiekkokaukalojen kuntoon saattamiseksi. Katuvalaistuksen vuosihuolloista toteuttamisesta jatkossa neuvoteltu Vertekin kanssa.

Taloudellisesti yhdyskuntapalveluiden toimintakate on kuitenkin 14.148 euroa plussalla.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TALOUS

4200 YHDYSKUNTAPALVELUT

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	8 000	8 000	10 559	131,99%	7 950
YHTEENSÄ	8 000	8 000	10 559	131,99%	7 950

4200 YHDYSKUNTAPALVELUT

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-26 730	-26 730	-11 350	42,46%	-11 790
401 HENKILÖSIVUKULUT	-7 984	-7 984	-3 458	43,32%	-3 592
430 PALVELUJEN OSTOT	-238 600	-238 600	-241 820	101,35%	-219 885
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-18 200	-18 200	-23 097	126,91%	-19 148
482 MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	-200		-22
YHTEENSÄ	-291 514	-291 514	-279 925	96,02%	-254 437
TOIMINTAKATE	-283 514	-283 514	-269 366	95,01%	-246 487

4300 Toimitilapalvelut (vastuhenkilö: rakennustarkastaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
kiinteistöt kunnan palvelujen tuottamiseen		OMA/OSTO	
ravitsemuspalvelujen tarjoaminen "Palvelut" palvelualueelle		OMA/OSTO	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
kiinteistöjen kunnossapito	tehdyt toimenpiteet	ei ennakkosuunnitelmaa	suunnitelmien mukaisesti
asiakkaiden palvelutoiveiden huomioiminen	tehdyt toimenpiteet		toteutetaan määrärahojen

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

tai/ja tarpeen mukaisesti

energiatehokkuuden parantaminen	euro/m ³	kulutus seuranta	
ravitsemuspalveluiden tehokas järjestäminen	euro/annos	kustannukset tiedossa	kustannussäästön aikaansaaminen

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
huoltotoimenpiteiden ajoitus		kiinteistöt ja laitteet toiminnassa	ei korjauskustannuksia
säätöjen ja korjaustoimenpiteiden tekeminen			energiansäästö
ravitsemuspalveluiden uudelleen järjestäminen			kustannustehokas toiminta

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
rakennustarkastaja 20 %	työ		
laitosmies	työ		
keittäjä 3	työ		ostopalvelu
siivooja-talonmies 1,22	työ		ostopalvelu

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Toimitilapalveluissa suurin huolenaihe on ollut siivouspalvelut. Jatkuva siivoojien ja etenkin palveluesimiesten vaihtuminen on hankaloittanut riittävän palvelutason saavuttamista.

Tilanne on kyllä parantunut ja joihinkin kohteisiin on laadittu uudet ohjeet perus- ja ylläpitosiivouksiin. Kiinteistöissä suoritettu kunnostustoimenpiteitä (Tuiskuranta) sekä tehty laskelmia ja luonnoksia päivähoidon tilojen suhteen Ihodessa. Päätöstä tilaratkaisusta Ihoden osalta ei saatu vuoden 2018 aikana.

Taloudellisesti toimitilapalveluissa tuotot ylittyivät 74.868 euroa ja vastaavasti menot ylittyivät 85.706 euroa. Ylitysten taustalla on Satakielen päiväkodin palosta aiheutuneet kustannukset. Tulojen puolella näkyy vakuutusyhtiön maksama korvaus ja vastaavasti menoissa vakuutusliikkeen hankkimien kuivaus- ja purkutöiden kustannukset.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Toimitilapalveluissa on ylitetty talousarvioehdotus myös lämmityksen kuin sähkönkin suhteen. Toimintakate ylittyy kokonaisuudessaan 10.838 euroa.

TALOUS

4300 TOIMITILAPALVELUT

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	0	0	1 254		0
330 TUET JA AVUSTUKSET	1 050	1 050	298	28,36%	518
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	73 412	73 412	147 778	201,3%	66 206
YHTEENSÄ	74 462	74 462	149 330	200,55%	66 723

4300 TOIMITILAPALVELUT

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-150 599	-150 599	-162 951	108,2%	-192 794
401 HENKILÖSIVUKULUT	-43 588	-43 588	-40 859	93,74%	-43 836
430 PALVELUJEN OSTOT	-128 803	-128 803	-173 999	135,09%	-128 202
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-219 270	-219 270	-248 645	113,4%	-253 147
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-40	-40	-1 551	3	-416
YHTEENSÄ	-542 300	-542 300	-628 006	876,63% 115,8%	-618 395
TOIMINTAKATE	-467 838	-467 838	-478 676	102,32%	-551 671

5000 Vesihuoltolaitos (vastuuhenkilö: rakennustarkastaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
vedenotto	L	OMA/OSTO	
jätevedenpuhdistamot	L	OMA/OSTO	
vesijohtoverkosto	L	OMA	
viemäriverkosto	L	OMA	
lietteenkäsittely	L	OSTO	
liittyminen verkostoihin	L	OMA	

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
säännöllisen ja riittävän vedenjakelun turvaaminen kuntalaisille	laadun tarkkailu	laatuvaatimukset täyttyvät	ei ostotarvetta
toimiva viemärointi toiminta-alueella	häiriöt		ei häiriötä
jäteveden käsittely lupamääräysten mukaisesti	tarkkailutulokset	seurantaraportit	
verkoston rakentaminen	rakennettulinjasto/km		kustannustehokas rakentaminen
viemäriverkoston toiminta-alueella olevien kiinteistöjen liittyminen	liittymisprosentti		yli 85 %

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
laitteiston ja laitosten ylläpito tarvittavat ennakoivat toimenpiteet		asiakkaat saavat vettä/viemäriverkosto toimii	myydään laitoksen palveluja
verkoston rakentaminen		kiinteistöllä liittymismahdollisuus	laitokselle lisää liittyjiä
uhkasakko		kustannusten kattaminen	vesihuoltolaitoksen talous kohenee

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
rakennustarkastaja 10 %	TYÖ		OSTOPALVELU
vesi- ja viemärlaitoksen hoitaja	TYÖ		OSTOPALVELU

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vesihuoltolaitoksella rakennustarkastaja on toiminut vastuuhenkilönä toukokuun alkupuolella asti, jonka jälkeen asiantuntija vesihuoltolaitos on toiminut vesihuoltolaitoksen päällikkönä. Toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen on ollut vesilaitoksilla haastavaa. Ongelmat veden laadussa ovat jatkuneet ja ainoana vaihtoehtona on ollut veden hankinta naapurikaupungeista. Omien ottamoiden tilannetta on tarkkailtu ja investointipäätökset jatkossa edellyttävät pitempiaikaisten näytteidenottotulosten saamista päätöksenteon tueksi. Vuoden 2018 aikana on tehty 88 jätevesiliittymäsopimusta ja 18 vesiliittymäsopimusta.

Taloudellisesti vesihuoltolaitoksen tilanne on synkkä. Laitoksen tulot eivät ole kasvaneet uusista liittyjistä huolimatta ja menot ovat nousseet räjähdysmäisesti. Suurin ongelma on omien ottamoiden veden laatu, joka on pakottanut veden ostoon.

Vesihuoltolaitokselle on haettu ja myönnetty 75.000 euroa lisämäärärahaa, siitä huolimatta vesihuoltolaitoksen toimintakate alittuu 41 580 euroa.

2017 vesihuoltolaitoksen toimintakate ennen poistoja on ollut 93 314 euroa ja vastaavasti 2018 -2 504 euroa.

TALOUS

5000 VESIHUOLTOLAITOS

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	311 000	311 000	291 967	93,88%	285 889
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0		5 303
YHTEENSÄ	311 000	311 000	291 967	93,88%	291 192

5000 VESIHUOLTOLAITOS

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-44 552	-44 552	-51 962	116,63%	-40 988
401 HENKILÖSIVUKULUT	-9 085	-9 085	-10 403	114,51%	-8 379

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

430 PALVELUJEN OSTOT	-72 587	-112 587	-117 413	104,29%	-56 343
450 AINEET,TARVIKKEET JA TAVARAT	-69 000	-104 000	-111 943	107,64%	-87 381
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-1 700	-1 700	-2 750	161,79%	-4 787
YHTEENSÄ	-196 924	-271 924	-294 471	108,29%	-197 878
TOIMINTAKATE	114 076	39 076	-2 504	-6,41%	93 314

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

PALVELUT

2000 Terveyspalvelut (vastuhenkilö: kunnanjohtaja)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
perusterveydenhuollon rahoitus	L	OSTO	
hammashoidon rahoitus	L	OSTO	
ympäristöterveydenhuollon rahoitus	L	OSTO	
päihdehuollon rahoitus	L	OSTO	
erikoissairaanhoidon rahoitus	L	OSTO	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
ajantasainen tietoisuus rahoituksen riittävydestä	kh raportointi	osavuosikatsaukset	kuukausittainen reagointimahdollisuus
kunnan turvaaminen alueella terveyspalvelujen Pyhärannan sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksessa edellyttämällä järjestämisvastuullista tahoa selvittämään vaihtoehtoja, joiden avulla terveysasema säilyy Pyhärannassa	todennäk.	epävarmuus	palvelu säilyy

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
tiedontarpeiden vaatimusmäärittely ja kommunikointi järjestäjätaholle		tiedontarpeen tekeminen näkyväksi	järjestäjäorganisaatiot tietävät mitä haluamme
tiedonkeruuprosessi		automaatiikka	johdolla käytössä ajantasainen tieto ja reagointimahdollisuus
kuntaan sitoutuneen palvelutuotantokumppanin löytyminen		palvelut määräytyvät kysynnän perusteella	pyhärantalaiset itse kuluttajina päättävät säilykö palvelu
terveyskeskuskiinteistön yhtiöittäminen / myyminen		pääomien vapauttaminen ja	vetäytymisriski siirtyy palvelutarjoajalle

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

palvelutuottajan
sitominen
kuntaan

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
raportointimallin luominen		sisäinen toimintamallin muutos	hajanaista tiedon keräämistä eri lähteistä

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Terveyspalvelujen osalta Pyhäranta kuuluu Uudenkaupungin yhteistoiminta-alueeseen. Erikoissairaanhoidosta vastaa Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiri. Budjetti on 248 971 € ylijäämäinen eli palvelujen ostojen lopullinen kustannuskehitys on taloudellisesti meille erittäin merkittävä koko kunnan talouden kannalta. Mutta kuitenkin edelliseen vuoteen nähden kulut lisääntyivät noin 150 000 euroa.

TALOUS

2000 TERVEYSPALVELUT

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
320 MAKSUTUOTOT	0	0	0		-139
YHTEENSÄ	0	0	0		-139

2000 TERVEYSPALVELUT

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
401 HENKILÖSIVUKULUT	-84 458	-84 458	-125 123	148,15%	-125 591
430 PALVELUJEN OSTOT	-4 420 429	-4 420 429	-4 130 792	93,45%	-3 979 355
YHTEENSÄ	-4 504 887	-4 504 887	-4 255 916	94,47%	-4 104 945
TOIMINTAKATE	-4 504 887	-4 504 887	-4 255 916	94,47%	-4 105 084

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2200 Lapsiperheiden palvelut (vastuhenkilö: arjentuenpäällikkö)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
kasvatus- ja perheneuvola	L	OSTO	
tukihenkilötoiminta	L	OMA/OSTO	
muu ohjaus ja tukitoiminta	L	OMA	
lastensuojelun laitoshuolto	L	OSTO	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi, lastenvalvonnan viranomaistehtävät (isyyteen, lapsen huoltoon ja tapaamisiin sekä elatukseen liittyvä tehtäväkokonaisuus)	asiakkuusmäärä, tehtyjen palvelutarpeenarviointien määrä, lakisääteisen aikarajat	hallitut asiakkuudet, perheitä tuetaan avohuollon keinoin, viranomaistehtävät hoidetaan aikarajojen puitteissa	painopiste olemassa olevan hyvinvoinnin tukemiseen ja ylläpitämiseen, ennaltaehkäisevää työhön, nuorten ja lasten erityistarpeiden huomioonottaminen eri yhteisöissä, laitoshuollolle ei tarvetta, palvelut ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukaan
lapsiperheiden arjen sujuvuus	asiakkuusmäärä, ls-ilmoitusten ja shl-ilmoitusten määrä	työskentely asiakassuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti, perheen ja sosiaalihuollon yhteistyö	perhe toimijana, itsenäinen nuori, arjen- ja elämänhallinta perheellä itsellään, perheen voimavarojen ja erityisyyden tunnistaminen

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
--------	-----------	-----	-------

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Ohjaus ja neuvonta, oikea-aikainen väliintulo, palvelutarpeen arviointi, nopea reagointi avun tarpeeseen, asiakaslähtöinen työskentelytapa, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa, lastenvalvontaan liittyvä kokonaisuus

perhe saa tarvitsemansa työskentelyn, palveluohjauksen ja infon tarjolla olevista palveluista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa

perheiden ongelmat eivät kasaudu, kokemus oman asian asiantuntijuudesta vahvistuu, voidaan välttyä päällekkäiseltä työltä

Perhetyö, kotipalvelu, tukiperhetoiminta, tukiperhetoiminta, sosiaalityö

perhe saa tarvitsemansa oikea-aikaisen avun ja tuen haastavissa elämäntilanteissa, palvelu joustaa elämäntilanteen mukaan

Ehkäistään perhetilanteiden syvempää kriisiytymistä ja säästytään mahdollisilta kalliilta sijoituksilta. Vahva vanhemmuus, perheiden toimintakyky ja hyvinvoivat perheenjäsenet vaikuttavat myönteisesti kaikilla elämän osa-alueilla.

Perheneuvola

Perhe ja lapsen ympärillä työskentelevät muut aikuiset saavat työkaluja ja toimintamenetelmiä kasvattaa ja ohjata lasta. Vanhemmuutta ja perheenjäsenten vuorovaikutusta tuetaan matalalla kynnyksellä ilman leimaantumisen pelkoa.

Varhainen tuki lasten kasvatukseen, kehitykseen ja perheen vuorovaikutukseen liittyvissä ongelmissa ehkäisee ongelmien pitkittymistä ja vaikeutumista ja siten vahvempien tukitoimien tarvetta. Perheenjäsenten inhimillinen kärsimys vähenee.

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS

LAJI

KUSTANNUS

VAIHTOEHTO

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

perhetyöntekijä 50 %	työ	ostopalvelu
sosiaalityöntekijä 100%	työ	ostopalvelu
ostopalvelu (sijaishuolto, kotipalvelu) tarvittaessa	palvelu	oma toiminta

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Lapsiperheiden vastuualueella yleinen kehitys on jatkunut edelleen tasaisena. Pyhärannassa on otettu käyttöön Pyydä apua!- nappi, joka löytyy kunnan internet-sivuilta. Pyydä apua!- nappi on lapsiperheille suunnattu matalan kynnyksen sähköinen palvelukanava, jota painamalla kuka tahansa voi pyytää apua tai palvelua, jättää yhteydenottopyynnön tai kysyä jotain. Pyydä apua!- napin ja palvelun kunnille tuottaa Varsinais- Suomen kuntien yhteinen Lupa auttaa!- hanke, jonka tavoitteena on uudistaa lapsi- ja perhepalvelut maakunnassa vuoden 2018 loppuun mennessä.

Merkittävimmät talouden tapahtumat liittyvät laitoshuoltoon, jonka kustannukset ovat edelleen 0€ kuukaudessa sekä lapsiperheiden kotipalveluun, jossa vastaavasti budjetti tulee ylittymään merkittävästi. Lapsiperheiden kotipalvelun ostopalvelujen kasvu on ollut äkillistä ja johtuu yksittäisestä tilanteesta. Vastaavasti Muissa toimintakuluissa on merkittävää alikäyttöä, mikä tasoittaa tilannetta.

Avohuollon tukitoimena on edellisvuotta enemmän myönnetty esimerkiksi tukihenkilötoimintaa. Tukihenkilötoiminnalla ja ammatillisella tukihenkilötoiminnalla on voitu vastata hyvin ja joustavasti asiakkaan erityiseen tuen tarpeeseen. Kokonaistilanne lapsiperheiden vastuualueella on kohtuullinen, myös talouden näkökulmasta.

Talous lapsiperheiden osalta oli balanssissa.

TALOUS

2200 LAPSIPERHEIDEN PALVELUT

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	0	0	1 158		0
320 MAKSUTUOTOT	380	380	380	99,87%	1 044
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	7 000	7 000	23 890	341,28%	10 858
YHTEENSÄ	7 380	7 380	25 427	344,55%	11 902

2200 LAPSIPERHEIDEN PALVELUT

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
---------------	--------------------------	--------------------------	-----------------------	-------	-----------------

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

400 PALKAT JA PALKKIOT	-67 874	-67 874	-85 265	125,62%	-85 460
401 HENKILÖSIVUKULUT	-17 324	-17 324	-18 984	109,58%	-18 100
430 PALVELUJEN OSTOT	-95 058	-95 058	-77 405	81,43%	-145 930
450 AINEET,TARVIKKEET JA TAVARAT	-500	-500	-5	1,06%	-420
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-18 000	-18 000	-8 656	48,09%	-969
YHTEENSÄ	-198 756	-198 756	-190 316	95,75%	-250 879
TOIMINTAKATE	-191 376	-191 376	-164 888	86,16%	-238 977

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2300 Senioripalvelut (vastuupäällikkö: palvelu- ja kehityspäällikkö)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
kotihoidon ja kotisairaanhoidon järjestäminen	L	osto	
kotihoidon tukipalvelut	L	osto	
omaishoidon tuki	L	oma	
vanhusten palveluasuminen ja vanhainkodit	L	osto	
vanhusten päivätoiminta	Y	oma/osto	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
ikäihmisten kotona asumisen mahdollistaminen ja tukeminen mahdollisimman pitkään	kotona asuvien lkm ikäihmisten kokonaislkm:stä omaishoitajien lkm		
kotona asumista tukevien palveluiden järjestäminen tehokkaasti ja tarpeeseen vastaten	kotipalvelujen käyttömäärä päivätoimintakävijöiden määrä kotiin vietävien palvelujen määrä		
palveluasuminen ja vanhainkotiasumisen järjestäminen	palvelua tarvitsevien lkm	34	

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
kotihoitopalveluiden järjestäminen ja palvelun laadun valvonta		asiakaslähtöiset palvelut, kotona asumisen mahdollistaminen	säästytään pitkäaikaisilta asumispalvelukustannuksilta
yhteistyö kotihoidon tuottajatahon kanssa		sujuva palvelu	asiakastarpeisiin vastaava palvelu
päivätoiminnan järjestäminen ikäihmisille		toimintaa kuntalaisille	toimintakykyiset ikäihmiset
omaishoitajien rekrytointi ja tukeminen arjessa		omaishoidettavan hyvinvointi omaishoitajuus	vältytään laitoshoidolta
yhteistyö asumispalveluyksiköiden toimijoiden kanssa ja palvelun laadun valvonta		asiakaslähtöinen, oikeaan asiakasryhmään kohdennettu hoito	vältytään turhilta laitoshoidoilta ja sairaalakäynneiltä laadukas palvelu

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
palvelupäällikkö/-ohjaaja (ml. vanhusten omaishoito, päivätoiminta)	TYÖ		ulkoistus
vanhusten palveluasunnot/vanhainkodit: asiantuntijaryhmä	PALVELU/TYÖ		oma toiminta

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Kotihoidon palveluiden ja tukipalveluiden asiakasmäärä laski hieman vuoteen 2017 verrattuna. Tämä näkyy toimintakulujen laskussa. Kotihoitoa on kyetty tarjoamaan kuntalaisille tarvittaessa nopealla aikataululla.

Tehostetun palveluasumisen asiakkaiden määrä laski vuonna 2018 verrattuna edelliseen vuoteen. Hoitopääsykriteereitä noudatettiin ja käytiin läpi moniammatillisissa palaverissa. Kotihoidon palveluita tehostamalla ja käyntimäärien joustavalla lisäämisellä kyettiin myös päivittäisen hoitotyön lisäksi ehkäisemään asiakkaiden laitoshoidon siirtymistä ja näin ollen voitiin paremmin taata se, että ikäihminen saa asua omassa kotonaan arvokkaasti mahdollisimman pitkään niin halutessaan.

Myös omaishoitajia on tuettu tarjoamalla hoidettaville intervallihoitoa hoitajien vapaiden järjestämisen ajaksi. Omaishoitajien määrä on pysynyt melko vakiona. Vammaispalveluiden omaishoidon kustannuksia tilitettiin senioripalveluiden kustannuspaikalta, joka näkyy siltä osin budjetin ylityksenä.

Vanhusten päivätoimintaa on järjestetty pyhärantalaisille ikäihmiselle vuoden 2018 aikana kerran kuukaudessa lukuun ottamatta kesätaukoa. Lisäksi lokakuussa järjestettiin kunnan, vanhusneuvoston ja muiden järjestöjen sekä seurakunnan kanssa yhteistyössä Ikäihmisten iloinen iltapäivä, joka keräsi taas runsaasti alueen ikäihmisiä yhteen. Näillä virikkeellisillä tapahtumilla ja toimintapäivillä on osaltaan pyritty tukemaan ikäihmisten sekä fyysistä että sosiaalista toimintakykyä ja vireyttä.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TALOUS

2300 SENIORIPALVELUT

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	0	0	0		90
320 MAKSUTUOTOT	215 796	215 796	210 917	97,74%	249 698
330 TUET JA AVUSTUKSET	1 000	1 000	4 130	413,02%	4 404
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	115 818	126 969	109,63%	0
YHTEENSÄ	216 796	332 614	342 016	102,83%	254 193

2300 SENIORIPALVELUT

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-17 069	-17 069	-48 771	285,73%	-276 862
401 HENKILÖSIVUKULUT	-15 097	-15 097	-19 847	131,46%	-73 038
430 PALVELUJEN OSTOT	-1 515 658	-1 515 658	-1 431 333	94,44%	-1 553 132
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-10 850	-10 850	-3 193	29,42%	-16 510
470 AVUSTUKSET	-70 000	-70 000	-91 727	131,04%	-128 114
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-870	-870	-2 084	239,52%	-6 538
YHTEENSÄ	-1 629 544	-1 629 544	-1 596 954	98,0%	-2 054 194
TOIMINTAKATE	-1 412 748	-1 296 930	-1 254 938	96,76%	-1 800 001

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2400 Arjentuenpalvelut (arjentuenpäällikkö)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
palveluasuminen	L	osto	
henkilökohtainen apu	L	osto	
kuljetuspalvelut	L	osto	
työ- ja päivätoiminta, suojatyö	L	osto	
vammaisille annettavat avustukset	L	osto	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
asumisen turvaaminen, asunto ja asumiseen liittyvät palvelut muodostavat toimivan kokonaisuuden	laitoshoidettavien määrä, palveluasumisyksikössä asuvien määrä	kotiin vietävien palvelujen osuus pieni	lisätään kotiin vietäviä palveluja asumisen turvaamiseksi, vahvistetaan itsemääräämisoikeutta
toisen ihmisen antamaa apua tavanomaiseen elämään liittyvissä toimissa, itsenäisen elämän mahdollistaja vaikeavammaiselle henkilölle	ei ole	järjestämistapa suppea, kalliit ratkaisut, avustajia vaikea saada	kustannustehokkaat ratkaisut, työnantajamallin vahvistaminen, sopimus avustajakeskuksen kanssa, palveluseteli
kuljetuspalveluilla turvataan vaikeimmin vammaisille henkilöille kohtuulliset liikkumismahdollisuudet samoin	kuljetuspalveluasiakkaiden määrä,	lähes kaikki taksipalveluna	järjestämistavan monipuolistaminen, omatoimista

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

kustannuksin kansalaisille.	kuin	muille		suoriutumista tukevat ratkaisut
asiakkaan ylläpito päivä- ja työtoiminnan, suojatyön/viriketoiminnan keinoin			toimintakykymittari	ei mitata mahdollisimman pitkään hyvänä säilyvä toimintakyky, yhteiskuntaan sopeutuminen
apuvälineet, asunnon muutostyöt			avustukset vuositasolla	tapauskohtainen harkinta tuetaan kotona asumista ja omatoimista suoriutumista tarvittavin apuvälinein ja muutostöin

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
palveluasuminen järjestetään yksilöllisin ratkaisuin yksittäisessä asunnossa, asuntojen muodostamassa ryhmässä, ryhmäkodissa tai palveluasumisyksikössä		asiakkaalla on juuri hänen tarpeisiinsa sopiva asumisratkaisu	voidaan välttyä laitoshoidolta, henkilön perusoikeus asumistavan valintaan vahvistuu
työnantajamallin vahvistaminen henkilökohtaisen avun järjestämisessä		tilapäisavun ja sijaisten saaminen paranee, avustajien vaihtuvuus voi pienentyä	avustettavan ja avustajan yhteistyö ilman turhia välikäsiä, itsemääräämisoikeuden vahvistuminen, kustannustehokas ratkaisu
kuljetuspalvelupäätökset vammaispalvelulain mukaisesti,		mahdollisuus itsenäiseen	vammainen henkilö voi osallistua työelämään ja hankkia koulutuksen,

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

yhteiskuljetusten ja palvelulinjojen hyödyntäminen

asioimiseen ja osallisuuteen

omatoimisuuden ja toimintakyvyn ylläpitäminen, kuljetuspalvelukustannusten hillitseminen

palvelupäätökset työ- ja päivätoiminnasta yksilöllisen tilanteen mukaisesti, hyödynnetään asumisyksiköiden viriketoimintaa ja sosiaalista kuntoutumista mahdollisuuksien mukaan

voidaan hyödyntää kunnan omaa toimintaa lisäämällä sosiaalista kuntoutusta mahdollisuuksien mukaan

jokaisella on mahdollisuus mielekkääseen tekemiseen omien toiveiden ja tarpeiden mukaisesti, mikä ylläpitää toimintakykyä ja tyytyväisyyttä omaan elämään

asumisen, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukeminen myöntämällä tukea apuvälineisiin ja asunnon muutostöihin

asiakas voi asua mahdollisimman pitkään omassa kodissaan, jokapäiväisten toimien tekeminen helpottuu

ehkäistään muiden palvelujen ja tuen tarvetta, parannetaan asumisen ja elämisen turvallisuutta

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
sosiaalityöntekijä	TYÖ		ulkoistus
perhetyöntekijä 50% (perhetyöntekijän työpanosta voi hyödyntää kaikissa sosiaalihuoltoon liittyvissä tehtävissä)	TYÖ		ulkoistus
asumispalveluyksiköt	PALVELU		oma toiminta
eri palveluntuottajat (esim. henkilökohtainen apu)	PALVELU		oma toiminta

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Arjentuenpalvelujen vastuualueella asumispalveluissa on tehty tarkastelujakson aikana kolme uutta palveluasumisen päätöstä ja yksi tehostetun palveluasumisen palvelu on voitu keventää tuetun asumisen palveluun. Kotiin vietävien palvelujen mahdollisuus ja riittävyys arvioidaan aina ennen siirtymistä kodin ulkopuolelle. Koska palveluasumisen tarve on kasvanut, ostopalvelujen kustannukset kasvavat jo vuonna 2018 sekä edelleen tulevana vuosina. Vammaisten perhehoito ei ole käytössä Pyhärannassa ja perhehoidon lisääminen onkin yksi Varsinais-Suomen kuntien tavoitteista sekä vammaisten että ikäihmisten palveluissa.

Suojatyöhön tai muuhun työtoimintaan on osallistunut kolme uutta asiakasta, joten kustannusten nousu selittyy sillä.

Kotitalouksille annetut avustukset, kuten asunnon muutostyöt ovat olleet erittäin vähäisiä vuonna 2018. Henkilökohtaisen tuen tarve on hieman tasaantunut kesän ja alkusyksyn aikana, sen sijaan erilaiset tutkimusjaksot ovat tuoneet huomattavia lisäkustannuksia. Yksikään tutkimusjakso ei ole maksanut alle 10 000€, johtuen korkeasta vuorokausihinnasta. Tutkimusjaksojen tarvetta on vaikea ennakoida. Esimerkiksi tarve lääkemuutokseen ja sen vaatimaan seurantaan voi tulla hyvinkin yhtäkkiä.

Budjetti ylittyi 90 507 €. Ylitys johtuu siitä, että asiakasmääriä ei ole pystytty seuraamaan tarpeeksi tarkasti. Asiakasmäärän kasvuun ei ole osattu vastata nopeasti, koska sosiaalitoimelta puuttuu laillinen asiakasjärjestelmä. Tähän on jo reagoitu, sillä Pro Consona-ohjelmistoon on varattu investointimääräraha vuoden 2019 budjetissa ja tarjous ohjelmistosta on saatu.

TALOUS

2400 ARJENTUENPALVELUT

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
320 MAKSUTUOTOT	14 850	14 850	307	2,06%	433
330 TUET JA AVUSTUKSET	2 500	2 500	0	0,0%	3 000
YHTEENSÄ	17 350	17 350	307	1,77%	3 433

2400 ARJENTUENPALVELUT

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	0	0	-3 535		0
401 HENKILÖSIVUKULUT	-6 160	-6 160	-3 838	62,3%	-416
430 PALVELUJEN OSTOT	-664 733	-664 733	-792 350	119,2%	-668 277

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

450 AINEET,TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	-7		0
470 AVUSTUKSET	-190 000	-190 000	-135 127	71,12%	-139 258
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-500	-500	0	0,0%	0
YHTEENSÄ	-861 393	-861 393	-934 856	108,53%	-807 950
TOIMINTAKATE	-844 043	-844 043	-934 550	110,72%	-804 517

2600 Toimeentuloturva (vastuuhenkilö: palvelu- ja kehityspäällikkö)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
ehkäisevä toimeentulotuki	L	OMA	
täydentävä toimeentulotuki	L	OMA	
työmarkkinatuen kuntaosuudet	L	OSTO	

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
ehkäistä asiakkaiden pitkäaikaista perustoimeentulotukitarvetta ja tukea omatoimista selviytymistä	asiakasmäärä	10	
työmarkkinatukien kuntaosuuksien laskeminen	työmarkkinatuen kuntaosuuden euromäärä ja asiakasmäärä	73 000	70 000

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
asiakaslähtöinen palveluohjaus		asiakas oikein kohdennetussa palvelussa	päällekkäisten palvelujen karsiminen, resurssitehokkuus

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki	omatoiminen taloudellisesti tasapainoinen kuntalainen	ei pitkäaikaisia toimeentulotuen kuluja
työllisyyspalveluiden järjestäminen	asiakas osallisena toimijana	säästö työmarkkinatuen kuntaosuudessa, omatoiminen ja tuottava kuntalainen

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
palvelupäällikkö/-ohjaaja	P		osto
työtoiminnan ohjaaja	P		osto

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kuntouttavalla työtoiminnalla aktivoitiin pitkään työttömänä olleita henkilöitä ja toiminta eteni yhteistyössä työvoimatoimiston kanssa. Työtoimintaa järjestettiin ensisijaisesti kunnan omassa työtoimintaryhmässä sekä lisäksi muutama asiakas oli kuntouttavassa työtoiminnassa lähikunnissa eri järjestöissä tai yhdistyksissä. Työtoimintaryhmän tavoitteellista päivittäistä työskentelyä ja työllistymistä eteenpäin kehitettiin ja tuettiin. Työtoimintaryhmän päivittäisen työn lisäksi toimintana on viikoittain muun hyvinvoinnin edistäminen, kuten liikunta, sosiaalinen kuntoutus, ryhmäretket ja mahdollisuus yksilökohtaiseen keskusteluun ja palveluohjaukseen. Työmarkkinatuen kuntaosuus toteutui tavoitteiden mukaisesti. Työttömyysprosentti laski valtakunnallisesti vuoden aikana, kuten myös Pyhärannassa.

TALOUS

2600 TOIMEENTULOTURVA

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
330 TUET JA AVUSTUKSET	10 000	10 000	10 741	107,41%	12 393
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0		3 592
YHTEENSÄ	10 000	10 000	10 741	107,41%	15 984

2600 TOIMEENTULOTURVA

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
---------------	--------------------------	--------------------------	-----------------------	-------	-----------------

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

400 PALKAT JA PALKKIOT	-29 500	-29 500	-19 487	66,06%	-6 711
401 HENKILÖSIVUKULUT	-5 853	-5 853	-3 785	64,67%	-1 351
430 PALVELUJEN OSTOT	-2 400	-2 400	-5 524	230,16%	-3 636
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	-834		0
470 AVUSTUKSET	-77 000	-77 000	-71 495	92,85%	-86 948
YHTEENSÄ	-114 753	-114 753	-101 125	88,12%	-98 646
TOIMINTAKATE	-104 753	-104 753	-90 384	86,28%	-82 661

3100 Varhaiskasvatus (vastuhenkilö: osaamispalvelupäällikkö)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
Varhaiskasvatuspalvelut	L	OMA	I

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
Suunnitelmallisen ja tavoitteellisen varhaiskasvatuksen tarjoaminen lapsiperheille	Sisäinen ja ulkoinen arviointi	Uusi varhaiskasvatussuunnitelma, sen käyttöönotto, pedagogisten tavoitteiden mukainen toiminta.	vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen
Reagointikyky laadukkaana varhaiskasvatuksen järjestämiseksi muuttuvassa ympäristössä	Resurssien ja palveluiden riittävyys tarpeeseen nähden	Korkea täyttöaste, huoltajien yksikkövalinnanvapaus ei toteudu	Valinnanvapauden mahdollistaminen

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
1. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman menetelmien mukautus varhaiskasvatuksen arkeen	Koulutusresurssia, materiaaliressursseja ja työaikaresurssia	Pedagogiikan lisääminen, laadun nostaminen Tuen mahdollistaminen	Lain mukainen varhaiskasvatus Lain mukainen tuki erityisen

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2. Varhaisen mahdollistaminen	tuen	Varhaiskasvatukseen erityisopettajaresurssi 9000€/v	varhaiskasvatukseen. Esi- ja perusopetuksen tuen tarpeen ennakointi	varhaiskasvatusten tarvitsijoille
--------------------------------------	-------------	---	---	-----------------------------------

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
1. Toimintayksiköt varhaiskasvatustalain- ja asetuksen mukaisesti	L	11,71htv	Ulkoinen toimija
2. Varhaiskasvatusasetuksen mukainen henkilöstö	P	11,71htv	Ulkoinen toimija

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vastuualueen "3100 Varhaiskasvatus" -tavoitteena vuodelle 2018 oli tarjota suunnitelmallista ja tavoitteellista varhaiskasvatusta lapsiperheille. Ympäristön muuttuvassa tilanteessa tavoitteeksi oli nostettu myös reagoitavuuden ylläpito laadukkaana varhaiskasvatuksen saavuttamiseksi.

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman sekä varhaiskasvatustalain (1.9.2018 alk.) toteutuminen ja käyttöönotto on jatkunut yksiköissä. Läpi vuoden yksiköt ovat kokeneet henkilöstövaihdoksia virkavapauksien vuoksi, korvaavan henkilöstön rekrytoinnissa on ollut haasteita. Kesällä 2018 ei toteutunut Ihoden päiväkodin osalta yksityisen palveluntuottajan tuloa, joten toimintaa jatkettiin väistötiloissa loppuvuosi 2018. Kunnassa on ollut mahdollisuus palvelusetelille, mutta tälle ei ole ollut kysyntää vuoden 2018 aikana. Varhaiskasvatukseen erityisopettajapalvelut ostettiin Laitilan kaupungilta kevätkaudelle 2018. Kesällä Laitila ilmoitti, ettei pysty tuottamaan Pyhärannalle palvelua, joten varhaiskasvatukseen erityisopettajapalvelut on tuotettu osa-aikaisesti oman henkilökunnan voimin. Tästä saadut kokemukset ovat hyviä.

Talouden osalta vastuualueen 3100 – Varhaiskasvatus toimintatuotot ovat toteutuneet vuoden 2018 osalta 98,6 prosenttisesti. Maksutuotot jäivät n. 13000€ arvioitua pienemmiksi, johtuen lapsimäärän vähentymisestä ja 1.1.2018 voimaantulleista varhaiskasvatusmaksulain muutoksista, jonka toteuman ennakoitiin oli vaikeaa. Toimintakulut toteutuivat arvioitua pienempinä, johtuen palveluiden ostojen sekä henkilöstökulujen alittamisella. Kyse ei ole ylibudjetoinnista vaan siitä, että erityisopetuspalveluita tai lisäresurssia ei ollut tarpeen hankkia. Kokonaisuudessaan vastuualueen kulut toteutuivat n. 50000€ arvioitua pienempinä.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TALOUS

3100 VARHAISKASVATUS

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
320 MAKSUTUOTOT	147 375	147 375	134 439	91,22%	167 401
330 TUET JA AVUSTUKSET	0	0	10 845		0
YHTEENSÄ	147 375	147 375	145 283	98,58%	167 401

3100 VARHAISKASVATUS

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-436 458	-436 458	-439 867	100,78%	-473 779
401 HENKILÖSIVUKULUT	-110 001	-110 001	-102 654	93,32%	-108 719
430 PALVELUJEN OSTOT	-59 627	-59 627	-20 591	34,53%	-24 053
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-12 090	-12 090	-8 475	70,1%	-7 734
470 AVUSTUKSET	-95 752	-95 752	-91 727	95,8%	-95 936
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-1 464	-1 464	-1 452	99,21%	-3 518
YHTEENSÄ	-715 392	-715 392	-664 767	92,92%	-713 739
TOIMINTAKATE	-568 017	-568 017	-519 483	91,46%	-546 338

3200 Esiopetus (vastuhenkilö: osaamispalvelupäällikkö)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
Esiopetuspalvelut	L	O	L

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
1. Laadukkaan ja tavoitteellisen esiopetuksen antaminen jokaisella koululla	sisäinen ja ulkoinen arviointi	Uusi esiopetussuunnitelma 2016->	Toiminnaltaan houkutteleva ja kestävä esiopetusmalli

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2. Pedagogisten ICT- valmiuksien ja sähköisten oppimisympäristöjen kehittäminen	käyttöaste, käytettävät menetelmät, kehityssuunta	Laitehankinnat yhteiset perusopetuksen kanssa	Laitehankintojen päivitys
3. Joustavan esi- alkuopetuksen kokeilun jatkaminen (hankerahoitus)	selvitystä	selvitys käynnissä esi- ja alkuopettajilla. pilottiryhmä mahdollinen	Pilottiryhmä lv 2018-2019
4. Esiopetuksen ryhmäkokojen ja henkilöstöressien kriittinen arviointi	ei enää yläraja yhdysluokka (pl. asetus maks 20opp.)	Yksi esiopettaja, kahdessa kylässä integroidut	Kestävä malli, ryhmäkokojen mukautus vanhemmilla oppilailla sopivan ryhmäkokoon mahdollistamiseksi esi- ja alkuopetuksessa

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
Esiopetuksen jokaisella koululla antaminen	P	Lähikouluperiaate, nuorilla oppilailla lyhyet koulupäiväkokonaisuudet, pienet kuljetuskustannukset	Turvallisuus, pedagogiikka, lasten ja huoltajien etu

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
Henkilöstö	P	Palkkakustannukset 42013€	Palveluseteli
Esiopetussuunnitelman (tullut voimaan 1.8.2016) noudattaminen	Y	Riittävät resurssit	-

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vastuualueen "3200 Esiopetus" tavoitteena on antaa laadukasta ja tavoitteellista esiopetusta koulujen yhteydessä. Talousarviossa on mainittu myös joustavan alkuopetuksen pilottiryhmän selvittelyä, mutta tämä vaatisi hanketta tai ainakin henkilöstöresurssien lisäämisen mahdollistamista. Toiminnallisiin tavoitteisiin on päästy hyvin ja 1.8.2016 voimaan astunut esiopetussuunnitelma on otettu hyvin käyttöön Pyhärannan yksiköissä.

Talouden osalta toimintatuotot ovat ylittyneet huomattavasti, n. 11000€. Nämä ovat Opetushallituksen valtionavustuksia, joiden avustuspäätösten ennakointi talousarviotyössä on mahdotonta. Näiden johdosta toimintakuluissa on arvioituun verrattuna myös hieman ylitystä, n. 4000e osalta, jotka johtuvat palveluiden ostoista ja henkilöstökulujen kasvusta hankkeiden osalta. Kokonaisuudessaan arvioidusta toteuma oli alijäämäinen n. 7000e/8%.

TALOUS

3200 ESIOPETUS

TOIMINTATUOTOT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	1 988	0	0		-2 938
330 TUET JA AVUSTUKSET	0	0	11 313		7 687
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0		116
YHTEENSÄ	1 988	0	11 313		4 865

3200 ESIOPETUS

TOIMINTAKULUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-40 901	-40 901	-39 717	97,11%	-73 119
401 HENKILÖSIVUKULUT	-8 468	-8 468	-7 973	94,15%	-15 267
430 PALVELUJEN OSTOT	-14 470	-14 470	-23 377	161,56%	-29 668
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 400	-5 400	-2 129	39,43%	-305
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-130	-130	-95	73,31%	-202
YHTEENSÄ	-69 369	-69 369	-73 291	105,65%	-118 561

TOIMINTAKATE	-67 381	-69 369	-61 979	89,35%	-113 696
--------------	---------	---------	---------	--------	----------

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

3300 Perusopetus (vastuhenkilö: osaamispalvelupäällikkö)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
Perus- sekä erityisopetuspalvelut	L	O	I

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
1. Antaa jokaiselle oppilaalle opetussuunnitelman mukaista opetusta ja jokaiselle oppilaalle riittävät tiedot ja taidot jatko-opintoja ajatellen	Oppimistulokset, nivelvaiheselvitykset ja oppilaskyselyt	Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto sujunut hyvin	Tarjota laadukasta perusopetusta ja hyvät valmiudet yläkouluun
2. Oppilaan oppimisen ja kasvun tukeminen	Oppilashuollon toteutuminen	Toimiva oppilashuolto	Erityisoppilaiden tehokkaat ja laadukkaat opetusjärjestelyt
3. Hyvinvoinnin, kouluviihtyvyyden ja terveyden edistäminen	Moniammatillisen oppilashuoltoryhmän muistiot, oppilaskyselyt, valtakunnalliset selvitykset	Laadukkaat, turvalliset ja kodinomaiset koulukokonaisuudet	Kiitettävä kouluviihtyvyys

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS	KUSTANNUS	ETU	HYÖTY
1. Legin toimintojen yhtenäistäminen, uuden opetussuunnitelman kriittinen arviointi kouluyksiköidemme toimintaan	Henkilöstöresurssit, koulutusresurssit	Laadukas, turvallinen ja kattava perusopetus	Resurssien tehokas käyttö, toimintojen uudistaminen
2. Joustavat ja tehokkaat erityisopetuspalvelut	Henkilöstöresurssit, ostopalvelut Laitilan ja Rauman kaupungeilta Omarahoitusosuus 2000€	Kustannustehokkuus, lähikouluperiaatteen tehostaminen myös erityisopetuksessa. Ostopalveluiden kriittinen tarkastelu	Henkilöstöresurssien tarkastelu Liikunnan lisääminen koulupäiviin
3. Liikkuva koulu -hanke		Kärkihanke	
4. Henkilöstön osaamisen hyödyntäminen	Erilliskorvaukset	Ostopalveluiden vähentäminen	Kelpoisuuksien hyödyntäminen

TARVITTAVAT RESURSSIT

KUVAUS	LAJI	KUSTANNUS	VAIHTOEHTO
Psylogi- ja kuraattoripalvelut	Ostopalveluna	10000€	-
Opettajat Koulunkäynninohjaajat	P	472471€	Tuntikehyksen pienentäminen
Koulukiinteistöt, tarvikkeet, kalusto			

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vastuualueen ”3300 Perusopetus” tavoitteena oli antaa opetussuunnitelman mukaista opetusta, tukea oppilaan kasvua ja oppimista sekä hyvinvoinnin kehittäminen”. Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hyvin, lukuvuoden 2018-2019 suunnittelussa mm. samanaikaisopetuksen keinoin saavutettiin riittävä tukea tuen tarvitsijoille. Hyvinvoinnin ja kouluviihtyvyyden osalta kouluterveyskyselyn tulokset antoivat positiivisia signaaleja oppilaiden hyvinvoinnista. Lisäksi yhteistyötä vapaa-ajan kanssa on tiivistetty kerho- ja harrastetoimintayhteistyön kautta mm. Musiikkiopiston kanssa.

Talouden osalta toimintatuotot ylittyivät huomattavasti arvioidusta. Tämä johtuu Opetushallituksen myöntämistä valtionavustuksista, eli hankkeista. Näiden johdosta on voitu toteuttaa mm. kielenopetuksen varhentamisen hanke, kerhotoiminnan tukemista sekä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksellista tasa-arvoa. Ylitys on n. 43000€/365%. Toimintakulujen osalta pysyttiin kokonaisuutena arvioiduissa menoissa. Tilikohtaisia ylityksiä tuli henkilöstökuluissa mm. määräaikaisten palkoissa sekä eläkekuluissa. Toteumaprosentti on 96,4% ja euromäärällisesti kulutettiin n.71000€ arvioitua

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

vähemmän. Tämä osaltaan johtuu myös hankkeista sekä mm. erityisopetuksen palveluiden ostojen arvioitua pienemmästä toteumasta.

TALOUS

3300 PERUSOPETUS

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	6 518	26 048	26 248	100,77%	13 626
330 TUET JA AVUSTUKSET	17 082	17 082	59 609	348,96%	22 201
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	500		1 929
YHTEENSÄ	23 600	43 130	86 357	200,22%	37 756

3300 PERUSOPETUS

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-642 507	-642 507	-670 619	104,38%	-664 096
401 HENKILÖSIVUKULUT	-134 563	-134 563	-136 409	101,37%	-138 494
430 PALVELUJEN OSTOT	-1 149 793	-1 149 033	-1 051 831	91,54%	-1 036 017
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-43 600	-43 600	-39 551	90,71%	-37 626
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-7 703	-7 703	-7 937	103,04%	-5 806
YHTEENSÄ	-1 978 166	-1 977 406	-1 906 348	96,41%	-1 882 038
TOIMINTAKATE	-1 954 566	-1 934 276	-1 819 991	94,09%	-1 844 282

3400 Toisen asteen koulutus (vastuhenkilö: osaamispalvelupäällikkö)

VASTUUALUEEN TEHTÄVÄT

KUVAUS	LAKISÄÄT/YLEINEN	OMA/OSTO	PRIORITEETTI
Toisen asteen koulutuspalvelut	L	koulusopimus	I

VASTUUALUEEN TAVOITTEET

KUVAUS	MITTARI	NYKYTILA	TAVOITE
--------	---------	----------	---------

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Lukio- ja ammatillisen
koulutusmahdollisuuden
tarjoaminen perusopetuksen
oppilaille pyhärantalaisille
päättäneille

Asukaskysely,
kartoitus

Ei ole, pl.
koulusopimus

Tarjota mahdollisuus
etäyhteyksin lukio-,
ammatillinen
koulutus- ja
kurssimahdollisuudelle

TOIMET, JOILLA TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄÄN

KUVAUS

KUSTANNUS

ETU

HYÖTY

Tehdyt ostopalvelusopimukset
Yhteistyökokoukset

Opetussuunnitelmien mukainen
opetus

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

”3400 Toisen asteen koulutus” -vastuualueella kuluja syntyy entisen työntekijän eläkemenosta. Kulut ovat toteutuneet arvioitua suurempana n. 1800e/+54%.

TALOUS

3400 TOISEN ASTEEN KOULUTUS TOIMINTAKULUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Edellinen vuosi
401 HENKILÖSIVUKULUT	-3 400	-3 400	-5 021	147,67%	-3 556
430 PALVELUJEN OSTOT	0	0	-236		-25
YHTEENSÄ	-3 400	-3 400	-5 256	154,6%	-3 581
TOIMINTAKATE	-3 400	-3 400	-5 256	154,6%	-3 581

2.1.2. Rahoituserät

Toimielin
Tulosalue
Tulosalueen tehtävät

KUNNANHALLITUS

1000 Rahoituserät/Toimintakatteen jälkeiset erät

Verotulot, valtionosuudet, korkotuotot ja -kulut, rahoitustuotot ja -kulut

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

TOIMINTA

Tavoitteet

Verotulot	8 257 000
Valtionosuudet	3 631 069
Korkotuotot	50
Muut rahoitustuotot	4 000
Korkokulut	-17 000
Muut rahoituskulut	-1 000
Rahoitustuotot- ja kulut	-13 950

Tavoitteiden toteutuminen 1-122018:

			euroa	tot%
VEROTULOT			8 372 377	101,4%
	5000	Kunnan tulovero	7 202 292	101,48%
	5100	Kiinteistövero	862 474	101,71%
	5200	Osuus yhteisöveron tuotosta	307 611	98,59%
VALTIONOSUUDET			3 631 524	100,01%
	5501	Kunnan peruspalv.valt.osuus	3 176 151	78,85%
	5551	Verotuloihin perustuva valtion	851 771	
	5701	Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-396 398	99,89%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
KORKOTUOTOT			1 838	3 675,66%
	6020	Muut korkotuotot	893	
	6030	Maksuliikennetilien korot	945	1 890,56%
MUUT RAHOITUSTUOTOT			2 446	61,15%
	6100	Osinkotuotot ja osuuspääomien	832	
	6120	Verotilitysten korot ja korotu	4	
	6130	Viivästyskorot	775	19,38%
	6170	Muut rahoitustuotot	835	
KORKOKULUT			-11 829	69,58%

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

6210	Korkokulut lain. ulkopuolisilt	-11 828	69,57%
6235	Korkokulut lain. muilta taseyk	-1	
MUUT RAHOITUSKULUT		-519	51,95%
6310	Verotilitysten korot	0	0,0%
6320	Viivästyskorot ja korotukset	-53	52,5%
6330	Kurssitappiot rahoituslainoist	-6	
6380	Muut rahoituskulut	-461	

2.2. Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Poikkeama	Tot-%
306 MYYNTITUOTOT	468 658	17 542	486 200	328 714	-157 486	67,61%
320 MAKSUTUOTOT	402 751	0	402 751	363 652	-39 099	90,29%
330 TUET JA AVUSTUKSET	60 832	0	60 832	122 838	62 006	201,93%
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	97 162	115 818	212 980	378 690	165 710	177,81%
YHTEENSÄ	1 029 403	133 360	1 162 763	1 193 894	31 131	102,68%

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Poikkeama	Tot-%
400 PALKAT JA PALKKIOT	-1 876 913	-10 200	-1 887 113	-1 941 435	-54 322	102,88%
401 HENKILÖSIVUKULUT	-565 056	-1 800	-566 856	-580 581	-13 725	102,42%
430 PALVELUJEN OSTOT	-8 842 467	-39 240	-8 881 707	-8 489 353	392 354	95,58%
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-413 254	-36 000	-449 254	-480 868	-31 614	107,04%
470 AVUSTUKSET	-464 352	0	-464 352	-409 819	54 534	88,26%
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-66 108	0	-66 108	-56 001	10 107	84,71%
YHTEENSÄ	-12 228 150	-87 240	-12 315 390	-11 958 057	357 333	97,1%

TOIMINTAKATE	-11 198 747	46 120	-11 152 627	-10 764 162	388 464	96,52%
---------------------	--------------------	---------------	--------------------	--------------------	----------------	---------------

2.3. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoinen

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2018	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	468 658	17 542	486 200	328 714	-157 486	67,61%
MAKSUTUOTOT	402 751	0	402 751	363 652	-39 099	90,29%
TUET JA AVUSTUKSET	60 832	0	60 832	122 838	62 006	201,93%
MUUT TOIMINTATUOTOT	97 162	115 818	212 980	378 690	165 710	177,81%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 029 403	133 360	1 162 763	1 193 894	31 131	102,68%
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-2 441 969	-12 000	-2 453 969	-2 522 016	-68 047	102,77%
PALKAT JA PALKKIOT	-1 876 913	-10 200	-1 887 113	-1 941 435	-54 322	102,88%
HENKILÖSIVUKULUT	-565 056	-1 800	-566 856	-580 581	-13 725	102,42%
ELÄKEKULUT	-507 924	-1 800	-509 724	-524 952	-15 228	102,99%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-57 132	0	-57 132	-55 629	1 503	97,37%
PALVELUJEN OSTOT	-8 842 467	-39 240	-8 881 707	-8 489 353	392 354	95,58%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-413 254	-36 000	-449 254	-480 868	-31 614	107,04%
AVUSTUKSET	-464 352	0	-464 352	-409 819	54 534	88,26%
MUUT TOIMINTAKULUT	-66 108	0	-66 108	-56 001	10 107	84,71%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-12 228 150	-87 240	-12 315 390	-11 958 057	357 333	97,1%
TOIMINTAKATE	-11 198 747	46 120	-11 152 627	-10 764 162	388 464	96,52%
VEROTULOT	8 257 000	0	8 257 000	8 372 377	115 377	101,4%
VALTIONOSUUDET	3 545 937	85 132	3 631 069	3 631 524	455	100,01%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	50	0	50	1 838	1 788	3 675,66%
MUUT RAHOITUSTUOTOT	4 000	0	4 000	2 446	-1 554	61,15%
KORKOKULUT	-17 000	0	-17 000	-11 829	5 171	69,58%
MUUT RAHOITUSKULUT	-1 000	0	-1 000	-519	481	51,95%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-13 950	0	-13 950	-8 064	5 886	57,81%

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

VUOSIKATE	590 240	131 252	721 492	1 231 674	510 182	170,71%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-534 240	0	-534 240	-618 746	-84 506	115,82%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-534 240	0	-534 240	-618 746	-84 506	115,82%
TILIKAUDEN TULOS	56 000	131 252	187 252	612 928	425 675	327,33%
POISTOERON MUUTOS	0	0	0	23 310	23 310	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	56 000	131 252	187 252	636 238	448 985	339,78%
KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	0	0	0	0	0	

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.3.1. Verotulojen kehitys

540 PYHÄRANTA

Erittelykoodi: 1

540HAAJU

VEROTULOT 1-12/2018 (tuhatta euroa)

18. 3. 2019 17:03 sivu 1(1)

KK	Kunnan tulovero				Kiinteistövero				Osuus yhteisöveron tuotosta				Yhteensä							
	Tot.	Kum.	edv.T	TA	Tot-%	Tot.	Kum.	edv.T	TA	Tot-%	Tot.	Kum.	edv.T	TA	Tot-%					
1	665	665			9,37%	2	2			0,2%	28	28			9,05%	695	695			8,42%
2	773	1 438			20,26%	1	3			0,36%	53	81			25,98%	827	1 522			18,44%
3	649	2 088			29,41%	3	6			0,75%	24	105			33,81%	677	2 199			26,64%
4	680	2 767			38,99%	9	16			1,84%	23	129			41,31%	713	2 912			35,27%
5	708	3 475			48,97%	3	18			2,18%	19	148			47,5%	730	3 642			44,11%
6	638	4 114			57,97%	2	21			2,45%	19	167			53,65%	660	4 302			52,1%
7	729	4 843			68,24%	3	24			2,82%	31	198			63,45%	763	5 065			61,34%
8	641	5 484			77,27%	9	33			3,94%	21	219			70,18%	672	5 736			69,47%
9	608	6 093			85,85%	410	443			52,28%	23	242			77,7%	1 042	6 778			82,09%
10	611	6 703			94,45%	385	828			97,66%	23	265			84,95%	1 018	7 796			94,42%
11	660	7 364			103,76%	28	856			100,96%	17	282			90,28%	705	8 501			102,96%
12	-161	7 202	6 960	7 097	101,48%	6	862	853	848	101,71%	26	308	312	312	98,59%	-129	8 372	8 125	8 257	101,4%

		Tulovero%	Tulovero
			1 000 €
Verovuosi	2014	20,5	6 888
Verovuosi	2015	21	7 212
Verovuosi	2016	21	6 992
Verovuosi	2017	21,75	6 960
Verovuosi	2018	21,75	7 202

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.4. Investointien toteutuminen

Projekti-Menot ja tulot		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2018	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
9000	Kiinteistöjen osto	0	0	0	0		-30 677
Menot		0	0	0	0		-34 677
Tulot		0	0	0	0		4 000
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	0		4 000
9001	Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	3 203		19 913
Menot		0	0	0	0		0
Tulot		0	0	0	3 203		19 913
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	3 203		19 913
9010	Arvopaperit	0	0	0	0		-2 500
Menot		0	0	0	0		-3 725
Tulot		0	0	0	0		1 225
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	0		1 225
9103	Ihoden osayleiskaava	-5 000	-10 000	-15 000	-13 321	88,81%	-22 280
Menot		-5 000	-10 000	-15 000	-13 321	88,81%	-22 280
Tulot		0	0	0	0		0
9106	Kaukolank vesikatteen uusimine	0	0	0	0		-18 453
Menot		0	0	0	0		-18 453
Tulot		0	0	0	0		0
9108	Ihoden asemakaava	0	-11 000	-11 000	-9 944	90,4%	-2 820
Menot		0	-11 000	-11 000	-9 944	90,4%	-2 820
Tulot		0	0	0	0		0
9109	Rohdaisten asemakaava	0	-8 283	-8 283	-8 283	100,0%	-13 883
Menot		0	-8 283	-8 283	-8 283	100,0%	-13 883
Tulot		0	0	0	0		0
9306	Kirjaston automatisointi	0	0	0	0		0
Menot		0	0	0	0		0
Tulot		0	0	0	0		0

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

9406	Reilan kevyenliikenteen väylä	0	0	0	0		25 000
Menot		0	0	0	0		0
Tulot		0	0	0	0		25 000
Rahoitusosuudet		0	0	0	0		25 000
9416	Hammashoitola	0	0	0	0		0
Menot		0	0	0	0		0
Tulot		0	0	0	0		0
9420	Kiinteistövalvonnan saneeraus	-7 000	0	-7 000	-7 494	107,06%	0
Menot		-7 000	0	-7 000	-7 494	107,06%	0
Tulot		0	0	0	0		0
9424	Tätilän alueen tontti	-250 000	0	-250 000	0	0,0%	-77 250
Menot		-250 000	0	-250 000	0	0,0%	-77 250
Tulot		0	0	0	0		0
9425	Päiväkoti Tuiskurannan kunnost	-20 000	-22 233	-42 233	-45 854	108,57%	0
Menot		-20 000	-22 233	-42 233	-45 854	108,57%	0
Tulot		0	0	0	0		0
9426	Kiinteistövalvonnan san. 2017	0	0	0	0		-5 500
Menot		0	0	0	0		-5 500
Tulot		0	0	0	0		0
9500	Vesijohtoverkoston rakentamine	-30 000	0	-30 000	-37 253	124,18%	-36 475
Menot		-30 000	0	-30 000	-37 253	124,18%	-36 475
Tulot		0	0	0	0		0
9502	Viemäriverkoston rakentaminen	-25 000	0	-25 000	-28 228	112,91%	-2 545
Menot		-25 000	0	-25 000	-28 228	112,91%	-2 545
Tulot		0	0	0	0		0
9503	Siirtoviemärin rakentaminen	65 000	0	65 000	0	0,0%	0
Menot		0	0	0	0		0
Tulot		65 000	0	65 000	0	0,0%	0

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Rahoitusosuudet		65 000	0	65 000	0	0,0%	0
9505	Siirtoviemäri vaihe 2	-330 000	0	-330 000	-351 865	106,63%	-363 114
Menot		-330 000	0	-330 000	-497 605	150,79%	-363 114
Tulot		0	0	0	145 740		0
Rahoitusosuudet		0	0	0	145 740		0
		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.
RAPORTTI YHTEENSÄ		-602 000	-51 516	-653 516	-499 038	76,36%	-530 586
Menot		-667 000	-51 516	-718 516	-647 981	90,18%	-580 723
Tulot		65 000	0	65 000	148 943	229,14%	50 138
Rahoitusosuudet		65 000	0	65 000	145 740	224,22%	25 000
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	3 203		25 138

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.5. Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	590 240	131 252	721 492	1 231 674	510 182	170,71%
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	0	0	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	0	0	0	-39 297	-39 297	
	590 240	131 252	721 492	1 192 377	470 885	165,27%
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-1 041 000	-51 516	-1 092 516	-686 453	406 063	62,83%
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	65 000	0	65 000	145 740	80 740	224,22%
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	0	0	0	42 500	42 500	
	-976 000	-51 516	-1 027 516	-498 213	529 303	48,49%
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-385 760	79 736	-306 024	694 164	1 000 188	-226,83%
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINA SAAMISTEN LISÄYS	-10 000	0	-10 000	0	10 000	0,0%
ANTOLAINA SAAMISTEN VÄHENNYS	10 000	0	10 000	0	-10 000	0,0%
	0	0	0	0	0	
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-305 172	0	-305 172	-380 172	-75 000	124,58%
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	1 000 000	0	1 000 000	0	-1 000 000	0,0%
	694 828	0	694 828	-380 172	-1 075 000	-54,71%
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0	0	0	22 367	22 367	
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	
SAAMISTEN MUUTOS	0	0	0	49 705	49 705	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	0	0	0	198 502	198 502	
	0	0	0	248 207	248 207	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	694 828	0	694 828	-109 599	-804 427	-15,77%
RAHAVAROJEN MUUTOS	309 068	79 736	388 804	584 565	195 761	150,35%
RAHAVARAT 31. 12.	2 397 090					
1. 1.	1 812 524			584 565		

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.6. Sitovuustason olennaiset menojen ja tulojen ylitykset/alitukset

Käyttötalouden ylityksen perustelut on esitetty asianomaisissa kohdissa tilinpäätöksessä.

Tuotot/kulut € / ulkoiset
Tammikuu-Joulukuu 2018
540 Pyhäranta
Summatasot: Vastuualue

	Ta	Toteutun ut 2018	Ta- Tot.2018	Muutos %	TP2017	TA- tot%
1000 Rahoitus						
	1189211				1185441	
Tuotot	9	12007409	-115290	101,3	3	101,7
Kulut	-18000	-6106	-11894	101,3	-6029	33,9
	1187411				1184838	
Netto	9	12001303	-127184	101,3	4	101,8
1100 Keskusvaalilautakunta						
Tuotot	0	3759	-3759	*****	0	*****
Kulut	-9680	-4114	-5566	51,6	-7974	42,5
Netto	-9680	-355	-9325	4,5	-7974	3,7
1200 Tarkastusltk ja tilintarkastus						
Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	-6800	-6754	-46	108,6	-6221	99,3
Netto	-6800	-6754	-46	108,6	-6221	99,3
1300 Yleinen hallinto						
Tuotot	58752	55366	3386	16,8	328838	94,2
Kulut	-356049	-328423	-27626	83,8	-391680	92,2
Netto	-297297	-273057	-24240	434,5	-62843	91,8
1400 Tuki aj hallintopal						
Tuotot	25900	2972	22928	14,6	20371	11,5
Kulut	-499406	-430471	-68935	77,2	-557488	86,2
Netto	-473506	-427500	-46006	79,6	-537117	90,3

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

1600 Viranomaistoiminnan johtokunta

Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	-2057	-626	-1431	118	-530	30,4
Netto	-2057	-626	-1431	118	-530	30,4

2000 Terveyspalvelut

Tuotot	0	0	0	0	-151	0
Kulut	-4504887	-4255916	-248971	103,7	4104945	94,5
Netto	-4504887	-4255916	-248971	103,7	4105096	94,5

2100 Perusturvan hallinto

Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	0	-1334	1334	-37,4	3567	*****
Netto	0	-1334	1334	-37,4	3567	*****

2200 Lapsiperheiden palvelut

Tuotot	7380	25427	-18047	213,6	11902	344,5
Kulut	-198756	-190316	-8440	75,9	-250879	95,8
Netto	-191376	-164888	-26488	69	-238977	86,2

2300 Senioripalvelut

Tuotot	332614	341919	-9305	134,5	254158	157,7
Kulut	-1629544	-1606181	-23363	78,2	2054220	98,6
Netto	-1296930	-1264262	-32668	70,2	1800061	89,5

2400 Arjentuenpalvelut

Tuotot	17350	306	17044	8,9	3433	1,8
Kulut	-861393	-934856	73463	115,7	-807950	108,5
Netto	-844043	-934550	90507	116,2	-804517	110,7

2600 Toimeentuloturva

Tuotot	10000	10741	-741	67,2	15984	107,4
Kulut	-114753	-101125	-13628	102,5	-98646	88,1
Netto	-104753	-90384	-14369	109,3	-82661	86,3

3000 Sivistystoimen hallinto

Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	0	-584	584	-6	9688	*****

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Netto	0	-584	584	-6	9688	*****
3100 Varhaiskasvatus						
Tuotot	147375	145283	2092	86,8	167401	98,6
Kulut	-715392	-664767	-50625	93,1	-713739	92,9
Netto	-568017	-519483	-48534	95,1	-546338	91,5
3200 Esiopetus						
Tuotot	0	11313	-11313	232,5	4865	569
Kulut	-69369	-73291	3922	61,8	-118560	105,7
Netto	-69369	-61979	-7390	54,5	-113696	92
3300 Perusopetus						
Tuotot	43130	86357	-43227	228,7	37756	365,9
Kulut	-1980176	-1907126	-73050	101,2	1884811	96,3
Netto	-1937046	-1820769	-116277	98,6	1847055	93
3400 Toisen asteen koulutus						
Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	-3400	-5256	1856	146,8	-3581	154,6
Netto	-3400	-5256	1856	146,8	-3581	154,6
3600 Vapaa aikatoimen hallinto						
Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	-12000	-11405	-595	165,4	-6895	95
Netto	-12000	-11405	-595	165,4	-6895	95
3650 Liikunta ja urheilu						
Tuotot	2000	1533	467	175,1	875	76,6
Kulut	-36549	-24416	-12133	108,8	-22431	66,8
Netto	-34549	-22884	-11665	106,2	-21556	66,2
3700 Nuorisotyö						
Tuotot	15500	13772	1728	105	13112	88,9
Kulut	-55737	-45219	-10518	127,4	-35482	81,1
Netto	-40237	-31447	-8790	140,6	-22370	78,2
3800 Kulttuuritoiminta						
Tuotot	0	220	-220	*****	0	*****
Kulut	-9608	-7574	-2034	103,5	-7316	78,8

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Netto	-9608	-7354	-2254	100,5	-7316	76,5
3900 Kirjastotoiminta						
Tuotot	0	82	-82	-22	-371	*****
Kulut	-70017	-61878	-8139	105,7	-58520	88,4
Netto	-70017	-61796	-8221	104,9	-58891	88,3
3950 Muu koulutus						
Tuotot	0	0	0	0	7021	0
Kulut	-49025	-48572	-453	91,4	-53129	99,1
Netto	-49025	-48572	-453	105,3	-46108	99,1
4100 Tekniset palvelut						
Tuotot	0	0	0	0	0	0
Kulut	0	-28	28	-0,6	4725	*****
Netto	0	-28	28	-0,6	4725	*****
4200 Yhdyskuntapalvelut						
Tuotot	8000	10559	-2559	133,4	7914	132
Kulut	-445443	-424484	-20959	104,1	-407623	95,3
Netto	-437443	-413925	-23518	103,6	-399710	94,6
4300 Toimitilapalvelut						
Tuotot	74462	149292	-74830	224	66662	200,5
Kulut	-744420	-929278	184858	113,7	-817315	124,8
Netto	-669958	-779986	110028	103,9	-750653	116,4
4400 Maa ja metsätilat						
Tuotot	85000	13935	71065	12,7	109934	16,4
Kulut	-8530	-17557	9027	105,1	-16706	205,8
Netto	76470	-3622	80092	-3,9	93228	-4,7
4500 Rakennusvalvonta						
Tuotot	23000	16312	6688	80	20379	70,9
Kulut	-51327	-46809	-4518	112,3	-41670	122,1
Netto	-28327	-30497	2170	143,2	-21291	199
4600 Ympäristönsuojelu						
Tuotot	1300	1274	26	100	1274	98
Kulut	-11204	-9746	-1458	83,4	-11691	87
Netto	-9904	-8472	-1432	81,3	-10417	85,5

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

4700 Yksityistiet

Tuotot	0	12304	-12304	131,7	9341	*****
Kulut	-13944	-25759	11815	150	-17177	184,7
Netto	-13944	-13455	-489	171,7	-7835	96,5

5000 Vesihuoltolaitos

Tuotot	311000	315254	-4254	74,9	421030	101,4
Kulut	-390164	-419181	29017	98,4	-426081	133 2495,
Netto	-79164	-103927	24763	2057,6	-5051	8

RAPORTTI YHTEENSÄ

	1305488				1335614	
Tuotot	2	13225389	-170507	99	2	103
	-				-	
	1286763	-			1291131	
Kulut	0	12589151	-278479	97,5	1	98,5
						1136,
Netto	187252	636238	-448985	143	444831	1

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

PYHÄRANNAN KUNTA

TULOSLASKELMA

	2018		2017	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	328 714,15		403 228,28	
Maksutuotot	363 652,16		443 046,27	
Tuet ja avustukset	122 837,63		80 440,35	
Muut toimintatuotot	<u>378 690,46</u>	<u>1 193 894,40</u>	<u>445 351,14</u>	<u>1 372 066,04</u>
Valmistus omaan käyttöön		0,00		0,00
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 941		-2 279	
Henkilösivukulut	435,27		369,33	
Eläkekulut	-524 952,19		-589 279,88	
Muut henkilösivukulut	-55 628,81		-69 060,01	
Palvelujen ostot	-8 489		-8 310	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	353,06		791,52	
Avustukset	-480 868,32		-451 959,67	
Muut toimintakulut	-409 818,50		-479 599,98	
		-11 958		-12 229
	<u>-56 000,62</u>	<u>056,77</u>	<u>-49 264,78</u>	<u>325,17</u>
Toimintakate		-10 764		-10 857
		162,37		259,13
Verotulot		8 372 376,66		8 124 733,79
Valtionosuudet		3 631 524,00		3 725 704,00
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	1 837,83		3 430,66	
Muut rahoitustuotot	2 446,10		369,70	
Korkokulut	-11 828,53		-12 518,26	
Muut rahoituskulut	<u>-519,48</u>	<u>-8 064,08</u>	<u>-213,92</u>	<u>-8 931,82</u>
Vuosikate		1 231 674,21		984 246,84
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	<u>-618 746,41</u>	<u>-618 746,41</u>	<u>-553 388,91</u>	<u>-553 388,91</u>
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	-5 666,93	-5 666,93
Tilikauden tulos		612 927,80		425 191,00
Poistoeron lisäys(-) tai vähenn.(+)		23 310,03		-90 557,21

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Varausten lisäys(-) tai vähenn.(+)	0,00	110 197,65
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	<u>636 237,83</u>	<u>444 831,44</u>

3.2. Rahoituslaskelma

PYHÄRANNAN KUNTA

RAHOITUSLASKELMA

	2018	2017	
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	1 231 674,21		984 247
Satunnaiset erät	0,00		-5 667
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-39 296,81</u>	1 192 377,40	<u>-319 122,24</u>
			659 457,67
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-686 453,15		-580 723,42
Rahoitusosuudet investointimenoihin	145 739,75		25 000,00
Pysyvien vastaav.hyödykk.luovutustulot	<u>42 500,00</u>	-498 213,40	<u>344 260,00</u>
			-211 463,42
Toiminnan ja investointien rahavirta		694 164,00	447 994,25
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	0,00		0,00
Antolainasaamisten vähennys	<u>0,00</u>	0,00	<u>10,00</u>
			10,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-380 172,00		-230 172,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>0,00</u>	-380 172,00	<u>0,00</u>
			-230 172,00
Oman pääoman muutokset		0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääom.muutos	0,00		-1 578,83
Saamisten muutos	49 704,98		73 775,92
Korottomien velkojen muutos	<u>220 868,51</u>	270 573,49	<u>102 865,16</u>
			175 062,25
Rahoituksen rahavirta		-109 598,51	-55 099,75
Rahavarojen muutos		584 565,49	392 894,50
Rahavarat 31.12.	2 397 089,50		1 812 524,01
Rahavarat 1.1.	<u>1 812 524,01</u>	584 565,49	<u>1 419 629,51</u>
			392 894,50

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.3. Tase

PYHÄRANNAN KUNTA

TASE

VASTAAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	9 420 943,91	9 502 180,11
Aineettomat hyödykkeet	112 141,36	120 456,69
Muut pitkävaikutteiset menot	112 141,36	120 456,69
Aineelliset hyödykkeet	7 861 506,99	7 934 427,86
Maa- ja vesialueet	886 910,62	890 113,81
Rakennukset	2 650 170,62	2 884 008,40
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 851 766,25	3 994 350,62
Koneet ja kalusto	3 230,43	25 115,57
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	469 429,07	140 839,46
Sijoitukset	1 447 295,56	1 447 295,56
Osakkeet ja osuudet	1 443 095,56	1 443 095,56
Muut lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	4 200,00	4 200,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	10 580,61	6 455,45
Lahjoitusrahastojen varat	5 782,31	5 782,33
Muut toimeksiantojen varat	4 798,30	673,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 880 686,94	2 345 826,43
Saamiset	483 597,44	533 302,42
Lyhytaikaiset saamiset	483 597,44	533 302,42
Myyntisaamiset	155 422,28	252 123,79
Lainasaamiset	8 253,28	0,00
Muut saamiset	51 113,34	36 030,62
Siirtosaamiset	268 808,54	245 148,01
Rahat ja pankkisaamiset	2 397 089,50	1 812 524,01
VASTAAVAA	<u>12 312 211,46</u>	<u>11 854 461,99</u>

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

PYHÄRANNAN KUNTA

TASE

VASTATTAVAA	2018	2017
OMA PÄÄOMA	6 654 321,53	5 995 716,89
Peruspääoma	5 662 851,07	5 662 851,07
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	355 232,63	-111 965,62
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	636 237,83	444 831,44
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET	657 049,53	680 359,56
Poistoero	657 049,53	680 359,56
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	93 732,42	89 607,26
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	54 332,54	54 332,56
Muut toimeksiantojen pääomat	39 399,88	35 274,70
VIERAS PÄÄOMA	4 907 107,98	5 088 778,28
Pitkäaikainen	2 522 573,02	2 650 547,97
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 325 000,00	1 650 000,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 197 573,02	1 000 547,97
Lyhytaikainen	2 384 534,96	2 438 230,31
Joukkovelkakirjalainat	1 000 000,00	1 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	250 000,00	305 172,00
Saadut ennakot	46 658,37	59 303,19
Ostovelat	541 390,34	566 442,01
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	48 671,41	53 559,86
Siirtovelat	497 814,84	453 753,25
VASTATTAVAA	<u>12 312 211,46</u>	<u>11 854 461,99</u>

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.4. Kokonaistulot ja -menot

PYHÄRANNAN KUNTA

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

	2018	2017
TULOT		
Toiminta		
Toimintatotot	1 193 894,40	1 372 066,04
Verotulot	8 372 376,66	8 124 733,79
Valtionosuudet	3 631 524,00	3 725 704,00
Korkotuotot	1 837,83	3 430,66
Muut rahoitustuotot	2 446,10	369,70
Tulorahoituksen korjauserät	-39 296,81	-319 122,24
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	145 739,75	25 000,00
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	42 500,00	344 260,00
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	10,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (netto)	0,00	0,00
Kokonaistulot yhteensä	13 351 021,93	13 276 451,95
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	11 958 056,77	12 229 325,17
Korkokulut	11 828,53	12 518,26
Muut rahoituskulut	519,48	213,92
Satunnaiset erät	0,00	5 666,93
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investoinnit		
Investointimenot	686 453,15	580 723,42
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	380 172,00	230 172,00
Kokonaismenot yhteensä	13 037 029,93	13 058 619,70

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Täsmäytys

Kokonaistulot - Kokonaismenot	313 992,00	217 832,25
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	270 573,49	175 062,25
Rahavarojen muutos	584 565,49	392 894,50
	313 992,00	217 832,25
	0,00	0,00

3.5. Konsernituloslaskelma

PYHÄRANNAN KUNTA

KONSERNITULOSLASKELMA

	TP 2018		TP 2017	
Toimintatuotot	5 698 120,92		5 754 226,27	
	-16 195		-16 327	
Toimintakulut	677,30		956,13	
Osuus osakkuusyht.voitosta (tappiosta)	560,85		902,10	
	-10 496		-10 572	
Toimintakate	995,53		827,77	
Verotulot	8 372 376,66		8 124 733,79	
Valtionosuudet	3 631 524,00		3 725 704,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1 838,82	3 446,25		
Muut rahoitustuotot	2 873,99	1 929,96		
Korkokulut	-30 805,16	-34 277,84		
Muut rahoituskulut	-740,67	-26 833,02	-446,32	-29 347,93
		1 480 072,11		1 248 262,09
Vuosikate				
Poistot ja arvonalentumiset				
	-831	-778		
Suunnitelman mukaiset poistot	266,06	660,05		
Omistuksen elimintierot	1 198,06	0,00		
Arvonalentumiset	0,00	-830 067,99	-8 398,10	-787 058,14
Satunnaiset erät		0,00		-5 666,93
Tilikauden tulos		650 004,12		455 537,02
Tilinpäätössiirrot		0,00		0,00
Vähemmistöosuudet		-632,43		-281,59
Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-		649 371,69		455 255,43

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.6. Konsernirahoituslaskelma

PYHÄRANNAN KUNTA

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2018		2017	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 480 072,11		1 248 262,09	
Satunnaiset erät	0,00		-5 666,93	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-25 755,06</u>	1 454 317,05	<u>-296 207,02</u>	946 388,14
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-903 327,49		-761 307,75	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	155 584,69		30 852,35	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	<u>65 940,01</u>	-681 802,80	<u>352 352,44</u>	-378 102,96
Toiminnan ja investointien rahavirta		772 514,26		568 285,19
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-19,40		-44,15	
Antolainasaamisten vähennykset	<u>0,00</u>	-19,40	<u>10,00</u>	-34,15
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	124 378,75		78 624,70	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-548 727,38		-394 193,78	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>0,00</u>	-424 348,63	<u>0,00</u>	-315 569,08
Oman pääoman muutokset		-5 895,00		-3 218,77
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääom. muutokset	-1 137,11		-2 591,43	
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 385,19		-3 222,86	
Saamisten muutos	9 534,70		45 153,67	
Korottomien velkojen muutos	<u>233 500,22</u>	239 512,62	<u>188 888,98</u>	228 228,36
Rahoituksen rahavirta		-190 750,42		-90 593,64
Rahavarojen muutos		581 763,84		477 691,54
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 602 453,25		2 020 689,40	
Rahavarat 1.1.	<u>2 020 689,40</u>	581 763,84	<u>1 542 997,86</u>	477 691,54

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.7. Konsernitase

PYHÄRANNAN KUNTA

KONSERNITASE

	TP 2018	TP 2017
VASTAAVAA		
	10 956	
PYSYVÄT VASTAAVAT	105,44	11 064 124,33
Aineettomat hyödykkeet	118 726,81	139 403,31
Aineettomat oikeudet	131,93	682,39
Muut pitkävaikutteiset menot	118 594,88	136 614,42
Ennakkomaksut	0,00	2 106,50
	10 238	
Aineelliset hyödykkeet	821,61	10 337 150,10
Maa- ja vesialueet	952 143,03	957 170,93
Rakennukset	4 619 391,16	4 840 237,28
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 855 941,57	3 999 533,18
Koneet ja kalusto	260 713,42	294 822,31
Muut aineelliset hyödykkeet	1 435,96	1 423,64
Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat	549 196,47	243 962,76
Sijoitukset	598 557,02	587 570,92
Osakkuusyhteisöosuudet	16 019,91	5 812,47
Muut osakkeet ja osuudet	569 709,51	568 950,25
Muut lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	12 827,60	12 808,20
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	61 991,37	51 142,78
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 576 451,13	3 001 836,79
Vaihto-omaisuus	53 989,46	51 604,27
Saamiset	920 008,42	929 543,12

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Pitkäaikaiset saamiset	93 513,92	72 913,23
Lyhytaikaiset saamiset	826 494,51	856 629,89
Rahoitusarvopaperit	5 079,03	5 066,14
Rahat ja pankkisaamiset	<u>2 597 374,21</u>	<u>2 015 623,26</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>14 594</u> <u>547,94</u>	<u>14 117 103,91</u>

PYHÄRANNAN KUNTA

KONSERNITASE

TP 2018

TP 2017

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA	7 432 395,78	6 761 215,98
Peruspääoma	5 662 851,07	5 662 851,07
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
Muut omat rahastot	3 825,79	4 384,48
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 116 347,24	638 725,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	649 371,69	455 255,43
VÄHEMMISTÖOSUUDET	637,78	5 341,66
PAKOLLISET VARAUKSET	177 394,59	162 922,74
Eläkevaraukset	844,78	929,36
Muut pakolliset varaukset	176 549,81	161 993,39
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	146 051,88	136 340,41
VIERAS PÄÄOMA	6 838 067,90	7 051 283,12
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	2 376 386,66	2 639 590,54
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 197 573,02	1 000 547,97
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 309 157,51	1 470 302,26
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	<u>1 954 950,70</u>	<u>1 940 842,35</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>14 594</u> <u>547,94</u>	<u>14 117 103,91</u>

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

Pyhärannan kunta

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 2018

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Poikkeuksellinen joulukuun 2018 negatiivinen kunnallis- ja yhteisöverojen tilitys 182.350,39 euroa kirjattu siirtovelaksi.

Valtion rahoitusosuudet käyttötalousprojekteihin on jaksotettu menoja vastaan tilikaudelle avustuksiin. Seuraavalle tilikaudelle kohdistuvat tulot on kirjattu tilinpäätöksessä taseen ennakkotuloihin.

Kirjanpitolausuntakunnan kuntajaoston lausunnon 117/2.5.2018 mukaisesti palkansaajille tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä maksettu tuloksellisuuserä on kirjattu kokonaisuudessaan 14.022,06 euroa vuoden 2018 tilinpäätöksen kuluksi ja siirtovelaksi.

Lomapalkkavelan laskennassa on noudatettu Kirjanpitolausuntakunnan kuntajaoston lausunnon ohjetta 114/27.9.2016 lomarahen kirjaamisesta kilpailukykysojimusten perusteella kunta-alan työ- ja virkaehtosojimukseen tehtyjen muutosten johdosta.

Lomarahojen 30 % leikkaus vuonna 2018 kertyneistä lomarahojista on otettu huomioon lomapalkkavelassa 31.12.2018.

Vuoden 2017 Lomapalkkavelan laskenna ei ollut huomioitus lomarahojen leikkausta 22.366,81 euroa, mikä virheen oikaisuna on kirjattu edellisten tilikausien yli/alijäämätilille. Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin vähennyksenä 13.545,39 euroa (309,19e v.2017).

Lomapalkkavelan määräksi taseeseen muodostui 213.773,03 euroa (227.318,42e v.2017).

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoön vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Pyhärannan kunta on vahvistanut 1.1.2013 jälkeen valmistuneiden hankkeiden suunnitelmapoistojen perusteet (Kvalt 28.1.2013 § 15) Kirjanpitolausuntakunnan kuntajaoston uuden yleisohjeen lyhyempien poistoaikojen noudattamisen mukaisiksi.

Kunnanhallitus on vahvistanut muiden pitkävaikutteisten menojen poistoajaksi 5 vuotta tasapoistoin Khall. 23.11.2015 § 168.

Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Taloussarvion 2014 vahvistamisen yhteydessä (Kvalt 9.12.2013 § 60) kohdassa Investointiosia, on määritelty poistonalaisen investoinnin pienhankintarajaksi 5.000,00 euroa.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tulipalossa syksyllä 2017 tuhoutuneen päiväkotiki Satakielen kirjanpidon jäännösarvo 105.330,33 euroa on kirjattu poistoihin, koska rakennus ei ole ollut enää käytössä.

Sijoitukset ja vaihto-omaisuus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintameno määräisinä. Kunnalla ei ole vaihto-omaisuutta eikä rahoitusarvopapereita.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa. Tilikaudella on luottotappioitu myyntisaatavia 4.014,08 euroa (Khall 28.1.2019 § 5)

2. Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tuloslaskelma ja tase on laadittu kirjanpitolain säännösten sekä kuntajaoston yleisohjeiden (Tuloslaskelma v. 2018 ja Tase v. 2016) mukaisesti.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on noudatettu kuntajaoston yleisohjetta (v.2016) tilinpäätöksen liitetiedoista sekä ohjeen liitetietonumerointia 1-46.

Eritytetyjen tilinpäätösten yhdisteleminen kunnan tilinpäätökseen

Kunnan vesilaitos taseyksikkö on yhdistetty kunnan tilinpäätökseen. Vesilaitoksen eritytetyt laskelmat liitetietoineen on esitetty kunnan tilinpäätöslaskelmissä. Hulevesiviemäröinti ei ole esitetty vesihuoltolaitoksen kustannuksissa, koska koska kunnassa ei rakennettu hulevesijärjestelmä tilikaudella 2018.

3. Tilinpäätöksessä ei ole tehty oikaisuja edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin

4. Edellisen tilikauden tiedot ovat vertailukelpoisia päättyneen tilikauden tietojen kanssa

5. Vuoden 2017 Lomapalkkavelan laskennassa ei ollut huomioitu lomarahojen leikkausta 22.366,81 euroa, mikä virheen oikaisuna on kirjattu edellisten tilikausien yli/alijäämättilille.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä esittämistapa

Kunnan konsernitilinpäätöksen yhdisteltävien yhteisöjen tilinpäätökset on muutettu yhdistelyvaiheessa kunnassa noudatettujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisiksi.

Konsernitase on esitetty lyhennetyllä tasekaavalla.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kolme kuntayhtymää, joissa kunta on jäsenenä sekä tytäryhtiö. Kunnalla ei ole osakkuusyhteisöjä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot, kulut ja rahoitustapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Konsernikuntayhtymien maksamia kiinteistöveroja ei ole eliminoitu konsernitilinpäätöksessä

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan kuntayhtymän laatiman konsernitilinpäätöksen mukaisesti. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämistä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa suoraan kuntayhtymän omien konsernilaskelmien mukaisesti.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen jäsenkuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty eliminoimalla kunnan osuuksien hankintameno konsernikuntayhtymien oman pääoman eriä vastaan. Eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintakaudelle.

Pyhärannan kunnan konsernirakenne	Kotikunta	Omistus%
Kuntayhtymät		
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin Ky	Turku	0,497515
Varsinais-Suomen Erytishuoltopiirin Ky	Paimio	1,228416
Varsinais-Suomen Liitto	Turku	0,469322
Tytäryhteisöt		
Pyhärannan Energia Oy	Pyhäranta	100,00

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Pyhärannan kunta

TUOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6. <i>Tuloslaskelman toimintatuotot, ulkoiset</i>	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Kunnan johtaminen	148 088,52	383 606,40	61 162,85	348 606,05
Perusturva	4 795 792,30	4 632 672,34	378 491,45	285 512,47
Sivistys ja vapaa-aika	258 558,74	231 153,73	258 558,74	231 153,73
Tekniikka ja ympäristöpalvelut	203 714,15	215 601,62	203 714,15	215 601,62
Vesihuoltolaitos	291 967,21	291 192,17	291 967,21	291 192,17
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>5 698 120,92</i>	<i>5 754 226,26</i>	<i>1 193 894,40</i>	<i>1 372 066,04</i>

7. <i>Verotulojen erittely</i>	Kunta	
	2018	2017
Kunnan tulovero	7 202 291,83	6 960 403,52
Osuus yhteisöveron tuotosta	307 610,88	311 670,18
Kiinteistövero	862 473,95	852 660,09
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>8 372 376,66</i>	<i>8 124 733,79</i>

8. <i>Valtionosuuksien erittely</i>	Kunta	
	2018	2017
Peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	3 176 151,00	3 271 258,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	851 771,00	811 842,00
Järjestelmämuutoksen tasaus	0,00	125 424,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-396 398,00	-482 820,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>3 631 524,00</i>	<i>3 725 704,00</i>

9. <i>Palvelujen ostojen erittely</i>	Kunta	
	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	7 276 118,44	7 143 069,61
Muiden palvelujen ostot	1 213 234,62	1 167 721,91
<i>Kunnann palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>8 489 353,06</i>	<i>8 310 791,52</i>

10. *Kunta ei ole myöntänyt tilikaudella tukia valtuustoryhmille*

11. *Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista ja niiden muutoksista*

Pyhärannan kunta on vahvistanut poistosuunnitelman kunnanhallituksessa 28.1.2013 § 15, noudatettavaksi 1.1.2013 alkaen valmistuneisiin kohteisiin. Kunnanhallitus on vahvistanut vuoden 2014 talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa 16.12.2013 § 211 pienhankintarajaksi 5 000 euroa. Kunnan hallitus on vahvistanut muuiden pitkävaikutteisten menoihin poistoajaksi 5 vuotta tasapoistoin

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Khall. 23.11.2015 § 168.

Poistosuunnitelman poistomenetelmät ja poistoajat		
Aineettomat oikeudet	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
- Atk-ohjelmat	3	Tasapoisto
- Muut pitkävaikutteiset menot	3	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Rakennukset ja rakennelmat		
- Hallinto- ja toimistorakennukset, kiviset	25-40	Tasapoisto
- Hallinto- ja toimistorakennukset, puiset	20-30	Tasapoisto
- Koulurakennukset, kiviset	25-35	Tasapoisto
- Koulurakennukset, puiset	20-30	Tasapoisto
- Päiväkodit, kiviset	25-30	Tasapoisto
- Päiväkodit, puiset	20-25	Tasapoisto
- Liikuntahallit	25	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30	Tasapoisto
Talousrakennukset	10-20	Tasapoisto
- Varastot, kiviset	30	Tasapoisto
- Varastot, puiset	25	Tasapoisto
Vapaa-ajanrakennukset	20	Tasapoisto
- Urheilukenttien huoltorakennukset	25	Tasapoisto
- Virkistysalueen mökit/saunamökit	30	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
Rakennusten perusparannukset	25	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Maarakenteet	15	Tasapoisto
- Kadut	15-20	Tasapoisto
Vesirakenteet	15-30	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15	Tasapoisto
Kiinteistöjen kaukovalvonta	10	Tasapoisto
Vesi- ja viemäriverkostot	30-40	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-15	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	4	Tasapoisto
Atk-laitteet ja -kalusteet	3	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		Käytön mukainen poisto

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Taide-esineet

Ei poistoa

Niissä hyödykeryhmissä, joissa poistosuunnitelmassa on määritelty poistoaikojen ala- ja yläraja, käytetään ensisijaisesti alarajoja.

Kunnanhallitus voi tämän suunnitelman mukaisten poistoaikarajojen puitteissa määrittellä yksittäisille hyödykkeelle alarajasta poikkeavan taloudellisen pitoajan.

12. Kunnalla ei ole pakollisia varauksia taseessa tilikaudella eikä vertailukaudella

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Eläkevaraus 1.1.	929,36	929,36	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-84,58	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12.	844,78	929,36	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	161 993,39	136 536,62		
Lisäykset tilikaudella	14 556,42	25 456,77		
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	176 549,81	161 993,39		
<i>Pakolliset varaukset 31.12 yhteensä</i>	<i>177 394,59</i>	<i>162 922,75</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueet, tonttien myyntivoitto	39 296,81	319 519,41	39 296,81	319 122,24
Muut myyntivoitot	369,25	4 106,75		
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>39 666,06</i>	<i>323 626,17</i>	<i>39 296,81</i>	<i>319 122,24</i>
Muut toimintakulut				
Muut myyntitappiot	0,00	0,00		
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>		

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

14.	Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kunta	
		2018	2017	2018	2017
	<i>Satunnaiset tuotot</i>				
	Konserni	0,00	0,00	0,00	0,00
	<i>Satunnaiset kulut</i>	0,00	5 666,93	0,00	5 666,93
	Vanhingonkorvaus VPL asunnon muutostyö	0,00	5 666,93	0,00	5 666,93
15.	<i>Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely</i>	Kunta			
		2018	2017		
	Osinkotuotot muista yhteisöistä	832,11	425,75		
	Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	0,00		
	<i>Yhteensä</i>	832,11	425,75		
16.	<i>Erittely poistoeron muutoksista</i>	Kunta			
		2018	2017		
	Investointivaraukseen liittyvä poistoero 1.1.	680 359,56	589 802,35		
	Investointivaraukseen liittyvä poistoeron purku tuloslaskelmaan	23 310,03	-90 557,21		
	<i>Poistoeroa jäljellä 31.12.</i>	657 049,53	680 359,56		

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Pyhärannan kunta

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

17. Kunnalla joukkovelkakirjalainaksi laskettutu lyhytaikainen Kuntatodistus laina numero 132436, jonka nimisarvo on 1.000.000,00 euroa ja koron peruste on ACT/360. Kauppa oli tehty 14.12.2018 ja päättymispäivä on 13.12.2019

18. Tilikaudella ei ole tehty arvonkorotuksia.

19. Pysyvät vastaavat, Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset tase-eräkohtaisesti	1.1.2018	siirrot	*) ostot +	myynnit / väh rah.osuudet	poistot	31.12.2018
Aineettomat hyödykkeet						
Aineettomat oikeudet	0,00					0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	120 456,69	23 330,95	11 598,69		43 244,96	112 141,37
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	120 456,69	23 330,95	11 598,69		43 244,96	112 141,37
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	890 113,81			3 203,19		886 910,62
Rakennukset	2 884 008,40	21 883,16	23 970,61		279 691,55	2 650 170,62
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 994 350,62	66 307,68	65 032,71		273 924,76	3 851 766,25
Koneet ja kalusto	25 115,57				21 885,14	3 230,43
Keskeneräiset	140 839,46	-111 521,79	585 851,15	145 739,75		469 429,07
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	7 934 427,86	-23 330,95	674 854,47	148 942,94	575 501,45	7 861 506,99
Sijoitukset						
Tytäryhteisöosakkeet	2 500,00					2 500,00
Kuntayhtymäosuudet	886 581,38					886 581,38
Osakkuusyhteisöosakkeet	0,00					0,00
Muut osakkeet ja osuudet	554 014,18					554 014,18
Sijoitukset yhteensä	1 443 095,56	0,00	0,00	0,00	0,00	1 443 095,56
Sijoitusten saamiset						
Muut lainasaamiset muilta	0,00					0,00
Muut saamiset, Liittymismaksut	4 200,00					4 200,00
Sijoitusten saamiset yhteensä	4 200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 200,00
Pysyvät vastaavat yhteensä	9 502 180,11	0,00	686 453,16	148 942,94	618 746,41	9 420 943,92
Tilikauden investointimenot yhteensä			686 453,16			
Tilikauden myynnit yhteensä				3 203,19		
Tilikauden rahoitusosuudet yhteensä				145 739,75		

Tilikaudella ei korkomenoja ole aktivoitu hyödykkeen hankintameroon

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

20.- 22) Omistukset muissa yhteisöissä

	kotipaikka	kunnan om.os. %	konsernin om.os.%	kuntakonsernin osuus (1000e)		tilikauden voitosta/tappiosta
				OPO:sta	VPO:sta	
20. Tytäryhteisöt						
Pyhärannan Energia Oy	Pyhäranta	100	100	2	0	0
<i>Tytäryhteisöt yhteensä</i>				2	0	0
21. Kuntayhtymät						
Varsinais-Suomen Sairaanhoidop.Ky	Turku	0,497515	0,50	929	1 630	18
Varsinais-Suomen Erityishuoltop.Ky	Paimio	1,228416	1,23	61	295	19
Varsinais-Suomen Liitto	Turku	0,469322	0,47	5	8	0
<i>Kuntayhtymät yhteensä</i>				995	1 932	37

Konserniyhtiöiden tilinpäätöstiedot;	Yhtiön oma	Yhtiön vieras	tilikauden
	pääoma	pääoma	voitto/tappio
Varsinais-Suomen Sairaanhoidop.Ky	186 721 003,26	327 590 987,69	3 619 809,30
Varsinais-Suomen Erityishuoltop.Ky	4 960 835,68	23 986 573,38	1 559 917,06
Varsinais-Suomen Liitto	1 115 619,26	1 695 358,31	29 589,21

23. Saamisten erittely	2018		2017	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
<i>Konsernin keskinäisten saamisten erittely</i>				
Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta on jäsenenä				
Siirtosaamiset	0,00	220 060,00	0,00	129 119,42

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset, tulojäämät</i>				
KEHA-keskus, VARELY/1013/2017 kuntoutuvan työtoim.	0,00	6 518,14	0,00	6 518,14
Varsinais-suomen sairaanhoitopiiri jäsenkuntayhtymä, tasaus	218 965,17	128 477,03	220 060,00	129 119,42
Vakka-suomen musiikkiopisto, tasaus				
Vakka-suomen talous- ja velkaneuvonta, tasaus				
Kela, työterveyshuollon korvaus	9 053,28	22 859,11	0,00	14 000,00
Laitilan kaupunki, Kaukolankoti tasaus			0,00	12 346,53
Uudenkaupungin kaupunki, terveyspalvelujen tasauskaskutus			35 000,00	65 000,00
Varsinais-suomen aluepelastuslaitos, tasaus			1 214,81	5 715,60
Muut siirtosaamiset muilta	196 097,52	219 518,66	12 533,73	12 448,32
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	424 115,97	377 372,94	268 808,54	245 148,01

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Pyhärannan kunta

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25. Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	5 662 851,07	5 662 851,07	5 662 851,07	5 662 851,07
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	5 662 851,07	5 662 851,07	5 662 851,07	5 662 851,07
Arvonkorotusrahasto 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1.	4 384,48	3 999,19	0,00	0,00
Muutokset tilikaudella	-558,69	385,29	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12	3 825,79	4 384,48	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 116 347,24	638 725,00	332 865,62	-111 965,82
Muutokset tilikaudella			22 366,81	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 116 347,24	638 725,00	355 232,43	-111 965,82
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	649 371,69	455 255,43	636 237,83	444 831,44
Oma pääoma yhteensä	7 432 395,79	6 761 215,98	6 654 321,33	5 995 716,69

Edellisen tilikauden ylijäämä korjattu; vuoden 2017 lomapalkkavarauksesta jäänyt tekemättä 30 %:n vähennys 22.366,81 euroa. Vuoden 2017 lomapalkkavarauksen korjaus tehty edellisten tilikausien yli/alijäämätiliä vastaan.

26. Erittely poistoeroista	Kunta	
	2018	2017
Investointivaraukset, siirtoviemärin rakentaminen	0,00	-680 359,56
Varauksen muodostaminen eri tilikausien tuloksesta		
- vuoden 2010 tp, varaus siirtoviemärin rakentamiseen	200 000	
- vuoden 2011 tp, varaus siirtoviemärin rakentamiseen	500 000	
- vuoden 2016 tp, varaus purettu poistoeroon	-589 802	
- vuoden 2017 tp, varaus purettu poistoeroon	-110 198	
- vuoden 2017 tp, poistoeron vähennys	19 640,44	
- vuoden 2018 tp, poistoeron vähennys	23 310,03	
Poistoero yhteensä	-657 049,53	0,00

27. Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

Velat ja velkojen osat jotka erääntyvät 1.1.2023 tai sen jälkeen	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
yli 5 v:n kuluttua erääntyvät velat	761 736,75	1 073 381,14	325 000,00	650 000,00

28. Lyhytaikaiseen rahoitukseen käytetyt kuntatodistusslainat	Kunta	
	2018	2017
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kunatodistusslainat e		
- korko %	-0,08	-0,05
- erääntyvät 13.12.2019	1 000 000,00	1 000 000,00

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

29. Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Eläkevaraus	844,78	929,36	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	176 549,81	161 993,39	0,00	0,00
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>177 394,59</i>	<i>162 922,75</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

30. Vieras pääoma	2018		2017	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
<i>Konsernin keskinäisten velkojen erittely</i>				
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	12 719,00	0,00	12 673,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Konsernin keskinäiset velat yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>12 719,00</i>	<i>0,00</i>	<i>12 673,00</i>

31. Kunnalla ei ole taseeseen merkittyä luotollista sekkivelkaa

32. Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Liittymismaksut	1 197 573,02	1 000 547,97	1 197 573,02	1 000 547,97
Muut velat	0,00	0,00		
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>1 197 573,02</i>	<i>1 000 547,97</i>	<i>1 197 573,02</i>	<i>1 000 547,97</i>

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiri Ky, tasaus	31 100,55	38 080,73	0,00	0,00
Varsinais-suomen Sairaanhoidopiiri Ky, tasaus ensihoito				
Laitilan kaupunki, kansalaisopisto			0,00	3 838,51
Rauman kaupunki, vanhainkotiyhdistys			27 990,02	33 309,22
Verovelat			182 350,39	0,00
Lomapalkkajaksotukset	551 846,37	571 929,74	213 773,03	227 318,42
Vakka-Suomen Vanhustenkotiyhdistys, kustannukset 2015			0,00	0,00
Attendo Oy			0,00	112 947,62
Laitilan kaupunki, varhaiskasv.erityislastentarhaopet.palv.			0,00	27 558,67
Henkilöstökulut	66 918,73	45 767,86	0,00	42 140,15
Laitilan kaupunki, luottomiespalvelu			0,00	0,00
Muut siirtovelat muille	387 920,13	308 895,08	73 701,40	6 640,66
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>1 037 785,78</i>	<i>964 673,41</i>	<i>497 814,84</i>	<i>453 753,25</i>

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Pyhärannan kunta

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA SEKÄ TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

34.-37.) Kunta ei ole antanut lainojen vakuudeksi kiinnityksiä kiinteistöihin, pantannut osakkeita tai arvopapereita

38. Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut

38. Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Vuokravastuut yhteensä	632 428,60	178 667,06	0,00	0,00
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	189 303,16	176 881,01	0,00	0,00
Leasingvastuut yhteensä	77 963,21	135 692,52	51 727,18	11 517,22
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	21 671,08	54 436,89	12 209,96	6 756,22
Yhteensä	710 391,81	314 359,58	51 727,18	11 517,22

Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky ja Varsinais-Suomen liitto muuttivat vertailutiedot.

39. Vastuusitoumukset, Kunnalla ei ole takauksia samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

40. Muut kunnan vastuusitoumukset. Kunnalla ei ole takauksia muiden yhteisöjen puolesta

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta	
	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	11 857 441,00	11 616 182,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskesk.rahastoista 31.12	7 617,86	7 677,30

Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin kuntayhtymä esitti muut vastuusitoumukset yhteensä 950.520,00 euroa 25 %:n takauksella.

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Osuus kuntayhtymän alijäämästä	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
osuus V-S erityishuoltopiirin tappiosta	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilikaudella 2018 Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin kuntayhtymä esitti positiivisen tuloksen.

Arvonlisäveron palautusvastuu	alkup. alv -pal.vastuu	vastuu/ vuodessa	jälj.vastuu/ vuotta tp 2018	Kunta	
				2018	2017
v.2009 Kiinteistöjen korjaus	3 821,81	382,18	1	382,18	764,36
Ihoden nuorisotilan kunnostus	13 262,84	1 326,28	1	1 326,28	2 652,57
V. 2010 Kiinteistöjen korjaus	14 224,50	1 422,45	2	2 844,90	4 267,35
Rohdaisten kirjasto	2 698,23	269,82	2	539,65	809,47
Palotallin laajennus	45 380,33	4 538,03	2	9 076,07	13 614,10
V. 2011 Kiinteistöjen korjaus	18 102,41	1 810,24	3	5 430,72	7 240,96
V. 2012 Reilan nuorisotilan kunnostus	2 019,76	201,98	4	807,90	1 009,88
Tuiskurannan muutostyöt	2 005,73	200,57	4	802,29	1 002,87
Ryhmis Kirsikka	1 535,08	153,51	4	614,03	767,54
Reilan iltapäiväkerho	1 535,06	153,51	4	614,02	767,53
Reilan koulu	3 592,24	359,22	4	1 436,90	1 796,12
V. 2013 Päiväkoti Satakieli	1 770,63	177,06	5	885,32	1 062,38
Reilan koulu	6 920,48	692,05	5	3 460,24	4 152,29
Leirintäalueen lomarakennus	1 635,46	163,55	5	817,73	981,28

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

v.2014	Ryhmis Kirsikka	4 985,13	498,51	6	2 991,08	3 489,59
	Reilan koulun korjaus	7 104,59	710,46	6	4 262,75	4 973,21
v.2015	Ihoden koulu	337 585,07	33 758,51	7	236 309,55	270 068,06
	Kirsikan II osan kunnostus	1 787,32	178,73	7	1 251,12	1 429,86
	Palv. keskus Ankkuri, muutostyöt	21 370,66	2 137,07	7	14 959,46	17 096,53
	Kuntatalon kattoremontti	11 000,40	1 100,04	7	7 700,28	8 800,32
v.2016	Hammashoitola	67 126,53	6 712,65	8	53 701,22	60 413,88
	Kiinteistövalvonnan saneeraus	4 259,99	426,00	8	3 407,99	3 833,99
v.2017	Kiinteistövalvonnan saneeraus 2017	1 320,00	132,00	9	1 188,00	1 320,00
v.2018	Päiväkoti Tuiskurannan kunnostus	10 559,30	1 055,93	10	10 559,30	
Arvonlisäveron mahdolliset palautusvastuut, jos käyttötarkoitus muuttuu, yhteensä 31.12					365 369,00	412 314,12
Konsernin arvonlisäveron palautusvastuut					8 111,06	10 124,00
<i>Arvonlisäveron palautusvastuu yhteensä konserni</i>					373 480,06	422 438,12

Arvonlisäveron osuudet hankkeissa (10 v:n saastumisaika), rakennushankkeissa ei ole rakentamivuotena palautusvastuuta.

Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Ympäristötuotot ja -kulut	Kunta	
	2018	2017
Ympäristötuotot	1 274,00	1 274,00
Ympäristökulut	9 745,78	11 691,25
<i>Ympäristökulut netto</i>	-8 471,78	-10 417,25
Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkäaikaisia ympäristömenoja	Kunta	
	2018	2017
Tilikaudella ei ole tehty puhdistamoihin hankkeita	0,00	0,00

Pyhärannan kunta

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtävälueittain	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Kunnan johtaminen	14	15	7	9
Perusturva	41	62	4	24
Sivistys ja vapaa-aika	36	41	36	40
Tekniikka ja ympäristöpalvelut	5	5	5	5
Vesihuoltolaitos	1	1	1	1
<i>Henkilöstön lukumäärä yhteensä</i>	97	124	53	79

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

43. Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan; tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut sekä taseeseen aktivoidut henkilöstömenot

<i>Henkilöstökulut</i>	Kunta	
	2018	2017
Palkat ja palkkiot	1 941 435,27	2 279 369,33
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	524 952,19	589 279,88
Muut henkilösivukulut	55 628,81	69 060,01
<i>Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan</i>	<i>2 522 016,27</i>	<i>2 937 709,22</i>
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	700,00
<i>Henkilöstökulut yhteensä 31.12.</i>	<i>2 522 016,27</i>	<i>2 938 409,22</i>

44. *Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitettyt luottamushenkilömaksut*

	Kunta	
	2018	2017
Kokoomus	549,25	864,89
Keskusta	167,50	205,70
Sosiaalidemokraattinen	82,25	137,50
Perussuomalaiset	186,50	266,00
Sitoutumattomat	12,00	231,00
Pyhärannan työväenyhdistys ry	218,60	197,60
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>1 216,10</i>	<i>1 705,09</i>

45. *Tilintarkastajan palkkiot*

	Kunta	
	2018	2017
Tarkastusyhteisö BDO Auditor oy		
Tilintarkastuspalkkiot	4 175,29	2 153,50
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 538,40	731,00
Muut palkkiot	0,00	621,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>5 713,69</i>	<i>3 505,50</i>

46. *Intressitahot*
Tilikaudella 2018 kunnan intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

5. Vesihuoltolaitoksen laskelmat

5.1. Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

Vesihuoltolaitos, taseyksikkö

TULOSLASKELMA

Pyhärannan kunta, Vesihuoltolaitos

	1.1. - 31.12.2018		1.1. - 31.12.2017	
Liikevaihto	301 185,31		294 900,38	
Liiketoiminnan muut tuotot			5 303,35	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-111 942,77		-87 380,68	
Palvelujen ostot	<u>-117 639,73</u>	-229 582,50	<u>-56 668,40</u>	-144 049,08
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-51 961,97		-40 987,69	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-8 947,90		-7 231,78	
Muut henkilösivukulut	<u>-1 455,12</u>	-62 364,99	<u>-1 147,55</u>	-49 367,02
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-124 709,58		-118 005,31	
Arvonalentumiset	<u>0,00</u>	-124 709,58	<u>0,00</u>	-118 005,31
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-2 750,40</u>		<u>-4 787,02</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-118 222,16		-16 004,70	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	-23,59		0,00	
Korvaus peruspääomasta	-17 248,20		-17 248,20	
Muut rahoituskulut	<u>0,00</u>	-17 271,79	<u>0,00</u>	-17 248,20
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-135 493,95		-33 252,90	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-135 493,95		-33 252,90	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		23 310,03		-90 557,21
Vapaaeht. Varauksen lisäys (-) vähennys (+)		0,00		110 197,65
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-112 183,92		-13 612,46	

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	-14,25	-1,75
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-14,25	-1,75
Voitto, %	-44,99	-11,28

Vesihuoltolaitos, taseyksikkö

Pyhärannan kunta, Vesihuoltolaitos

Tuloslaskelman 2018 tunnusluvut

Sijoitetun pääoman tuotto, %

Tunnusluku kertoo liikelaitokseen sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa liikelaitoksen suhteellista kannattavuutta

= 100 x (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona

Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä	-135 493,95	-33 252,90
Muille maksetut korkokulut	0,00	0,00
Korvaus peruspääomasta	17 248,20	17 248,20
	<u>-118 245,75</u>	<u>-16 004,70</u>
Oma pääoma 1.1.	217 471,75	231 084,21
Poistoero 1.1.	680 359,56	700 000,00
Oma pääoma 31.12.	105 287,83	217 471,75
Poistoero 31.12.	657 049,53	680 359,56
Oma pääoma keskiarvo	830 084,34	914 457,76
Korollinen vpo 1.1	0,00	0,00
Korollinen vpo 31.12.	0,00	0,00
Korollinen vpo keskiarvo	0,00	0,00
	<u>830 084,34</u>	<u>914 457,76</u>
	-14,25	-1,75

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

Tunnusluku kertoo kunnan liikelaitokseen sijoittaman pääoman tuoton

= 100 x (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Tunnusluvun tase-erät lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona

Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä	-135 493,95	-33 252,90
Korvaus peruspääomasta	17 248,20	17 248,20
	<u>-118 245,75</u>	<u>-16 004,70</u>

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

Oma pääoma 1.1.	217 471,75	231 084,21
Poistoero 1.1.	680 359,56	700 000,00
Oma pääoma 31.12.	105 287,83	217 471,75
Poistoero 31.12.	657 049,53	680 359,56
Oma pääoma keskiarvo	830 084,34	914 457,76
	-14,25	-1,75
Voitto, %	-44,99	-11,28
<i>Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostavat liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista</i>		
<i>= 100 x (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)</i>		
Yli- /alijäämä ennen varauksia	-135 493,95	-33 252,90
Liikevaihto	301 185,31	294 900,38
	-44,99	-11,28

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

5.2. Vesilaitoksen rahoituslaskelma

Vesihuoltolaitos, taseyksikkö

RAHOITUSLASKELMA

Pyhärannan kunta, Vesihuoltolaitos

	1.1. - 31.12.2018		1.1. - 31.12.2017	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-118 222,16		-16 004,70	
Poistot ja arvonalentumiset	124 709,58		118 005,31	
Rahoitustuotot ja -kulut	-17 271,79		-17 248,20	
Satunnaiset erät				
Tuloverot				
Tulorahoituksen korjauserät				
	<u>-10 784,37</u>	<u>-10 784,37</u>	<u>84 752,41</u>	
Investoinnit				
Investointimenot (-)	-565 171,23		-396 436,01	
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	145 739,75		0,00	
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	0,00		0,00	
	<u>0,00</u>	<u>-419 431,48</u>	<u>0,00</u>	<u>-396 436,01</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-430 215,85		-311 683,60
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	129 347,51		-74 663,69	
Korottomien velkojen muutos kunnaltalta	147 191,14		241 051,38	
Korottomien velkojen muutos muilta	153 677,20	430 215,85	145 295,91	311 683,60
Rahoituksen rahavirta	430 215,85	430 215,85	311 683,60	311 683,60
Rahavarojen muutos		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.				
Rahavarat 1.1.				

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja

sen kertymä 5 vuodelta €	-1 431 964,06	-1 186 349,95
Investointien tulorahoitus, %	-62,04	-38,15
Pääomamenojen tulorahoitus, %	-62,04	-38,15
Lainanhoitokate	0,00	0,00
Kassan riittävyys, pv	-223,14	0,00
Quick ratio	0,02	0,22
Current ratio	0,02	0,22

Vesihuoltolaitos, taseyksikkö

Pyhärannan kunta, Vesihuoltolaitos

Rahoituslaskelman 2018 tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

vuosi 2014	-237 269,85	-237 269,85
vuosi 2015	-342 724,06	-342 724,06
vuosi 2016	-110 070,70	-110 070,70
vuosi 2017	-311 683,60	-311 683,60
vuosi 2018	-430 215,85	
yhteensä	-1 431 964,06	-1 001 748,21

Investointien tulorahoitus, %

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella

= 100 x (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) /

Investointien omahankintameno

Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-135 493,95	-33 252,90
Poistot ja arvonalentumiset	-124 709,58	-118 005,31
	-260 203,53	-151 258,21
Investointien omahankintameno	419 431,48	396 436,01
	-62,04	-38,15

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

Pääomamenojen tulorahoitus, %

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta, antolainojen lisäyksestä ja lainanlyhennyksistä on rahoitettu tulorahoituksella

= 100 x (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-135 493,95	-54 126,00
Poistot ja arvonalentumiset	-124 709,58	-106 342,25
	<u>-260 203,53</u>	<u>-160 468,25</u>
Investointien omahankintameno	419 431,48	162 286,95
Lainanlyhennykset	0,00	0,00
	<u>419 431,48</u>	<u>162 286,95</u>
	-62,04	-98,88

Lainanhoitokate

Tunnusluku kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun

=(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-135 493,95	-54 126,00
Poistot ja arvonalentumiset	-124 709,58	-106 342,25
Korkokulut	0,00	0,00
	<u>-260 203,53</u>	<u>-160 468,25</u>
Korkokulut	0,00	0,00
Lainanlyhennykset	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>

Kassan riittävyys, pv

Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa tilinpäätöspäivän kassavaroilla

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Rahavarat 31.12.	-536 226,81	0,00
Kassasta maksut		
Tulos; materiaalit ja palvelut	229 582,50	144 049,08
Tulos; henkilöstökulut	62 364,99	49 367,02
Tulos; liiketoiminnan muut kulut	2 750,40	4 787,02
Tulos; korkokulut kunnalle	0,00	0,00
Tulos; korkokulut muille	0,00	0,00
Tulos; korvaus peruspääomasta	17 248,20	-17 248,20
Tulos; muut rahoituskulut	0,00	0,00
Rahoitus; Investointimenot	565 171,23	396 436,01
Rahoitus; pitkäaikaisten lainojen vähenny:	0,00	0,00
Rahoitus; pitkäaikaisten lainojen vähenny:	0,00	0,00
	<u>877 117,32</u>	<u>577 390,93</u>
	-223,14	0,00

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

Quick ratio (hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5-1, heikko: alle 0,5)

Tunnusluku kuvaa rahoitusomaisuuden riittävyyttä lyhytaikaisten veloitteiden hoitamiseen

=(rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen

vieras pääoma - Saadut ennakot)

Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	15 886,86	145 234,37
	15 886,86	145 234,37
Lyhytaikainen vieras pääoma	751 904,37	650 190,46
	0,02	0,22

Current ratio (hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1-2, heikko: alle 1)

=(Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset)/

(Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Lyhytaikaiset saamiset	15 886,86	145 234,37
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
	15 886,86	145 234,37
Lyhytaikainen vieras pääoma	751 904,37	650 190,46
	0,02	0,22

5.3. Vesihuoltolaitoksen tase

Vesihuoltolaitos, taseyksikkö

Pyhärannan kunta, Vesihuoltolaitos

TASE

	1.1. - 31.12.2018	1.1. - 31.12.2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 698 057,27	2 403 335,37
Aineelliset hyödykkeet	2 693 857,27	2 399 135,37
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 339 906,52	2 344 723,71
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	353 950,75	54 411,66

Sijoitukset

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

Muut saamiset	4 200,00	4 200,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 886,86	145 234,37
Saamiset	15 886,86	145 234,37
Lyhytaikaiset saamiset	15 886,86	145 234,37
Myyntisaamiset	497,69	145 234,37
Muut saamiset	15 389,17	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 713 944,13	2 548 569,74
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	105 287,83	217 471,75
Peruspääoma	1 149 880,02	1 149 880,02
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-932 408,27	-918 795,81
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-112 183,92	-13 612,46
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	657 049,53	680 359,56
Poistoero	657 049,53	680 359,56
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA	1 951 606,77	1 650 738,43
Pitkäaikainen	1 199 702,40	1 000 547,97
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 199 702,40	1 000 547,97
Lyhytaikainen	751 904,37	650 190,46
Ostovelat	59 033,52	87 874,62
Korottomat muut velat kunnalta (yhdystili)	683 417,95	536 226,81
Siirtovelat	9 452,90	26 089,03
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 713 944,13	2 548 569,74
Kunnan liiketoimintaan sijoittama pääoma		
Tase vastaavaa	2 713 944,13	2 548 569,74
Vähennetään poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	-657 049,53	-680 359,56
Vähennetään vieras pääoma	-1 951 606,77	-1 650 738,43
Lisätään edtilikauden, tilikauden alijäämä	1 044 592,19	932 408,27
	1 149 880,02	1 149 880,02

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

Korvaus peruspääomasta v.2018 =1149880,02*1,5% 17 248,20

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	28,09	35,23
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	647,98	549,87
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	647,98	559,76
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 e	-1 044,59	-932,41
Lainakanta 31.12., 1000 e	0,00	0,00
Lainasaamiset 31.12., 1000 e	0,00	0,00

Vesihuoltolaitos, taseyksikkö

Taseen 2018 Tunnusluvut

Pyhärannan kunta, Vesihuoltolaitos

Omavaraisuusaste, %

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakaavaraisuutta ja alijäämän sietokykyä

= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Oma pääoma		217 471,75	
Poistoero	—	762 337,36	680 359,56
Koko pääoma		2 713 944,13	2 548 569,74
		28,09	35,23

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun

= 100 x (Vieras pääoma -Saadut ennakot) / Käyttötulot

Vieras pääoma		1 650 738,43	
Saadut ennakot	—		0,00
		1 650 738,43	
Käyttötulot		300 203,73	549,87

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, % = 100 x (vieras pääoma - saadut ennakot + vuokravastuut)/käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

Vieras pääoma		1 650 738,43	
saadut ennakot, pitkäaikais		0,00	
Saadut ennakot, lyhytaika		0,00	
Vuokravastuut	—	1 951 606,77	1 650 738,43
Käyttötulot;			
* tilikauden toimintatuotot		294 900,38	
* verotulot		0,00	
* valtionosuudet	—	301 185,31	294 900,38
		647,98	559,76

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 e

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)		-918 795,81	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	—	-13 612,46	
		-932 408,27	

Lainakanta 31.12., 1000 e

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Liikelaitoksen lainakanta = korollinen vieras pääoma

Pitkäaikainen

Lainat rahoitus-ja vakuutusl		0,00	
------------------------------	--	------	--

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus-ja vakuutusl		0,00	
Lainat julkisyhteisöiltä	—	0,00	
		0,00	

Lainasaamiset 31.12., 1000 e

=Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Pysyviin vastaaviin merkityt antolainat		0,00	
---	--	------	--

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

5.4. Vesilaitoksen liitetiedot

Vesihuoltolaitos, taseyksikkö
Pyhärannan kunta, Vesihuoltolaitos

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Vesihuoltolain muutosten johdosta Pyhärannan vesihuoltolaitoksesta on 1.1.2015 alkaen muodostettu taseyksikkö.

1. *Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvosteluperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät*

Pyhärannan kunta on vahvistanut vesihuoltolaitoksen kirjanpidollisen taseyksikön perustaminen (Kvalt 14.12.2015 § 54) Kirjanpidollisesti eriytetyssä taseyksikössä noudetaan tasejatkuvuuden periaatetta siten, että kertyvät yli- ja alijäämät kumuloituvat liiketoiminnan omaan pääomaan.

Peruspääomalle on määritelty korvaus kunnalle maksettavaksi korkona. Koroko on 1,5 % avaavassa taseessa määritellystä peruspääomasta 1.149.880,02.

2. *Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa*

Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v.2017 yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän eriytetyn liiketoiminnan kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä toimintakertomuksen laatimisesta.

Pyhärannan kunnassa ei rakennettu hulevesijärjestelmää vuonna 2018, eikä myöskään teitä/katuja. Koska rakentamiskustannukset on kirjattu kohtaan kaavateiden rakentaminen, ei vesihuoltolaitoksen tilinpäätökseen tule erillistä hulevesiä koskevaa osuutta.

4. *Selvitys edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuudesta päättyneen tilikauden tietojen kanssa sekä liitetietojen esittämistapa*

Yhdystilin saldo on esitetty taseessa omalla rivillään lyhytaikaisissa veloissa; Korottomat muut velat kunnalta 683.417,95 euroa

Tilinpäätöksen liitetiedot on esitetty kirjanpitolautakunnan kuntajoston v.2016 ohjeiden mukaan vastaavasti kuin Pyhärannan kunnan tilinpäätöksessä noudattaen liitetietonumerointia 1-45.

Menojäämäpalkkoja on jaksotettu 0,00 euroa.
Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin 9.058,05 euroa.

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6.	<i>Tuloslaskelman toimintatuotot</i>	2018	2017
	Ulkoinen liikevaihto	291 967,21	285 888,82
	Sisäinen liikevaihto	9 218,10	9 011,56
	Liiketoiminnan muut ulkoiset tuotot	0,00	5 303,35
	Liiketoiminnan muut sisäiset tuotot	0,00	0,00
	<i>Liikelaitoksen toimintatuotot yhteensä</i>	<i>301 185,31</i>	<i>300 203,73</i>

9.	Palvelujen ostojen erittely	2018	2017
	Asiakaspalvelujen ostot	0,00	0,00
	Muiden palvelujen ostot	117 639,73	56 668,40
	<i>Kunnann palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>117 639,73</i>	<i>56 668,40</i>

11. *Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista ja niiden muutoksista*

Pyhärannan kunta on vahvistanut poistosuunnitelman kunnanhallituksessa 28.1.2013 § 15, noudatettavaksi 1.1.2013 alkaen valmistuneisiin kohteisiin. Kunnanhallitus on vahvistanut vuoden 2014 talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa 16.12.2013 § 211 pienhankintarajaksi 5 000 euroa. Kunnan hallitus on vahvistanut muuiden pitkäaikaisten menoihin poistoajaksi 5 vuotta tasapoistoin Khall. 23.11.2015 § 168.

Poistosuunnitelman poistomenetelmät ja poistoajat

Aineettomat oikeudet	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
- Atk-ohjelmat	3	Tasapoisto
- Muut pitkävaikutteiset menot	3	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Rakennukset ja rakennelmat		
- Hallinto- ja toimistorakennukset, kiviset	25-40	Tasapoisto
- Hallinto- ja toimistorakennukset, puiset	20-30	Tasapoisto
- Koulurakennukset, kiviset	25-35	Tasapoisto
- Koulurakennukset, puiset	20-30	Tasapoisto
- Päiväkodit, kiviset	25-30	Tasapoisto
- Päiväkodit, puiset	20-25	Tasapoisto
- Liikuntahallit	25	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30	Tasapoisto
Talousrakennukset	10-20	Tasapoisto
- Varastot, kiviset	30	Tasapoisto
- Varastot, puiset	25	Tasapoisto
Vapaa-ajanrakennukset	20	Tasapoisto
- Urheilukenttien huoltorakennukset	25	Tasapoisto
- Virkistysalueen mökit/saunamökit	30	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
Rakennusten perusparannukset	25	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Maarakenteet	15	Tasapoisto
- Kadut	15-20	Tasapoisto

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

Vesirakenteet	15-30	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15	Tasapoisto
Kiinteistöjen kaukovalvonta	10	Tasapoisto
Vesi- ja viemäriverkostot	30-40	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-15	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	4	Tasapoisto
Atk-laitteet ja -kalusteet	3	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		Käytön mukainen poisto
Taide-esineet		Ei poistoa

Niissä hyödykeryhmissä, joissa poistosuunnitelmassa on määritelty poistoaikojen ala- ja yläraja, käytetään ensisijaisesti alarajoja.

Kunnanhallitus voi tämän suunnitelman mukaisten poistoaikarajojen puitteissa määritellä yksittäiselle hyödykkeelle alarajasta poikkeavan taloudellisen pitoajan.

TASEEN LIITETIEDOT

19. Pysyvät vastaavat, Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset tase-eräkohtaisesti

	myynnit/rahoitus					31.12.2018
	1.1.2018	siirrot	*) ostot +	osuus -	poistot	
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 344 723,71	54 411,66	65 480,73	0,00	124 709,58	2 339 906,52
Koneet ja kalusto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Keskeneräiset hankinnat	54 411,66	-54 411,66	499 690,50	145 739,75		353 950,75
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 399 135,37	0,00	565 171,23	145 739,75	124 709,58	2 693 857,27
Sijoitusten saamiset						
Muut saamiset, Liitymismaksut	4 200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 200,00
Sijoitusten saamiset yhteensä	4 200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 200,00
Pysyvät vastaavat yhteensä	2 403 335,37	0,00	565 171,23	145 739,75	124 709,58	2 698 057,27

23. Saamisten erittely

	2018		2017	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä		0,00		0,00
Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä		0,00		0,00
Muut myyntisaamiset		497,69		145 234,37
Muut saamiset		15 389,17		0,00
Saamiset yhteensä	0,00	15 886,86	0,00	145 234

26. Erittely poistoeroista

	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvät poistoerot	657 049,53	680 359,56
Poistoero yhteensä	657 049,53	680 359,56

VESIHUOLTOLAITOKSEN LASKELMAT

30. Vieras pääoma	2018		2017	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat muille				
Ostovelat		59 033,52		87 874,62
Korottomat muut velat kunnalta, yhdyntili		683 417,95		536 226,81
Muut velat muille	1 199 702,40	0,00	1 000 547,97	0,00
Siirtovelat		9 452,90		26 089,03
Koroton vieras pääoma yhteensä	1 199 702,40	751 904,37	1 000 547,97	650 190

33. Siirtovelat	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkavelkajaksotus	9 058,05	7 628,36
Muut menoajämät	394,85	18 460,67
Palkkojen eläke-, tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksut	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	9 452,90	26 089

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2018	2017
Vesilaitos	1	1

43. Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan; tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut sekä taseeseen aktivoitunut henkilöstömenot

Henkilöstökulut	2018	2017
Palkat ja palkkiot	51 961,97	40 987,69
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	8 947,90	7 231,78
Muut henkilösivukulut	1 455,12	1 147,55
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	62 364,99	49 367,02
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	700,00

Vesilaitos - taseyksikkö

Pyhärannan kunta, Vesihuoltolaitos

LUETTELOT JA SELVITYKSET

Tilinpäätösiakirjat sekä luettelot kirjanpitoakirjoista esitetään yhdessä Pyhärannan kunnan tilinpäätöksen kanssa. Liikelaitokselle on laadittu erilliset varmentavat asiakirjat.

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEISTA

6. Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositteista

Pyhärannan kunta
Tilinpäätös 31.12.2018

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ SÄILYTYSTAVOISTA

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA		Säilytysaika
Tasekirja, tilinpäätös ja toimintakertomus	sidottu	pysyvästi
Päiväkirja	atk-tuloste	10 vuotta
Pääkirja	atk-tuloste	10 vuotta
Talousarvion toteutumisvertailut	atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakirjanpito	atk-tuloste	10 vuotta
Ostoreskontra	atk-tuloste	10 vuotta
Myyntireskontra	atk-tuloste	10 vuotta
Tase-erittelyt ja saldosesivitykset	arkistokansi	10 vuotta
Liitetietojen erittelyt	arkistokansi	10 vuotta

LUETTELO TOSITELAJEISTA

Alkusaldot	ALKUSA
Talousarvio	BUD
Lisätalousarvio	BUDL
Käyttöomaisuustositteet	KOMTOS
Käyttöomaisuustositteet	KOMMUI
Muistio sisäinen	MUISIS
Muistiotos Rondo	MUIRO2
Muistiotos Rondo	MUIRS2
Muistiotositteet 1	MUIST1
Muistiotositteet 2	MUIST2
Muistiotositteet 3	MUIST3
Ostoreskontra maksut	OMAKSU
Ostolaskut	OSTOT
Palkkatositteet	PALKAT
Pankkien tiliotteet	PANKKI
MR Laskulaji 10 Liikuntapalvelut	YMR10
MR Laskulaji 11 Yleislaskutus hallinto	YMR11
MR Laskulaji 24 Vesihuolto	YMR24
MR Laskulaji 27 Vuokrat	YMR27
MR Laskulaji 29 Varhaiskasvatusosasto	YMR29
MR Laskulaji 37 Yhdyskuntapalvelut	YMR37
MR Laskulaji 38 Yleislaskutus tekninen	YMR38
MR Laskulaji 44 Yleislaskutus sivistyststo	YMR44
MR Laskulaji 50 Nuorisotoimisto	YMR50
MR Laskulaji 52 Yleislaskutus sosiaalitoimi	YMR52
MR Laskulaji 53 Liikasuoritukset	YMR53
MR Laskulaji 55 Aamu- ja iltapäivätoiminta	YMR55

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEISTA

MR Laskulaji 56	Kotipalvelu	YMR56
MR Laskulaji 57	Laitoshoido	YMR57
MR Laskulaji 75	Esij. Rakennusvalvonta	YMR75
MR Laskulaji 77	Esij. Vesilaskut	YMR77
MR Laskulaji 98	Tekninen	YMR98
MR hyvityslasku kuitti		YMRHYV
MR Manuaalisuoritukset		YMRMAN
MR Viitesuoritukset		YMRVII
MR Tileistä poisto		YMRK

7. Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tasemerkintä

7.1. Tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää, että vuoden 2018 tulos, joka osoittaa ylijäämää **636 238** euroa, siirretään edellisten vuosien yli-/alijäämätilille.

7.2. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Pyhärannassa 25.3.2019

PYHÄRANNAN KUNNANHALLITUS

Mauri Helminen
puheenjohtaja

Riitta Lehtinen
varajäsen

Teija Valmunen-Karru
2.varapuheenjohtaja

Helka Huttela
jäsen

Sari From
varajäsen

Markku Poskiparta
jäsen

Arto Sainio
jäsen

Harri Hiitiö
vt kunnanjohtaja

7.3. Vuoden 2018 tilinpäätöksen tasamerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti.
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Pyhärannassa __ . päivänä _____kuuta 2019

BDO AUDIATOR OY, JHTT-yhteisö

Aino Lepistö
Tilintarkastaja, JHTT